

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM OKULU I. KADEME ÖĞRENCİ VELİLERİNİN OKUL VE
ÇOCUKLARINA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**

Hülya ŞAH TABAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA – 2010

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULU I. KADEME ÖĞRENCİ VELİLERİNİN OKUL VE
ÇOCUKLARINA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**

Hülya ŞAH TABAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet KARAKUŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA - 2010

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Mehmet KARAKUŞ
(Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ayten İFLAZOĞLU SABAN

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

..... /..... /2010

Prof. Dr. Azmi YALÇIN
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirilerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun hükümlere tabidir.

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULU I. KADEME ÖĞRENCİ VELİLERİNİN OKUL VE ÇOCUKLARINA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Hülya ŞAH TABAN

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet KARAKUŞ

Ocak 2010, 100 sayfa

Bu araştırma ile ilköğretim okulu birinci kademedeki öğrencisi bulunan bir velinin, okula ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğini ve bu bilgileri hangi kaynaklardan elde ettiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma genel tarama modelinde yapılmış ve araştırmanın evrenini Adana İli merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim okulu birinci kademe öğrencilerinin velileri oluşturmuştur.

Verilerin analizindeki istatistiksel işlemler için SPSS WIN 17.0 paket programı kullanılmıştır. Velilerin her soruya verdikleri cevaplar incelenerek, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanmış, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Ekonomik durum değişkeninde anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılırken, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığını tespit için Kruskal Wallis Testi ile yapılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında .05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre velilerin büyük bir çoğunluğu okul ve çocuklarına ilişkin yeterli bilgiye sahiptir. Velilerin cinsiyetlerine göre bilgi düzeyleri arasında anlamlı farklılık dikkat çekmezken, sosyo-ekonomik düzeyleri ve eğitim düzeyleri değişkenleri açısından farklılıklar vardır. Veliler en çok öğretmenlerden, veli toplantılarından ve çocuklarından okulla ilgili bilgileri edinmektedirler. Radyo, gazete ve kitap en az kullanılan bilgi edinme kaynaklarıdır.

Anahtar Sözcükler: Aile, Okul, Okul-Aile İşbirliği, Velilerin Bilgi Düzeyleri, Velilerin Bilgi Edinme Yolları

ABSTRACT**DETERMINATION OF INFORMATION LEVELS OF PARENTS OF
STUDENTS IN THE FIRST LEVEL OF PRIMARY SCHOOL RELATED TO
SCHOOL AND THEIR CHILDREN****Hülya Şah TABAN****Master Thesis, Department of Educational Sciences****Supervisor: Asst. Prof. Dr. Mehmet KARAKUŞ****January 2010, 100 pages**

By this research, it has been aimed to present what a parent, with a student in the first level of primary school, knows and from which sources s/he obtains this information. The research has been done in survey model and parents of students in the first grade of primary school existing in the central districts of Adana city have constituted the universe of the research.

Package software SPSS WIN 17.0 has been used for the statistical accounts in data analysis. The responds of parents to each question having been scrutinized, frequency and percentage ranges have been accounted, t-test has been conducted in order to determine whether there is a meaningful difference from the point of gender variable. Whereas an one-way variance analysis (Anova) has been done in order to determine whether or not there is a meaningful difference in economical status variable, the determination of whether there is a meaningful difference or not according to educational status has been done by Kruskal Wallis Test. In the interpretation of the results .05 meaningfulness level has been considered.

According to the findings acquired as a result of the research, a vast majority of parents have the sufficient information about school and their children. While a meaningful difference among the information levels of parents according to genders of them does not draw attention, there are differences from the point of socio-economic and educational status variables. Parents mostly have information about the school from

teachers, parents' meeting and their children. Radio, newspaper and book are the least used information obtaining sources.

Keywords: Family, School, School-Family Cooperation, Information Levels of Parents, Parents' Ways of Obtaining Information.

ÖNSÖZ

Ailelerin, çocuklarının eğitiminde daha fazla söz sahibi olması ve sorumluluk üstlenmesi, eğitim konusunda yeterli ve sağlıklı bilgilenmeleri ile mümkündür. Eğitim ve iletişim teknolojileri alanında yaşanan hızlı değişim, geçmiş ve bugün arasında anlayış farklılıklarının oluşmasını ve dolayısıyla sürekli yeni bilgilerle yenilenmeyi beraberinde getirmektedir. Öğretme-öğrenme süreçlerinde benimsenen yeni yöntemlerin ve eğitim kurumlarında öğrenciler için geçerli olan yeni koşulların aileler tarafından bilinmesi, ailelerin çocuklarıyla okul dışında destekleyici bir iletişim kurabilmesinin de yolunu açabilir. Böylece, aileler çocuklarının eğitiminde doğrudan sorumluluk üstlenebilir ve eğitim eksikliklerini giderebilirler. Nitekim Aslanargun ve arkadaşlarının yaptığı ve okula yönelik ilgi yetersizliklerinin sebeplerinin araştırıldığı çalışmada, aileler, ilgisizlik sebebi olarak eğitim düzeylerinden kaynaklanan yetersizlikleri ve bilgi gereksinimlerini ilk sırada belirtmişlerdir. (Arslanargun, 2007, 123)

Bu noktadan hareketle yola çıktığım bu çalışma sürecinde, danışman hocam Yrd.Doç. Dr. Mehmet Karakuş başta olmak üzere, Öğr. Gör. Dr. Mediha Sarı'ya, araştırmayı destekleyen Ç.Ü. Araştırma Fonu Saymanlığı' na (EF2009YL30) çalışmalarım esnasında desteklerini gördüğüm arkadaşlarım Ersin, Demet ve özellikle moral kaynağım Arzu'ya, yaşamımın her döneminde bana güvenen, desteklerini ve karşılıksız sevgilerini hiçbir zaman esirgemeyen, annem Seyhan ve kardeşlerim Hakan, Nazlı ve Aslı'ya; yazım aşamasındaki desteği için Erdal'a, yanımda olmasa da hep yanımda olan babama, son olarak çalışmamın her aşamasında yanımda olan, beni her zaman motive eden, gösterdiği sabır, özveri ve yardımlarıyla bana güç veren en büyük destekçim eşim Taşkın'a sonsuz teşekkürler ediyorum.

En büyük teşekkür ise sevgi ve ilgi zamanından istemeyerek aldığım uğur böceğime, kızım Zeynep Su'ya...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iv
TABLolar LİSTESİ	ix

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem	8
1.2. Araştırmanın Amacı	10
1.3. Araştırmanın Önemi	11
1.4. Sayıtlılar	13
1.5. Sınırlılıklar	13
1.6. Tanımlar	13

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve	14
2.1.1. Aile ve Ailenin Görevleri	14
2.1.2. Okul ve Okulun Görevleri	15
2.1.3. Okul-Aile İşbirliği	17
2.1.3.1. Okul-Aile Birliği	19
2.1.3.2. Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi	21
2.1.4. Okul-Aile İşbirliğini Gerektiren Nedenler	24
2.1.5. Okul-Aile İşbirliğinin Engelleri	26
2.1.6. Okul-Aile İşbirliğini Sağlama Yolları	27
2.1.6.1. Görüşme	28

2.1.6.1.1. Üçlü Görüşme	29
2.1.6.1.2. Telefon Faks E-Posta ve İnternet Kanalıyla Görüşme	29
2.1.6.2. Yazışma	29
2.1.6.3. Karşılıklı Ziyaretler	30
2.1.6.3.1. Aile Ziyaretleri	30
2.1.6.3.2. Ev Ziyaretleri	30
2.1.6.4. Veli Toplantıları	31
2.1.6.4.1. Okul Veli Toplantıları	31
2.1.6.4.2. Sınıf Veli Toplantıları	32
2.1.6.5. Veli Mülakatı	33
2.1.6.6. Aile Eğitimi	33
2.1.6.7. Bilgilenme ve Bilgilendirme	34
2.2. İlgili Araştırmalar	34
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	34
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	41

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	44
3.2. Evren ve Örneklem	46
3.3. Veri Toplama Aracı	47
3.4. Verilerin Toplanması	48
3.5. Verilerin Analizi	48

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Velilerin Çocuğuna İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	49
4.2. Velilerin Eğitim-Öğretime İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	50
4.3. Velilerin Öğrenci Hizmetlerine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Bulgular.....	51

4.4. Velilerin Okul-Aile Birliğine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Bulgular.....	53
4.5. Velilerin Okula İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	53
4.6. Velilerin Okul Personeline İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	55
4.7. Cinsiyete Göre Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular	57
4.8. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular	58
4.9. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular	59
4.10. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgileri Nereden ve Kimlerden Edindiklerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	61
4.10.1. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynakların Cinsiyetlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular	62
4.10.2. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynakların Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular.....	63
4.10.3. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynakların Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular.....	64

BÖLÜM V

TARTIŞMA ve YORUM

5.1. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Tartışma ve Yorum	66
5.1.1. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik Tartışma ve Yorum	68
5.1.2. Velilerin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik Tartışma ve Yorum	69
5.1.3. Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik Tartışma ve Yorum	71
5.2. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum	72

5.2.1. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum	72
5.2.2. Velilerin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum.....	73
5.2.3. Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum	74

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	75
6.2. Öneriler	77
6.2.1. İlköğretim Okulu I. Kademe Öğrenci Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesine İlişkin Öneriler.....	77
6.2.2. Bu Konuda Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler	78
KAYNAKLAR	79
EKLER	85
ÖZGEÇMİŞ	100

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyet, Sosyo-ekonomik Düzey, Eğitim Durumu Değişkenlerine Göre Dağılımı	46
Tablo 3.2. Ölçme Aracının Güvenirlilik Analizi Sonuçları	48
Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Velilerin Çocuğuna İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	49
Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim-Öğretime İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	51
Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Velilerin Öğrenci Hizmetlerine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	51
Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Velilerin Okul-Aile Birliğine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	53
Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Velilerin Okula İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	54
Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Velilerin Okul Personeline İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	55
Tablo 4.7. Cinsiyete Göre Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik T Testi Analiz Sonuçları	57
Tablo 4.8. Velilerin Sosyoekonomik Düzeylerine Göre Dağılımlarının Frekansları, Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları	58
Tablo 4.9. Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeyleri Üzerinde Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları	59
Tablo 4.10. Velilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımlarının Frekansları, Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları	59
Tablo 4.11. Eğitim Durumlarına Göre Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeyleri Üzerinde Yapılan Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları	60
Tablo 4.12. Araştırmaya Katılan Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgileri Nereden ve Kimlerden Edindiklerine Yönelik Elde Edilen Bulgular	61
Tablo 4.13. Cinsiyetlerine Göre Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynaklar Üzerinde Yapılan Betimsel Analiz Sonuçları	62

Tablo 4.14. Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Velilerinin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynaklar Üzerinde Yapılan Betimsel Analiz Sonuçları	63
Tablo 4.15. Eğitim Durumlarına Göre Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynaklar Üzerinde Yapılan Betimsel Analiz Sonuçları	64

BÖLÜM I

GİRİŞ

Her insan ayrı bir kişilik ayrı bir ben'dir. Birlikte yaşama içinde her ben, diğerlerinin karşısına bir takım istekler ve ihtiyaçlarla çıkar. Varlığının devamı için, istekleri ve ihtiyaçları arasındaki vazgeçilmez bağlılığın bilincine varan insan, kendisinin yanı sıra başkalarını da düşünmeye başlar. Böylece kendi sınırsız isteklerini yine kendi isteği ile sınırlandırır. Kişilerin birbirleri karşısındaki tabii haklarının güvence altına alınması isteğinden kurumlar doğmuştur. Kişilerin tabii haklarını güvence altına alan en küçük kurum ise ailedir (Bilgin, 1991, 49).

Literatürde yer alan aile tanımları incelendiğinde; Seçkin ve Kayhan (1993,14) aileyi, aynı çatı altında yaşayan, aynı geliri paylaşan, evlenme, kan ve akrabalık bağlarıyla birbirine bağlanmış olan ve oynadıkları çeşitli rollerle birbirini etkileyen bireylerin oluşturduğu sosyal bir kurum olarak tanımlamaktadırlar. Erkal'ın (1995,92) da aileyi nüfusu yenileme, milli kültürü aktarma, çocukları sosyalleştirme, ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin fonksiyonlarının yerine getirildiği bir kurum olarak tanımladığı görülmüştür. Her iki tanımda da bu çalışmada geçen aile kavramı yansıtılmaktadır.

Bilindiği gibi aile, “çocuğun ilişki kurduğu ilk birim ve sosyalleşme kalıplarının geliştiği ilk ve en önemli sosyalleşme yeridir” (Frederick, 1995, 67). Ayrıca aile, yüz yüze ve içten ilişkilerin en güçlü olduğu birincil gruplardandır. Bu nedenle, bireyin tutum ve değerlerinin oluşumunda birincil etkileşimi sağlaması yönünden ayrı bir öneme sahiptir. Onun temel kurumlar arasında yer almasının temel nedenlerinden biri de budur.

Toplumun kültür değerini kuşaktan kuşağa aktarmada ve çocuklara sosyal rolleri öğretmede en önemli, en etkili kurum ailedir (Tan, 2000, 85). Kağıtçıbaşı'nın (1989, 195) da ifade ettiği gibi; özellikle erken çocukluk döneminde aile, çocuğun temel belirleyici çevresini oluşturmaktadır. Çocuğun gelişmesini doğrudan etkileyen en önemli aile dinamiği de ebeveynler ve çocuk arasındaki etkileşimdir. Aile içi ilişkilerde

çocuğun rolü ve özellikle ana-babanın çocuğa attıkları değer ve ondan beklentileri ailenin temel özelliğini yansıtır.

Çocuğun sosyalleşmesi, içinde bulunduğu kültürü kazanması, birinci derece aile kurumunda gerçekleşir. Bu süreç daha sonra, daha seçici ve kontrollü bir çevre olan eğitim kurumlarında devam eder. “Eğitim kurumları, bireyler için bilginin temel kaynağı, onların ilgilerinin, tutumlarının, değerlerinin ve görüşlerinin oluştuğu ve geliştiği yerlerdir” (Demirel, Yağcı, 1999, 100). Bir eğitim kurumu olarak okulun da kültürü aktarma, sosyalleşme, seçme ve yöneltme ve toplumu kalkındırma gibi işlevleri vardır (Erden, 1999, 25–28).

Okulda verilen eğitimi aile eğitiminden ayıran başlıca özellik, ailedeki eğitimin düzensiz ve gelişigüzel olmasına karşılık, okulda verilen eğitimin planlı ve sistemli olmasıdır (Çayırılı, 1998, 8). Ayrıca eğitim kurumları, çocuğun ailede aldığı eğitimin, beceri ve kişilik özelliklerinin sınındığı kurumlardır. Çünkü çocuğun okula uyumu ve başarısı ana-babanın çocuğu yetiştirmedeki başarısının da bir ölçütüdür. Ancak bu aşamada ana-babanın eğitici görevini tümünden öğretmene devrettiği düşünülemez. Öğrenme hem bilişsel hem de duyuşsal yönleri içerdiğinden öğretmen ve ebeveynler arasındaki etkileşim, çocuk gelişimi için de zorunludur (Yörükoğlu, 1980, 56).

Çocuğun, okul çağına kadar olan yaşantısından terbiyesinden ve yetiştirilme sisteminden ailenin sorumlu olduğu bilinmektedir. Çünkü çocuğun okul ve toplum karşısındaki tutum ve davranışları aile yaşantısına bağlı olarak oluşur. Bu da her ailenin özellik ve yapısına bağlı olarak farklılık gösterir. Çocuk okula başladıktan sonra ise bu görevler okul ve aile arasında paylaşılmaktadır. Okul her ne kadar gerekli bilgi ve eğitimi veriyorsa da bu aile tarafından desteklenmeli ve geliştirilmelidir. Kısacası aile ve okulun, çocuğun eğitimi ve gelişimi için yaptığı uygulama ve etkiler arasında bir uyum olmalıdır (Dalar, 1982, 61).

Çocuğun yeni bilgiler edinmesi eksik davranışlarını tamamlayabilmesi için ailenin öğretmene her yönden destek olması gerekir (Bulut, 1996, 11). Çünkü çocuğun okulda aldığı eğitim, aile tarafından pekiştirilir. Aile okula ve okulda öğretilenlere karşı olumlu bir tutum sergiliyorsa, bu çocuğun eğitim konusundaki görüşlerini olumlu yönde

etkileyecektir. Bunun tam aksi durum da söz konusu olabilir. Aile okulda öğretilen bilgileri sürekli eleştirir, çocuğun bunu davranışa dönüştürmesini engellerse çocuk bu durumdan olumsuz etkilenecektir. Öğretmen veli işbirliğiyle, karşılıklı etkileşim sonucu, yaklaşım farklılığı en az düzeye inmektedir (Alıcığüzel, 2003, 380). Bu da ailenin eğitim konusundaki katkılarının çok önemli olduğunun kanıtıdır. Yani iyi bir okul eğitimi ancak iyi bir aile eğitimi üzerine kurulabilir. Bu da demektir ki; “okulun aşılacağı duygular ailede destek, kamu yaşamında örnek gördüğü ölçüde çocuğa mal edilmiş ve onun yaşam biçimine dönüşmüş olur” (Bilhan, 1986, 153). Çelenk (2003, 30) de okuldaki eğitim etkinliklerinin evde anne babalar tarafından desteklenmediği süreçte okul eğitiminde başarıya ulaşmanın çok zor olduğunu ifade etmektedir.

Bilindiği gibi gelişim sürecinde bireyler, aile, okul ve çevre olmak üzere üç ana faktörün etkisi altında kalırlar. İlk zamanlarda kendini hissettirmeyen çevre, çocuk büyüdükçe üçüncü faktör olarak etkisini göstermeye başlar. Bu etki zaman içinde büyür ve bazen öyle olur ki tek başına çevre, okulun ve ailenin olumlu gayretlerini hatta o zamana kadar elde ettikleri sonucu sıfıra indirecek derecede etkili olur (Kazak, 1998, 22).

Okul ve ailenin içinde bulunduğu çevre, aile ve okulu dolayısıyla çocuğu sürekli olarak etkiler. Çünkü okul ve aile içinde buldukları çevre ile etkileşim içindedir. Toplumun sürekliliğini sağlayan genç kuşakların davranışlarını biçimlendirmede çevre de aile ve okul kadar önemli bir işleve sahiptir. Günümüzde okuldan beklenen geleneksel işlevler aile ve çevreyle paylaşılmaktadır. Eğitim yönünden okul dışı etkenler göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Daha önemlisi, yeterli kapasitelerin yaratılmadığı ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de ikili ve üçlü öğretim modelleri ortaya çıkmakta, bu durum okulun öğrenci üzerindeki denetimini azaltmakta, ailenin ve çevrenin, eğitim öğretim ve gözetim süresini arttırmaktadır. Ülkemizde biryandan kadının çalışma yaşamına girmesi, bir yandan da birçok ailenin sosyo-kültürel yönden bu işlevi yerine getirmede yetersiz kalması gibi nedenler okul aile işbirliğini zorunlu kılmaktadır. Bu durumda okul aileyi yönlendirmek durumundadır (Aslan, 1984, 2). Gerek okul gerekse aile çocuk için doğal bir çevre oluşturduğundan dolayı, çocuk ve onun eğitiminin bu çevrelerden yalnız birine bırakılamayacağı açıktır. Çevrenin olumsuz etkileri ile mücadele edebilmek için ailenin okul ile işbirliği yapması, okulun aileye, ailenin de okula yardım etmesi gerekmektedir. Varış'ın (1978, 16) da ifade

ettiği gibi, kimi zaman çocuğun okul dışında edindiği bilgi ve beceriler, okulda edindiği bilgi ve beceriler kadar önemli olabilir. Bu nedenle okulda edinilen bilgiler ile okul dışında edinilen bilgiler arasında bir bağ kurularak öğrenciye yardım etmek gerekir.

Ailenin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve kültürel düzeyinin çocuğun eğitimini önemli şekilde etkilediğini Tezcan (1988, 114) da belirtmiş ve toplumsal sınıfın, bireyin alacağı eğitim miktarını, eğitim tipini, çeşidini ve okul başarısını tayin eden bir öge olduğunu dile getirmiştir. Coleman Raporuna (Akt. Gordon, Catherine, 1991) göre öğrenci başarısında istenilen değişkenlerin, yaklaşık 2/3'ünün okul değişkenlerinden çok, başta sosyo-ekonomik düzey olmak üzere, ev (aile) değişkenleriyle açıklandığını belirtmektedir. Bu sonuçlar, çocukların eğitiminde, aileye verilen önemi güçlü bir şekilde desteklemektedir. Koçak (1991, 7) da ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin, çocuğun toplumsal çevresi ve göreceği eğitimde önemli rolü olduğunu vurgulamıştır. Nitekim okuldaki öğrencilerin sosyal sınıf yapıları da okuldaki davranışlarını, eğitimsel beklentilerini ve akademik başarılarını büyük ölçüde etkilemektedir.

Çelikkaya (1996, 81) toplum alt-orta ve üst ekonomik düzey diye sınıflandırıldığında; okulla en fazla ilgilenen grubun orta düzey olduğu görüşündedir. Çünkü bu düzey, ekonomik sıkıntıları gereği çocuklarının mutlaka okuyup bir meslek sahibi olmasını isterler. Üst düzey sınıflar içinse, istisnalar hariç eğitim meseleleriyle pek ilgilenmedikleri, okul ihtiyaç ve sıkıntılarının onları fazla etkilemediği ve çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek ekonomik güçte oldukları görüşünü taşımaktadır. Alt düzey sınıfa mensup ailelerin ise ekonomik sıkıntı, kendine ve çocuğuna kabiliyet yönünden duyduğu güvensizlik gibi nedenlerden dolayı çocukla ve okulla ilgilenmediklerini, günlük gelir getirici çalışmalarla yetinebileceklerini ifade etmektedir.

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile birlikte aile içi huzursuzluklar, ailenin ait olduğu kültürel özellikler, aile üyelerinin eğitim durumu, ailenin okula karşı tutumu da çocukların okul başarısını etkileyen etmenlerdendir (Türkoğlu, 1994, 45). Oysa bilindiği gibi öğrencilerin öğrenme hızları birbirinden farklıdır ve yeterli düzeyde zaman verilip, gereken yerde gerektiği kadar yardım yapıldığında tam öğrenmenin gerçekleştiği yani öğrencilerin öğrenme ünitelerinin hemen hemen hepsini başardıkları görülmüştür.

Ayrıca, çocuk okula ailesinden ve çevresinden öğrendiği bilgiler ile farklı hazır bulunuşluk düzeyi içinde gelir. “Çocuk ailenin ürünüdür ve sembolik konuşma biçimiyle dersliğine ailesini beraberinde getirdiği gibi; aynı zaman da çocuk okulunda bir ürünüdür ve okulu da ailesine götürür” (Aydın ve diğ. 1987, 119). Bloom’un (1981, 30) da belirttiği gibi; “Ciddi bir zekâ geriliği, beyin arızası ya da çözümü güç olan kişilik problemleri gösterenler dışında kalan bütün bireyler, ön şartlarına sahip buldukları öğrenme ünitelerini öğrenirler”. O halde öğretmenler, öğrencilerini yeterince tanıyıp onların ihtiyaç ve beklentilerini bilerek, o ihtiyaç ve beklentilere cevap vererek eğitim ortamı düzenlemelidir. Öğrenciler hakkında en doğru bilginin alınacağı kurum ise ailedir. Aile ile yapılacak işbirliği sayesinde, öğretmen öğrencilerini tanıyarak, onlar için gerekli ortamı düzenleyecektir. Bunun sonucunda tam öğrenmenin gerçekleşmesine katkıda bulunacak, eğitim-öğretimin verimli ve etkili bir şekilde sürmesini sağlayacaktır. Bu da okul aile arasındaki işbirliğinin; öğrenci başarısı için gerekli olduğunun bir kanıtıdır.

Toplumsal kurumlar birbirleriyle ilişki ve etkileşim halindedir. Kurumların birinde görülen olumlu ya da olumsuz bir değişme diğer kurumların da işleyişini olumlu ya da olumsuz şekilde etkiler. Diğer toplumsal kurumların görevlerini yerine getirebilmesi, ailenin de üzerine düşen görevleri yerine getirmesine bağlıdır. Çünkü toplumu oluşturan fertler, ilk toplumsal davranışlarını, topluma ait kültürünü, değer yargılarını, kimlik ve kişilik gelişimini, topluma ait kültürel özellikleri ailede kazanır (Başar, 1994, 255).

Bu nedenle aile, okulun görev ve işlevlerini yerine getirirken işbirliği içinde olunması gereken kurumların başında gelmektedir. Ailede alınan eğitim ile okulda verilen eğitim birbirini tamamlar nitelikte olmalıdır. Okulun amaçlarını gerçekleştirebilmesi, okul ve ailenin amaçlarının ortak olması ve iki kurumun amaçlara uygun eylemlerde bulunması, dolayısıyla okul ile ailenin işbirliği yapması ile söz konusu olabilir.

Okul aile işbirliğinde önemli bir görev de öğretmene düşmektedir. Strang’a göre “Öğretmen, öğrencilerin aileleri ile evdeki ilişkilerini bilmediği için onların okuldaki davranışlarını da tamamen anlayamaz” (Akt. Çayırılı, 1988, 14). Bu nedenle öğretmenlerin aileye ihtiyacı vardır. Ailenin çeşitli özellikleri, öğrencilerin sorunlarının

çözümünde birincil kaynaktır. Çünkü ailedeki birey sayısı, gelir durumu, eğitim durumu, ailedeki çatışma, aile baskısı gibi özellikler öğrencinin sınıf içi davranışlarını etkiler (Başar,1998, 21–23).

Sınıf içinde öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacak bir ortam, bir düzen yaratmak öğretmenin en önemli görevidir. Ancak davranış yönetimi, öğrencinin duygusal ve düşünsel yapısını tanımayı gerektirir. Bu amaçla öğretmen, öğrencileri yakından gözlemeli, edindiği izlenimleri yeni durumda test etmeli, fakat asla öğrencileri hakkında önyargıya sahip olmamalıdır. Öğrenciler için verilecek en nesnel kararın aile ile kurulacak uzun ve kapsamlı bir ilişki içinde oluşacağı unutulmamalıdır. Bu açıdan bakıldığında okul aile ilişkisinin sınıf içi davranış problemlerini anlamada ve anlamlandırmada ve bunları çözmeye de etkili olduğu sonucunu çıkarmak mümkündür. Çünkü öğrenciler, ait oldukları kültürlerden taşıdıkları özellikleri ile sınıfa gelirler. Bu çok boyutluluk içinde öğretmen, sınıfta öğretimi sağlamak için iyi bir yönetime ihtiyaç duyar. İyi bir yönetimde öğrencilerin davranışlarının çok iyi gözlenmesi, bu konuda veriler toplanmasını, bu amaçla da aile ile ilişki içine girilmesini gerektirir.

Öğrencilerin sınıf içi davranışlarını anlayarak, olumlu yönde etkileyip, onlara hedefler doğrultusunda davranışlar kazandırabilmemiz için öncelikle sınıfa geleneksel bakış açımızı değiştirmemiz gerekir. Geleneksel sınıf bakış açısının temelinde homojenlik varsayımı yatmaktadır. Homojenlik varsayımı, belli yaş ve gelişim düzeyindeki öğrencilerin aynı özelliğe sahip olduğu ve hepsinden aynı şey beklenip, aynı program uygulanabileceği düşünce ve inancına dayanmaktadır. Oysa bütün çocuklar aynı oranda gelişmezler ve sınıflar tek tip, homojen yerler değildirler. Genel gelişim özelliklerinin yanı sıra öğrenciler arasında bireysel farklar da vardır. Öğrenciler arasındaki bireysel farkların ötesinde, aynı yaş ve gelişim düzeyindeki sınıflara, aynı dersi vermek üzere giren öğretmenler, bu öğretmenlerin gerçekleştirdiği faaliyetler ve bu faaliyetlerin gerçekleştiği sınıfların her biri farklı özelliklere sahiptir. Hiçbiri diğerinin aynısı, özdeşi değildir. Öğretmenin davranış değiştirme ve sınıfı etkin bir biçimde yönetme becerisi, sınıf ve okul çevresinin anlaşılmasına bağlıdır. Öğretmenin bu değişkenlerin farkında olması, öğretmenin etkililiğini artırır.

Etkili bir okulda öğretmen veli iletişimi karşılıklı bilgilenmeyi ve bilgilendirilmeyi gerektirir. Bu anlamda okul ile aile her zaman birbirine muhtaçtır.

Anne baba ve öğretmenler çocuğun faydası doğrultusunda birbirlerini çok yönlü bilgilendirmek zorundadırlar (Çelik, 2005, 73). Tüm bu nedenlerden dolayı aile, çocukta herhangi bir davranış problemleri gördüğü zaman, durumu sınıf öğretmenine bildirmeli ve çözümüne yönelik yardımı ortaklaşa değerlendirebilmelidir. Aynı durum sınıf öğretmeni için de geçerlidir. Okul ve aile çocuğun yararına çabalarını birleştirmek için bir araya geldikleri zaman, bu iki amacı gerçekleştirme yoluna girmiş sayılırlar. Bunlardan biri çocuğun kişilik yönleriyle değerlendirmedeki gelişme ve ilerlemenin sağlanması, diğeri de iyi bir eğitimin çocuğa neler kazandıracacağı görüşünde birleşerek, bunun için de işbirliği ile çalışmanın temin edilmesidir (Sezgin, 1991, 32).

Ülkemizde aile ile okul arasındaki işbirliğinin sağlanması gereğini vurgulayan önemli çalışmalardan birisi 2–10 Aralık 1946 tarihleri arasında toplanarak çalışmalarını sürdüren III. Milli Eğitim Şura'sıdır. Şura dokümanları incelendiğinde 6. gündem maddesinde, aile ve okul arasında işbirliğinin sağlanması için gereken tedbirlerin alınması konusuna değinildiği görülmüştür. Bu konu, şurada bir komisyon oluşturularak ele alınmıştır. Komisyon, Okul Aile Birliği ana tüzük taslağını inceleyerek şuraya sunmuş, ayrıca Okul-Aile Birliği'nce okul yaşamına egemen olan eğitim ve öğretim ilkelerinin ailelere tanıtılması, temizlik, sağlık ve devam sorunlarıyla, düşünce, duygu, ahlak ve beden eğitimi konuları üzerinde durulması ve birliklerin çalışmalarını kolaylaştırıcı önlemlerin alınması konularında önerilerde bulunmuştur. Bu taslak ve öneriler şura genel kurulunca incelenerek, benimsenmiştir (III. Milli Eğitim Şurası, 1946).

Okul aile işbirliğinin ana babanın eğitsel ve toplumsal yeterliliğini arttırma yönünde de önemli katkıları vardır. Ana babalar eğitim yöntemlerini kendi ebeveynlerinden öğrenmektedirler. Ana babaların bu deneyimleri, bilgi üretiminin bu denli hızlı olduğu bir zaman diliminde yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle ana babaların çocuklarının gelişim ve eğitim özelliklerinin neler olduğu konusunda bilgilendirilmeleri konusu çözülmesi gereken önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Özel, 1996, 56–57).

1.1. Problem

Okul aile işbirliği, bu işbirliğinin parçası olan çocuğu, aileyi ve öğretmeni olumlu yönde etkilemektedir. Aileleri okulla işbirliğine giren çocuklar, aileleri işbirliğine girmeyen çocuklara göre daha başarılı olmaktadır. İşbirliğine giren ailelerin, çocuklarına yönelik tutumlarında olumlu yönde değişim gözlenmektedir ve bu ailelerin kendilerine olan güvenleri de artmaktadır. Ayrıca işbirliğine yönelen öğretmenler ailelerden daha fazla destek görmektedir (Sevinç, 2003, 454). Okul aile işbirliği aynı zamanda aileye farklı yararlar da sağlar. Okulun aile ve öğrenciye gösterdiği ilgi öğrenci motivasyonunu artırır. Diğer taraftan okulun yapısını, değerlerini, standartlarını beklentilerini iyi tanıyan, bu konuda bilgi sahibi olan veli çocuğunu daha iyi yönlendirir (Şişman ve Turan, 2004, 210).

Okul aile işbirliğinin sağlanması konusunda yapılması gerekenler ve yapılanlar değerlendirildiğinde ülkemizde bu konuda bir takım sorunlar yaşandığı, (Kıncal, 1991; Bilgin, 1990; Koçak, 1998; Aslan, 1984) ana-baba ve öğretmenler arasında birtakım anlaşmazlıkların da çıktığı görülmektedir. Bu anlaşmazlıklar arasındaki en önemli nedenlerden biri, okul ve velilerin çocuktan farklı beklentiler içerisinde bulunmalarından kaynaklanmaktadır (Bursalıoğlu, 1994, 50). Örneğin, okul daha çok evrensel değerleri çocuğa aşılacak isterken, aileler üyesi oldukları alt grupların değerlerini çocuğa benimsetmek isterler. Bir başka örnek olarak da, “her iki tarafın farklı disiplin anlayışları” belirtilebilir (Tezcan, 1988, 176).

Ayrıca ailenin okula ve okulda öğrenilenlere karşı olumsuz bir tutumu varsa bu bireyi de etkiler ve okula karşı, okulda öğretilenlere karşı olumsuz bir tutumun kazanılmasına sebep olur. Okul ile ailenin çok iyi ilişkiler içinde olması, okulda öğretilenlere karşı olumlu bir tutumun sergilenmesi, öğretim sürecinin başarısı için çok önemlidir (Demirel, Yağcı, 1992, 102–103).

Menteşe (1987, 14–16) ilköğretimde öğrencisi bulunan bir velinin, Türkiye koşullarında “okul ve çocuğuna ilişkin” bilmesi gereken hususları; okulun çevresine ve fiziki durumuna ilişkin bilinmesi gereken bilgiler, okul aile birliği ve okul koruma derneğine ilişkin bilinmesi gereken bilgiler, okul müdürünün yetki ve sorumluluğuna ilişkin bilinmesi gereken bilgiler, öğrenci işlerine ilişkin bilinmesi gereken bilgiler,

öğrencisine ilişkin bilmesi gereken bilgiler ve eğitim öğretime ilişkin bilmesi gereken bilgiler olarak altı bilgi alanında toplanabileceğini ileri sürmektedir. Bu bilgi grubuna giren maddeler, bir ilköğretim okulunda öğrencisi bulunan bir velinin bilmesi gereken hususlardır. Bu bilgileri bilmesi velinin okula ve çocuğuna ilişkin “bilgilenme” içinde olduğu; bilmemesi halinde “bilgisizlik” içinde olduğu söylenebilir (Menteşe, 1987, 16).

“İnsanın yabancı olduğu bir evren ile yabancı olmadığı evrene tepkisi farklı olacaktır” (Menteşe, 1987, 8). Bu nedenle okul ile aile arasında işbirliğini sağlamının önkoşulu, aileyi okul hakkında bilgilendirmektir. Aileyi okul hakkında, hangi konularda bilgilendireceğimize karar verirken, ailenin bu konudaki gereksinimleri dikkate alınmalıdır. Velilerin, okul ve çocuklarına ilişkin olarak edinmek istedikleri bilgiler, onların geldikleri çevre, eğitim düzeyleri, meslekleri, yaşları, sahip oldukları çocuk sayısı, çocuğunun kaçınıcı sınıfa gittiği gibi faktörlere göre değişiklik gösterebilir. Velilerin bu konudaki gereksinimlerinin bilinmesi, okulun, onların bu gereksinimlerine cevap verme ve dolayısıyla okul aile işbirliğini kurma ve geliştirme çabalarındaki etkililiğini de arttırır.

Gerek velilerin, gerekse okul yöneticilerinin, öğrencilerin eğitim ve okul sorunlarına ilişkin işbirliği yapmasının zorunluluk haline geldiği günümüz koşullarında, velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilmesi gereken bilgiler, öte yandan velilerin bilmesi gereken bu bilgileri okul yönetiminin hangi yolları kullanarak ilettiği okul aile işbirliğinde karşılaşılan sorunların temel nedenlerinden biridir. Ülkemizde, aile ve çevrenin eğitime katılımı konusunda yapılan araştırmalar (Aslan, 1994; Eroymak, 1997) bu konuda gelişmiş ülkeler düzeyinde olmadığımızı göstermektedir.

Doğan’ın (1995) yaptığı Ankara merkez ilköğretim okullarında okul aile iletişiminin engellerini ortaya koyan çalışmasında, velilerin, tanıdık bildik öğretmenlerle daha rahat iletişim kurdukları; okul yöneticilerinin de okul aile iletişimde yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Okul ve öğrenciler ile ilgili bilgilerin velilere iletilmemesi de karşılaşılan engeller arasında yer almıştır. Yine Koçak’ın (1998) aynı amaçla lise düzeyinde yaptığı çalışmada yönetici ve öğretmenlerle ana babanın birbirini tanımamaları, ana babaların eğitim ile ilgili konularda çok az bilgiye sahip oldukları, bilgilerin ana babaya geç ulaşması ve bu bilginin öğrenci tarafından ulaştırılması okul aile iletişimde karşılaşılan engeller

arasında yer almıştır. Bilgin'in (1990) çalışmasında “ana babaların, okulun amaçları, eğitim ilkeleri ve okuldaki etkinlikler konusunda aydınlatılmaması” bir sorun olarak tespit edilmiştir.

Ailelerin, çocuklarının eğitiminde daha fazla söz sahibi olması ve sorumluluk üstlenmesi, eğitim konusunda yeterli ve sağlıklı bilgilenmeleri ile mümkündür. Eğitim ve iletişim teknolojileri alanında yaşanan hızlı değişim, geçmiş ve bugün arasında anlayış farklılıklarının oluşmasını ve dolayısıyla sürekli yeni bilgilerle yenilenmeyi beraberinde getirmektedir. Öğretme-öğrenme süreçlerinde benimsenen yeni yöntemlerin ve eğitim kurumlarında öğrenciler için geçerli olan yeni koşulların aileler tarafından bilinmesi, ailelerin çocuklarıyla okul dışında destekleyici bir iletişim kurabilmesinin de yolunu açabilir. Böylece, aileler çocuklarının eğitiminde doğrudan sorumluluk üstlenebilir ve eğitim eksikliklerini giderebilirler. Nitekim Arslanargun ve arkadaşlarının yaptığı ve okula yönelik ilgi yetersizliklerinin sebeplerinin araştırıldığı çalışmada, aileler, ilgisizlik sebebi olarak eğitim düzeylerinden kaynaklanan yetersizlikleri ve bilgi gereksinimlerini ilk sırada belirtmişlerdir. (Arslanargun, 2007, 123)

Farklı bölgelerdeki farklı çevrelerden ailelerin (sosyo-ekonomik düzey açısından) okul ve çocuklarına ilişkin bilgileri ve bu bilgileri edinme yolları farklılık gösterebileceğinden, ayrıca geçen zaman içinde toplumdaki, ailedeki, eğitim sistemindeki değişiklikler nedeniyle ailelerin eğitimden beklentileri de değişmiş, bilgi grubu maddelerde farklılıklar ortaya çıkmış olabileceğinden dolayı böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Bu paralelde araştırmanın problem cümlesi “İlköğretim okulu birinci kademe öğrenci velileri okul ve çocuklarına yönelik neleri bilmektedir ve bu bilgileri hangi kaynaktan elde etmektedirler?” şeklinde oluşturulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile ilköğretim okulu birinci kademedeki öğrencisi bulunan bir velinin, okula ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğini ve bu bilgileri hangi kaynaklardan

elde ettiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. İlköğretim okulu birinci kademe öğrenci velilerinin okula ve çocuklarına yönelik bilgi düzeyleri nedir?
2. Öğrenci velilerinin cinsiyetlerine göre okula ve çocuklarına yönelik bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğrenci velilerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okula ve çocuklarına yönelik bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğrenci velilerinin eğitim düzeylerine göre okula ve çocuklarına yönelik bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Öğrenci velileri okula ve çocuklarına yönelik bilgileri hangi kaynaklardan edinmektedirler?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bir kurumun amaçlarına ulaşabilmesi, o kurumda bulunan üyelerin olduğu kadar kurumla ilişkisi olan diğer bireylerin de rollerini yerine getirmesi ile olanaklıdır. Eğitim-öğretimin daha verimli bir şekilde yürütülmesi için okulun tek başına yeterli olmadığı, ailenin yardımına da ihtiyaç duyduğu açıktır. Ailenin içinde bulunduğu sosyal, kültürel ve ekonomik şartlar çocuğun okula ilişkin tutumunu etkilediğinden dolayı, aile, çocuk ile ilgili bilgileri okul ile paylaşmak durumundadır.

Her aile çocuğunun sağlıklı gelişmesini ve eğitimde başarılı olmasını sağlayacak katkıyı vermek ister. Ailenin çocuğun eğitimi konusunda katkı verip, bu konuda karşılaşılan sorunları çözebilmesi için bu konuda düşünmesi gerekir. Düşünme, herhangi bir sorunun çözümü için atılacak ilk adımdır. Ancak bilgi sahibi olmadığımız bir konuda düşünmemiz mümkün değildir. Ailelerin, çocuğun eğitimi için gerekli katkıyı vermesi, okula ve çocuğuna ilişkin birçok şeyi bilmesine bağlıdır. Çünkü insan bir konuda yeterli bilgi sahibi değilse o konuda yanlış ve yanlı karar verme olasılığı yüksektir. Düşünme, insanın karşılaştığı güçlük ya da sorunları önceden kestirmesinde ve onlara hazırlıklı olmasında önemli rol oynar. Beklenmedik bir olayla karşılaşıldığında paniğe kapılmaz ve çözüm yolunu daha kolay bulabilir.

Ailenin okulu tanınması ve bilmesi, okul ile ilişki kurmasının ilk şartıdır. Okul ile ilgili bilgi sahibi olan bir veli, okul ve okulda verilen eğitimin niteliği hakkında bilgi sahibi olur ve okula olan güveni artırır. Gerek okulda gerekse evde öğrencisi ile ilgilenir ve eğitim-öğretim etkinliğinde üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiş olur. Okul ile ilişkisi olmayan bir velinin, okulu, eğitimin amaç ve ilkelerini, en önemlisi de çocuğunu tanınması oldukça güçtür. Bu nedenle okul aile ilişkilerinde ilk adım veliyi okul ile ilgili olarak bilgilendirmektir.

Velileri, okul ve çocukları ile ilgili olarak hangi konularda bilgilendirmek gerektiği, gelişigüzel karar verilecek bir konu değildir. Böyle bir çalışma okul yönetiminin velileri bilgilendirirken, hangi hususlara öncelik ve önem vereceklerinin tespit edilmesinde fayda sağlayacaktır. Ayrıca, velilerin bilgi edinme kaynaklarının sağlıklı olup olmaması, onların okula ve okulda yapılan işlemlere bakış açısını da etkileyecektir. Okul ve çocuğuna ilişkin konularda doğru ve yansız bilgilendirilen velilerin, işbirliğine yönelik tutumları da daha istenilen düzeyde olacaktır.

İlköğretim okulu öğrenci velilerinin okula ve çocuklarına ilişkin olarak bilmesi gereken bilgiler ve bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiklerini saptamaya yönelik bu araştırma; Okul aile ilişkilerinde velilerin bilgilendirilmesine yönelik olarak okulun yapacağı plan ve uygulamalara yardımcı olması açısından, ilköğretim okulu öğrenci velilerinin okul ve çocuğuna ilişkin bilmesi gereken konularda öğretmen, yönetici ve eğitimcilere katkı sağlaması açısından, sınıf öğretmeninin aileleri hangi konularda bilgilendirmesi gerektiğine karar vermesinde yardımcı olması açısından önemlidir. Ayrıca okul aile ilişkilerindeki önem ve yerini dikkate alarak bu ilişkileri geliştirmek isteyen kuruluşlarca yapılacak çalışmalara veri sağlaması açısından, okul aile ilişkilerine ilişkin yeni araştırmalara kaynak sağlaması açısından önemlidir.

Ayrıca genellenebilirliği yükseltmek için farklı çevre ve farklı sosyo-ekonomik düzeyden ailelerin, okul ve çocuklarına ilişkin bilgileri ve bu bilgileri edinme kaynakları açısından bir farklılık olup olmadığını görmek açısından da önemlidir.

1.4 . Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan veliler, ankette yer alan sorulara samimi olarak cevap vermişlerdir.
2. Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırmada ailenin okula ve çocuğuna ilişkin bilmesi gereken bilgiler, ankette belirtilen maddeler ile sınırlıdır.
2. Araştırma, 2009–2010 eğitim öğretim yılında örneklem olarak seçilen ilköğretim okullarının birinci kademesinde okuyan öğrencilerin velileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okul-Aile Birlikleri: 2141 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan yönetmeliğe göre; “Aile-okul arasındaki ilişkileri geliştirmek suretiyle, ana-baba ve öğretmenleri çocukların eğitiminde işbirliğine götürmek...” amacıyla kurulan örgütlerdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Aile ve Ailenin Görevleri

“Aile, bütün diğer kurumlar içinde en eski ve en temel kurumlardan birini oluşturur. Bütün toplumlarda hemen her birey bir aile grubunun içinde doğar ve orada yetişir” (Özkalp, 1990, 97). "Aile, içinde bulunduğu toplumun en somut yansıtıcısıdır. Kişi üyesi olduğu toplumun yaşam biçimlerini, değerlerini, olanaklarını yakın deneyimlerle aile içinde öğrenir. İnsan bütün toplumlarda, farklı yapılarda olan aile içinde doğar. Çocuk anadilini, tinsel kimliğini, toplumsal kişiliğini, kültüründe tanımlanan "iyi-kötü", "doğru-yanlış", "güzel-çirkin" gibi temel değerlerini, tutumlarını ilk kez aile içindeki bireylerin yardımıyla öğrenir" (Aslan, 1994,9).

Toplumun temel birimi olan aile, üyelerinin barınma, bakım gibi fiziksel; sevgi ve şefkat gibi duygusal; öğrenme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılar (Güran, 1991, 441). Bilgin (1991, 49) de ailenin üyelerine yönelik önemli işlevleri olduğunu; cinsel davranışların düzene konulması ile üremenin kurumlaştırılmasından, çocukların yetiştirilmesine, özrürlük ve yaşlılık hallerinde üyelerin bakımının sağlanmasına kadar en önemli toplumsal, siyasi ve hukuki işlevlerin aile içinde gerçekleştiğini belirtmiştir. Tezcan (1984, 147) ailenin biyolojik işlevi, ekonomik işlevi, koruyucu işlevi, toplumsallaştırma işlevi, eğitim işlevi ve boş zamanlarını değerlendirme işlevi olduğu ifade etmektedir.

Çocuğun yetiştirilmesinde ve özellikle eğitiminde ailenin yeri ve önemi çok büyüktür. Akyüz'e (2000, 91) göre, “Çocuğun gelişmesi ve sosyalleşmesinde, dolayısıyla haklarının ve güvenliğinin korunmasında aile ortamı birinci derecede önemlidir.” Toplumlarda her zaman çocuğun eğitiminden birinci derecede aile sorumludur. Okul ve diğer kurumların bu konudaki işlevi aileden sonra gelir ve aileyi destekleyici, tamamlayıcı niteliktedir. Çocuğun ilk çocukluk yıllarının hemen hemen tamamı aile içerisinde, çocukluk ve ilk gençlik yıllarının büyük kısmının da aile

oçağında geçmekte olduğu düşünülürse, çocuğun ve gencin gelişimiyle eğitiminde ailenin ne kadar önemli ve kalıcı rolü olduğu görülecektir (Çelik, 2005, 30).

2.1.2. Okul ve Okulun Görevleri

Okul, eğitim sisteminin genel, özel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda öğrenciye istendik bilgi, beceri ve davranışların bilimsel yöntemlerle kazandırıldığı bir örgüttür. Okul, toplum içinde sınıflar yaratma ve arasındaki geçişleri kolaylaştırma, birleştirici ve yenilikçi işlevini geliştirerek toplumu yönlendirme ve fırsat eşitliğini sağlayabilme özelliğine sahiptir (Aytaç, 2000, 1–3).

Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bunlar ana hatlarıyla sosyal, politik ve ekonomik olarak gruplandırılabilir. Okulun sosyal görevi, çocuğu toplumsallaştırmadır. Toplumsallaşma, içgüdülerden yoksun, biyolojik olarak olgun ve hayat mücadelesine hazır olarak doğmayan, fakat büyük bir alabilirlik ve öğrenme yeteneğine sahip insanın davranışlarını içinde yaşadığı toplumun kuralları çerçevesinde eğitilerek şekillendirilmesi ile ilgili bütün işlemleri, olgu ve oluşumları ifade etmek için kullanılmaktadır. Toplumsallaşma sayısız derecede etkileşimle gerçekleşen bir süreçtir; planlı-plansız, doğrudan veya dolaylı, bilinçli ya da bilinçsiz birçok etkileşimle gerçekleşmektedir. Okuldaki toplumsallaşma planlı ve kasıtlı bir süreçtir. Okul bu görevini yaparken kültürü hem korur, hem de geliştirir. Böylece kültürün hem kararlılığını sağlar hem de değişimini gerçekleştirir. Okulun ekonomik görevi, ekonominin beyin ve insan gücü ihtiyacının karşılanmasıdır. Bu bakışa göre eğitim, bireylerin kendilerine, toplumun da üyelerine yaptığı bir yatırım olarak görülmektedir. Sahip olunan insan kaynaklarının niteliklerinin geliştirilerek ihtiyaç duyulan nitelik ve nicelikte insan gücünün toplumun hizmetine sunulmasıdır. Okulun politik görevi ise yetiştirilen bireylerin devlet sistemine bağlılık göstermesini ve liderlik yetenekleri olanların seçilerek eğitilmesini gerçekleştirmektir (Erçetin ve Özdemir, 2004, 12).

Okul çocuğu hayata hazırlamada en önemli unsurdur. Ailenin yaşam biçiminden etkilenen çocuk, toplumsallaşma sürecinde kazandığı davranışları esnek bir geçişle yansıtmalıdır. Okul bu geçişi sağlayacak en önemli kurumsal yapıdır (Kaplan, 2002,6). Okulda verilen eğitimi aile eğitiminden ayıran başlıca özellik, ailedeki eğitim düzensiz

ve gelişigüzel olmasına karşılık, okuldaki eğitimin sistemli ve planlı yapılmasıdır (Çayırılı, 1998, 8).

Bütün toplumlarda okulun gerçekleştirilmesi beklenen bazı görevleri vardır. Bunlar (Vural, 2004, 27–28):

- a. Sosyal Kurum Olarak Görevi: Çocuğu sosyalleştirerek, kültürü asılamaktır. Okul bu görevini yaparken kültürü hem korur hem de değiştirir.
- b. Toplumun Yenileşmesini ve Devamlılığını Sağlama Görevi: Okuldaki sosyalleşme kişilerde çalışma, is yapabilme yetenek ve becerileri ile sosyal bütünleşmeyi sağlayacak bir toplumsal bilinç kazandırmalıdır.
- c. Toplumunu Bütünleştirme ve Meşrulaştırma Görevi: Okullar bir yandan sosyal değişme ve hareketliliği sağlarken bir yandan da yeni yetişenleri mevcut sisteme katmalı, bütünleştirmeli ve kaynaştırmalıdır. Ailedeki disiplin anlayışını, aile üyelerinin eğitimi, birbirleriyle olan ilişkilerini, çocuğa karşı davranışlarını bilmek, öğretmen için en önemli ipuçları olacaktır. Öğretmen aile işbirliği, öğretmenin aileyi yakından tanımını sağladığı gibi ailenin de okul ve öğretmeni tanımını sağlayacaktır. Böylece aile, çocuğun hangi şartlarda eğitim-öğretim gördüğünü yakından öğrenme fırsatı bulur. Aileler okullarda benimsenen eğitim anlayışını, sınıfta uygulanan öğretim metotlarını bilmeli ve beklentilerini belirtebilmelidirler. Günümüzde okul sadece çocukların eğitimini hedefleyen kurum kimliğinden çıkmalıdır. Hangi yasta olursa olsun çocuk, ailesi ile birlikte düşünölmeli ve öyle davranılmalıdır. Ayrıca ailelere birçok konuda ve çeşitli şekillerde rehberlik edilmelidir. Ailenin bazı yanlış tutum ve davranışları bu yollarla azaltılabilir ya da tümüyle ortadan kaldırılabilir.
- d. Politik Görevi: Yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesini ve liderlik yetenekleri olan öğrencilerin seğilmesini ve eğitilmesini gerçekleştirmektir.
- e. Ekonomik Görevi: Okulun ekonomik görevi, ekonominin beyin gücü ve insan gücü gereksinmesini karşılamaktır.

2.1.3. Okul-Aile İşbirliği

“Okul aile iletişimi, her iki kurumun, deneyim, yaklaşım ve bilgilerinin eğitimde belirlenen hedefler doğrultusunda, çocuğa uyum ve başarıya dönük davranış biçimleri kazandırılması amacıyla girişilen etkileşme sürecidir” (Aslan, 1994, 13). Bir ülkenin geleceği olan öğrencilerin yetiştirilmesi, eğitimi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ancak sağlıklı okul aile işbirliği ile sağlanabilir. Eğitim, sadece okullarda gerçekleşen bir süreç değildir. Ailelerin de kaliteli bir eğitimin gerçekleşmesinde önemli rolü vardır. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir. Aile, çocuğun eğitiminde tek başına önemli roller oynayabileceği gibi aynı zamanda eğitimi ile doğrudan ilgilenen önemli bir etkidir. Bu nedenle eğitim açısından okul ile aile arasında sağlam bir ilişkinin kurulması önemli ve zorunludur.

Schleier günümüz eğitiminde okul-aile işbirliğinin temel hedeflerini şu şekilde sıralamıştır:

1. Ev ve okuldaki eğitim ortamının uyumunu gerçekleştirerek çocuğun toplumsal gönençini ve öğrenme gelişimini sağlamak,
2. Eğitsel bilişim ve katılımcı öğrenme ile anne-babanın eğitsel ve toplumsal yeterliliğini arttırmak,
3. Konuların topluma yaklaşmasını sağlayarak, okulların toplumsal soyutlanma düzeyini azaltmaktır (Akt. Bilgin, 1990).

Okul aile arasındaki işbirliğinin sağlanabilmesi için okulun amaçlarının ana babalara iyi anlatılması, okul ve aile arasında karşılıklı güvenin oluşturulması, okulun önderliğinin kabul edilmesi, öğrencilerle ilgili konularda okula danışılmasının sağlanması, tüm bunlar için de “okul ve aile arasında sağlıklı bir iletişim var olması gerekmektedir” (Koçak, 1998, 130). Kısacası eğitimin normal ve düzenli yürütülmesi etkileyen etmenler arasında tam bir uyumun olması için okul, aile ve çevre arasında sağlıklı bir iletişimin olması gerekir.

Doğan’a (1995, 5–7) göre, okul ile aile arasında etkili iletişimi kurmak için, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin okul-aile ilişkilerinin temelini oluşturan aşağıdaki ilkeleri dikkate almaları gerekir:

1. İki Yönlü ilişki Kurmak: Okul-aile ilişkilerinde aileye gerekli ve yeterli bilgiler sunularak velilerin ilgi ve desteği kazanılmalı, öte yandan velilerin beklentileri, istek ve tepkileri öğrenilmelidir. Okul ve aile arasında sağlıklı iletişim kanalları ile her iki tarafın birbirini tanıması, etkileşmesi sağlanır.
2. Doğru Bilgi Vermek: İlişkilerinde okula inanç ve desteğin sağlanması velilere doğru bilgi vermekle mümkündür. Okul-aile ilişkilerinde velilere dürüst davranmak, araştırma ve değerlendirmede mesajların ve planların uygulanmasında dürüst olmak okulun başarısını arttırır. Okul-aile ilişkisinde amaç okulu olmak istediği gibi değil olduğu gibi tanıtmak olmalıdır.
3. İnanırcılık: Toplum üyelerine iş yaptırmak için üç yöntem olduğundan söz edilir. Zor kullanmak, para harcamak ve inandırmak. Okul-aile ilişkilerinde en uygun yöntemin inandırmak ve ikna etmek olduğu söylenebilir. Okul-aile iletişiminde velileri etkilemek, görüşlerini değiştirmek ancak ikna ile olur. Okul-aile ilişkilerinde kullanılan mesajın inandırıcı olması verilen bilgi ile edinilen sonucun tutarlı olmasına bağlıdır.
4. Sabırlı Çalışmak: Okul-aile işbirliği bir süreçtir. Okul-aile ilişkilerinde velilerin öğretmen ve yöneticiye karşı güven, saygı ve sevgi duymaları, sabır, zaman ve bilgi ister. Okul-aile ilişkileri planlı ve programlı olmalıdır. Okulun bulunduğu çevrede velilerin tutumu, davranışları, alışkanlıkları ve geleneklerini önceden saptamak gerekir.
5. Yaygın Sorumluluk: Okul-aile ilişkilerinde yöneticiler, öğretmenler ve veliler kendilerine düşen rolleri yerine getirmelidir. Yönetici ve öğretmenlerin velilere yeterli bilgi vermesi, yakın ilgi göstermesi ve sıcak karşılması okul-aile ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilir.
6. Açıklık: Okul ile ilgili bilgiler, velilere çekinmeden, gerçekleri gizlemeden iletilmelidir. Okulun amaçları, örgütsel yapısı, finansman ve ekonomik gücü, sosyal içerikli çalışmalar olabildiğince açıklıkla velilere tanıtılmalıdır.
7. Yineleme ve Süreklilik: Okul-aile ilişkilerinde velileri etkilemek, iletilen mesajları kalıcı kılmak için reklâmcılıkta olduğu gibi yineleme yöntemi kullanılabilir. Okul ve öğrenci ile ilgili mesajlar yinelenirken velileri sıkılamaya belirli aralıklarla yinelemeye özen gösterilmelidir.

Okul yönetiminin, okul ile aile arasında etkili iletişimi kurmak için dikkate almaları gereken bu ilkelerin yanı sıra Menteşe (1987, 10–11) de veli toplantıları, müsamereler,

kısa metrajlı eğitsel ağırlıklı filmler, mezuniyet gün ve toplantıları, okul gazetesi, okuma-yazma bayramı, ulusal ve yerel basın, okul koruma dernekleri ve okul aile birlikleri, milli ve dini bayramlar, yörenin gelenekselleşmiş gün ve toplantıları, öğretmenler, yüz yüze ilişkiler, kardeş okul ve dernekler yoluyla okul yönetiminin, okulu çeşitli yönleriyle çevreye, özellikle öğrenci ailelerine tanıtması gerektiğini belirtmiştir.

Duman (2005, 21) okul aile işbirliğinin önemini şu şekilde vurgulamıştır; “Sizin aile olarak onun ufkunu açacak yeni gelişmelerden haberiniz olmayabilir; oysa okul aile işbirliği her türlü donanımı ve bilgi kaynaklarına ulaşılabilirliği ile en etkili ve kolay olan yoldur. Yine sizin alışkanlık halinde değerlendirdiğiniz ve görmezden gelebileceğiniz pek çok konu, gencin dünyasında soru, sorun ve sorgulama konusu olabilir. Konular okulun öğretmenleri olan eğitimciler tarafından onun yaşına uygun hale getirilir. Aile destekli okul yaşamı ile yoğunlaşan bilgiler gencin yaşamında kalıcılık kazanır.”

Güçlü bir okul çevre işbirliği oluşturabilmek, okulun ailelerle geliştirdiği olumlu ilişkilere bağlıdır. Okul aile ilişkilerinin geliştirilmesinde okul aile birlikleri önemli bir yere sahiptir. Öte yandan aile ve öğrencinin beklentilerinin sisteme dâhil edilmesi amacıyla hazırlanan Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi de okul aile işbirliğini sağlamada önemli bir yer teşkil etmektedir.

2.1.3.1. Okul-Aile Birliği

Okul Aile Birliği, okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim-öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddî katkı sağlamak üzere kurulur. Okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler birliğin tabii üyesidir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na dayanılarak hazırlanan Okul Aile Birliği Yönetmeliği, okul aile birliğine aile eğitimine ilişkin şu görevleri vermiştir (Tebliğler Dergisi, 2005):

- Okulda uyulması gereken kurallar hakkında velileri bilgilendirmek ve onlarla işbirliği yaparak, zararlı alışkanlık ve eğilimlerin önlenmesi için okul yönetimine yardımcı olmak.
- Eğitim-öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarını, kamu yararı doğrultusunda velilerin de kullanılmasını sağlamak.
- Ailede, okulda ve çevrede, öğrencilerle diğer çocukların iyi alışkanlıklar kazanmalarını, iyi birer vatandaş olmalarını sağlayıcı tedbirler alınmasında okul yönetimine yardımcı olmak.
- Öğrencileri, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile Atatürk İnkılâp ve İlkeleri doğrultusunda yetiştirmek üzere okul yönetimi, öğretmenler, ailelerle işbirliği yapmak.
- Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesine, stratejik gelişimine, fırsat eşitliğine imkân vermek ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla ailelerle işbirliği yapmak.
- Kurs ve sınavlar, seminer, konferans, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri etkinliklerde okul yönetimi ile işbirliği yapmak.
- Öğrencilere sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazandırmada alınacak ortak tedbirler için katkı sağlamak.

Bütün bu çalışmalarda karşılaşılan güçlüklerin giderilmesi konusunda okul aile birliği yönetim kurulu; okul müdürlüğü ve aileler işbirliği yaparlar. Okul aile birlikleri; okul müdürlüğünü yapmakta olduğu işlerde destekler, okulu güç duruma sokacak kararlar veremez, tamamıyla eğitici olan amacına politika ve çıkar karıştıramaz. Bunun yanında alınması gerekli gördükleri yeni ve faydalı tedbirleri okul müdürlüğüne teklif edebilirler. Derslerde zayıf olan öğrencilerin başarı seviyelerini yükseltmek veya onları üst öğrenim kurumlarına hazırlamak amacıyla yetiştirme kursları açma okul aile birliğinin görevleri arasında yer alır. 21.07.1996 tarih ve 22703 yayım sayılı Resmi Gazetede yer alan Millî Eğitim Bakanlığı Yönetmeliği, ailelerin eğitim faaliyetlerine katılmalarını ön görmektedir. Okullar ailelerin eğitim faaliyetlerine katılmalarına imkân sağlamalı, anne baba eğitimi ile ilgili yapılacak toplantılarda ailelerden yararlanmalıdır (Resmi Gazete, 1996).

2.1.3.2. Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi

Bireyin kendini gerçekleştirmesi, okulda demokrasi kültürünün yerleştirilmesi, okulun tüm imkânları ile çevreye açılması, aile ve öğrencinin beklentilerinin sisteme dâhil edilmesi, hizmet üretenler ile alanlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için sistematik bir düzenlemeye gerek duyulmuştur. Bu amaçla 10.10.2005 tarihinde 1739 sayılı milli Eğitim Temel Kanununa Dayanılarak hazırlanan Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi; öğrenci ve ailenin okulun işleyişine etkin katılımlarını sağlamak, aileleri, öğrencilerin neyi nasıl öğrenecekleri konusunda bilgilendirerek çocuklarının okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmalarını sağlamak, öğrencileri ve aileleri okul kuralları ve genel eğitim politikaları konusunda bilgilendirmek, okulun hizmet ve imkânları konusunda tarafları bilgilendirerek faydalanma imkânlarını artırmak, okul içinde ve dışında fiziksel ve psikolojik şiddete karşı işbirliği yapmak, taraflar arasındaki iletişim kanallarını açık tutmak, tarafların birbirlerinden beklentilerini sağlam bir zemine oturtmak, tarafların bireysel potansiyellerini üst düzeye çıkarabilecekleri şartları oluşturmak, öğrencilerin ve ailelerin okulun performans değerlendirilmesi sürecine etkin katılımını sağlamak konularında taraflar için bir yol haritası niteliği taşımaktadır. Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi konusundaki çalışmalar aşağıda belirtildiği şekilde yürütülmektedir:

- Bu sözleşme tüm ilköğretim ve orta öğretim okullarında ve tüm sınıf düzeylerinde uygulanacaktır.
- OGYE toplantısında sözleşme incelenerek okulun kendi yapısına özgü kurallar, ana metin ile çelişmeyecek biçimde tartışılarak belirlenecektir.
- Kayıt döneminde sözleşme metni, iki nüsha hâlinde taraflara verilerek bilgilendirilmeleri sağlanacaktır.
- Taraflarca imzalanan sözleşme metinlerinden biri, 1. dönem sonuna kadar sınıf öğretmenine teslim edilecektir.
- İkinci nüsha aile tarafından, evde rahatlıkla görülebilecek bir yere konularak, tarafların kendilerini değerlendirmeleri mümkün olacaktır.
- Her dönem sonunda sözleşmenin işlerliğine yönelik bireysel raporlar, değerlendirme formu kullanılarak sınıf öğretmenleri tarafından hazırlanacak ve karneyle birlikte taraflara ulaştırılacaktır.

- Öğretim yılı sonunda OGYE toplanarak sözleşme maddelerini yeniden değerlendirecek ve gerek görüldüğünde okula özgü hükümlerde değişiklikler yapabilecektir.
- Sözleşme öğrencinin okulda bulunduğu yıllar boyunca geçerliliğini sürdürecektir.
- Sözleşme okulun, öğrencinin ve velinin hak ve sorumluluklarını ihtiva eden üç bölümden meydana gelmektedir. Her bölümün sonunda yer alan Okula Özgü Sorumluluklar, okulun içinde bulunduğu çevrenin imkânları dikkate alınarak Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE) tarafından belirlenecektir.

Okulun Hak ve Sorumlulukları

Haklar:

- a) Destekleyici, güvenli ve etkili bir ortamda çalışmak.
- b) Okul toplumundan ve çevreden saygı ve destek görmek.
- c) Okulda alınan tüm kararlara ve okul kurallarına uyulmasını istemek.

Sorumluluklar:

- a) Eğitim ve öğretim sürecini okulun duvarlarıyla sınırlamamak.
- b) Okulun ve öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda sürekli gelişmek.
- c) Okulda etkili öğrenmeyi destekleyecek bir ortam yaratmak.
- d) Okul - toplum ilişkisini geliştirmek.
- e) Öğretmen, öğrenci ve veli görüşmelerini düzenlemek ve ilgilileri zamanında bilgilendirmek.
- f) Okul çalışanlarının ihtiyaçları doğrultusunda eğitim seminerleri düzenlemek.
- g) Okulun işleyişi ve yönetimi konusunda ilgili tarafları düzenli aralıklarla bilgilendirmek.
- h) Veli ve öğrenci hakkında ihtiyaç duyulan bilgileri toplamak, değerlendirmek, sonuçlarını ilgililerle paylaşmak ve gizliliğini sağlamak.
- i) Veli toplantılarının belirli aralıklarla ve düzenli olarak yapılmasını sağlamak.

Öğrencinin Hak ve Sorumlulukları

Haklar:

- a) Düşüncelerini özgürce ifade etmesi.
- b) Bireysel farklılıklarına saygı gösterilmesi.

- c) Kendisine ait değerlendirme sonuçlarını zamanında öğrenme ve sonuçlar üzerindeki fikirlerini ilgililerle tartışabilmesi.
- d) Okulun işleyişi, kuralları, alınan kararlar hakkında bilgilendirilmesi.
- e) Kendini ve diğer öğrencileri tanıma, kariyer planlama, karar verme ve ihtiyaç duyduğu benzer konularda danışmanlık alması.
- f) Akademik ve kişisel gelişimini destekleyecek ders dışı etkinliklere katılması.

Sorumluluklar:

- a) Okulda bulunan kişilerin haklarına ve kişisel farklılıklarına saygı göstermesi.
- b) Ders dışı etkinliklere katılarak ve bu etkinliklerden en iyi şekilde yararlanması.
- c) Arkadaşlarının ve okulun eşyalarına zarar vermemesi; zarar verdiği takdirde bu zararın bedelini karşılaması.
- d) Okul yönetimine (fikir, eleştiri, öneri ve çalışmalarıyla) katkıda bulunması.

Velinin Hak ve Sorumlulukları

Haklar:

- a) Çocuğun eğitimiyle ilgili tüm konularda bilgilendirilmek.
- b) Çocuğuna okul ortamında nitelikli kaynaklar, eğitim ve fırsatlar sunulacağını bilmek.
- c) Düzenli aralıklarla okulun işleyişi hakkında bilgilendirilmek.
- d) Okul yönetimine katılmak.
- e) Çocuğunun okuldaki gelişim süreciyle ilgili olarak düzenli aralıklarla bilgilendirilmek.

Sorumluluklar:

- a) Okulun öğrenciler için düzenleyeceği ders dışı etkinliklerden en az iki tanesinde görev alması.
- b) Okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesi.
- c) Bilgi edinmek ve toplamak amacıyla gönderilen her tür anket ve formu doldurup zamanında geri göndermesi.
- d) Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE) ve Okul Aile Birliği seçimlerine ve toplantılarına katılması.
- e) İhtiyaç duyduğunda öğrenci ödevlerine katkı sağlaması, gerekli açıklamaları yapması, ancak; öğrencinin yapması gereken ödevleri asla yapmaması.

- f) Çocuğunun okumaya, araştırmaya daha fazla zaman ayırması için televizyon seyretme ve oyun oynama saatlerini düzenlemesine yardımcı olması.
- g) Okulun düzenleyeceği aile eğitim seminerlerine katılması.
- h) Çocuğunun yaşına uygun sorumluluklar vermesi (Örneğin odasını toplama, ev işlerine yardım etme, alışveriş yapma gibi).
- i) Okul yönetiminin okul-aile ilişkilerini geliştirmek amacıyla yapacakları ev ziyaretlerini kabul etmesi.
- j) Aile ortamında fiziksel ve psikolojik şiddete izin vermemesi.

(<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2005/OgrenciOkulVeli/OgrOkulVeliGenelge.htm> adresinden 22.01.2010 tarihinde alınmıştır.)

2.1.4. Okul-Aile İşbirliğini Gerektiren Nedenler

Okul aile işbirliği sürecinde çocuk, aile, öğretmen ve okul bir bütündür. Bu süreçte amaç, her ögenin birlikte çaba göstererek çocukların sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sürdürmelerine yardımcı olmaktır. Aile, öğretmen ve okulun çocuğun eğitimi konusunda işbirliği yapmasının çocuk, aile, öğretmen ve okul açısından birtakım yararları vardır.

Çocuk açısından okul aile işbirliği çocuğun mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasını sağlar. Okul ve ev arasında, çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırır. Evin devamı olan güvenli bir eğitim ortamında, çocuklara daha iyi bir öğrenme fırsatı yaratır. Aile açısından okul aile işbirliği, çocuklarının gelişimine katkıda bulunmalarını, çocuklarını bir birey olarak görmelerini sağlar. Çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmak için gerekli olan ortamı yaratır. Öğretmen açısından okul aile işbirliği, programını daha kolay uygulayabilmesini, aile ile kurulan iyi iletişimin sonucu çocuğu daha kolay tanınmasını ve problemleri çözebilmesini ve sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlar. Okul açısından okul aile işbirliği de eğitimin devamlılığını, okulun amaçlarını daha kolay gerçekleştirebilmesini ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlar. Ayrıca eğitimin kalitesini yükseltir (Oktay, 1999, 204–205).

Alicıgüzel (1998, 371- 372) de çocukların etkili öğrenmelerinde aile katılımının önemli etkisi olduğunu, okul ve ev ortamlarındaki becerilerin tutarlı gelişmesi yönünde yarar sağladığını, bu nedenle ailenin ve okulun, çocuğun eğitimi konusunda işbirliği

yapmasının yararlı olduğunu dile getirmiştir. Okul aile işbirliği, aile ve öğretmenlerin birbirlerini eğitim açısından tanımalarına ve ortak bir paydada anlaşmalarına zemin hazırlar. Okul aile işbirliği ile öğrenciler okullarında ve yaşamlarında daha iyi şeyler yaparlar. Derslerinde daha başarılı olur, üst öğretim kurumlarına devam etmeleri mümkün olur, hayatta daha başarılı olurlar. Anne babalar, kendilerini daha güçlü hissederler. Ayrıca evde çocuklarının öğrenmesine yardım ederek kendilerine olan güvenlerini de artırırlar. Öğretmenin morali artar. Ailelerle birlikte çalışan öğretmenler öğrencilerden daha çok başarı bekler, aileler ve topluluk tarafından desteklenme nedeniyle kendilerini daha güçlü hissederler. Okul aile işbirliği ile okullar daha etkili çalışır. Aileler, okulun aktif bir ortağı olarak, evde ve okulda çocuklarının eğitimiyle ilgilenip, katkı sağladıkları zaman, okuldaki öğrencilerin performansı artmaya başlar. Bu sayede topluluklar daha güçlü gelişir. Aileler okul sistemine daha çok yatırım yaparlar ve okul sistemi ailelerin ve toplumun ihtiyaçlarına daha çok yanıt vermeye başlar.

Vural'a (2004,156- 158) göre aileleri okula bağlamak için, istedikleri zaman okulu ziyaret edebilmeleri, öğretmen ve yöneticilerle görüşmelerinin sağlanması ve sınıf içi ziyaretlere müsaade edilmesi gerekmektedir. Ailenin okula olan desteğinin hissedilebilmesi için okul ile aile arasındaki güveni geliştirmek gerekmektedir. Aileleri ev ortamında çocuklarına nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilgilendirmek ve çocukların ev yaşantılarını yakından tanımak gerekmektedir. Ailelere yazılacak mektuplar ya da aileleri ziyaret ederek çocuklarının başarılarını paylaşmak sorunların çözülmesinde ve başarının artırılmasında önemli sonuçlar doğurmaktadır. Öte yandan eğitimcilerin aileleri çocuklarının eğitimleri konusunda bilgilendirmeleri gerekmektedir. Ailenin ne yapması gerektiğini bilmesi çocuğuna olan desteğini artırmakta, öğretmenlerin sorumluluklarını kolaylaştırmaktadır. Bu sayede öğrenci sorunlarının aşılmasında ve başarı oranının yükseltilmesinde etkili okul aile işbirliğinin sağlanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Okul aile işbirliği ile ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, öğrencinin ve öğretmenin motivasyonu artırır. Ayrıca okulun örgüt kültürünü, kıymetini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarına daha iyi rehberlik ederler ve onların okuldaki problemlerini aza indirirler. (Bekyürek, 2008, 48)

Okul, öğrenci yaşamının sadece belli bir bölümünün yaşandığı alandır. Okul zamanının dışında öğrenci ailesi ve sosyal çevresi içinde yaşamını devam ettirmektedir. Bu nedenle eğitim etkinlikleri yalnızca okulda geçen kısıtlı zaman dilimiyle sınırlandırılmamalıdır ve öğretme, üretken, anlamlı ve sürekli eğitim etkinliği geliştirmek için velilerle düzenli ilişkiler kurmalı, aileler bilgilendirilmelidir (Aydın, 2000, 210 – 211).

2.1.5. Okul-Aile İşbirliğinin Engelleri

Velilere zaman ayıramama, toplantı yeri bulmada güçlük çekme, toplantı saatlerinin geç duyurulması, özel görüşme gün ve saatlerinin olmaması gibi durumlar okul aile işbirliği sürecini olumsuz yönde etkilemektedir (Kazak, 1998, 34). Finders ve Lewis'e (Akt. Pehlivan, 1997, 5–7) göre okul aile işbirliğini engelleyen başlıca nedenler özetle şunlardır:

1. Ana-babanın kendi okul yaşantılarının olumsuz oluşu: Başarısız bir okul geçmişi olma, okulu terk etmiş olma ya da öğretmenlerle olumsuz anıları olma ve bu bireylerin yalnızca çocuklarıyla ilgili bir problem olduğunda okula çağrılmaları gibi durumlar işbirliğini engellemektedir.
2. Ailelerin ekonomik sorunları: Çoğu kez ekonomik katkı için okula çağrılma ekonomik sıkıntı içinde olan ailelerin okula sağlayabilecekleri katkıyı engellemektedir.
3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması: Çalışanlar için mesleki sorumluluk, ev hanımları için çocuk bakımı ve ev işleri işbirliği sürecini olumsuz yönde etkilemektedir.
4. Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması: Eğitim düzeyi düşük olan veliler, okul etkinliklerinde nasıl görev alabilecekleri konusunda güvensiz davranır. Eğitim düzeyi iyi olan ailelerde de bu sorun yaşanır.
5. Öğretmenlerin olumsuz tutumları: Öğretmenlerin, ailelerin işbirliği sürecine katılmada ilgisiz oldukları şeklindeki algılamaları, sınıf içi katılımlarında derslerin aksayabileceği ve sınıf içinde istenmeyen bazı şeylerin ailelilerce görülebileceği düşünceleri işbirliği sürecini olumsuz yönde etkilemektedir.
6. Ev ve okul kültürünün farklılığı: Aile ve öğretmen kültürünün farklı oluşu, okul tarafından okul kültürüne ve yapısına karşı duyarsızlık gibi sebepler, ailenin

kendisini okula karşı yabancı hissetmesine sebep olmaktadır. Bu da okul-aile işbirliğini engelleyici bir başka etken olarak görülmektedir.

Şişman ve Turan (2004, 209) da velilerin eğitime katılmalarını sınırlayan, okul aile işbirliğinin engellerini; fiziksel uzaklık ile kapalı kapılar politika ve uygulamaları, sosyal engeller (arandığında yerinde bulunamayan, kendilerine değer vermeyen, nazik ve saygılı davranmayan personel), velinin çalışma saatlerinin uygun olmaması, tarafların birbirleri hakkındaki algıları (öğretmen-veli-okul yönetimi), bilgi yetersizliği, yanlış öğretmen tutumları, kültür farklılıkları (dil, giyim, değer), velinin kendi okul hayatında yaşadığı olumsuz yaşantılar, velinin eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, zorunlu bağış yapmaya zorlanma, öğrenci hakkında sürekli şikâyet duymak istememeleri, dil farklılıkları, velinin okul çalışmalarına nasıl katılacağını bilmemesi, okullarda sorunlarıyla ilgilenilmemesi ve yetkililerle görüşmemeleri, okulun amaçları ve etkinlikleri hakkında yeterince bilgi verilmemesi şekilde sıralamıştır.

Tüm bu engellere ek olarak, velinin okula ve eğitime ilişkin bilgisizliği, okula karşı isteksizliğe ve ilişki kurmamaya neden olmaktadır. Çünkü okulu tanımayan ve eğitime inanmayan bir veliden okulla ilişki kurmasını beklemek olanaksızdır. Velinin, çocuğun okul ve eğitimi, eğitimde karşılaşılan problemler ve bu problemleri çözme konusunda düşünmesi, bu konuda yeterli bilgi sahibi olmasına bağlıdır. Çünkü herhangi bir sorunu çözmek için, o sorunla ilgili konuları bilmek gerekir. Bilgimiz olmayan bir konu hakkında katkı sağlamamız da mümkün değildir. O halde velilerin, okula ve çocuğuna ilişkin çeşitli konularda bilgiye ihtiyacı vardır.

2.1.6. Okul-Aile İşbirliğini Sağlama Yolları

Okul ile ana babalar arasında karşılıklı güvenin geliştirilmesinde sıkı bir iletişim büyük önem taşır. Velilerle iletişimi geliştirmede amaç onlardan katılım ve geri bildirim almak yoluyla okul-aile-öğretmen arasındaki işbirliğini sağlamak ve güçlendirmektir. Gerek okul yöneticileri, gerekse öğretmenler velilerle işbirliğini geliştirmek amacıyla birçok araç veya yöntemden yararlanabilirler (Şişman ve Turan; 2004, 212).

- Ulusal ve yerel basın (gazete, dergi, ilân, broşür).

- Geleneksel törenler, toplantılar (milli bayramlar, belirli gün ve haftalarda yapılan toplantılar, dönem açılışı, mezuniyet, kuruluş yıldönümü)
- Radyo ve televizyon.
- Görüşme (yüz yüze, telefon).
- Yazışma (mektup, kartvizit, not kartı, e-posta, internet, faks).
- Karşılıklı ziyaretler.
- Veli toplantıları, veli konferansları, veli anketleri, veli mülakatları.
- Öğretmen veli kaynaşmasını sağlayacak özel toplantılar.
- Dilek ve şikâyet kutuları.
- Kermesler, tanışma çayları, mezuniyet yemekleri.
- Geziler, gözlem-inceleme.
- Yetişkin eğitimi faaliyetleri.
- Okul-aile birliği etkinlikleri.
- Sosyal-kültürel etkinlikler (şiir ve bilgi yarışmaları, tiyatro, sergi).
- Okul gazetesi, okul dergisi, el kitapçığı, ilan tahtası, bültenler, tanıtıcı broşürler, afişler, el ilanları,
- Danışma hizmeti ve kurulları.

Sıralanan bu yöntemler yardımıyla elde edilen bilgiler gelecek dönemlerde okul veli politikalarının şekillenmesinde, etkinliklerin planlanmasında yararlanılacak biçimde analiz edilip değerlendirilmelidir. Bu amaçla elde edilen bilgiler okulun yetkili organlarında gündeme alınıp görüşülmelidir. Değerlendirme sürecinde halkla ilişkiler açısından belirlenen hedeflere ne ölçüde yaklaşıldığı belirlenmeli, tanıma ve tanıtma yöntemlerinin eksiklikleri varsa tamamlanmalı ya da sürecin geliştirilmesine yönelik önlem ve öneriler geliştirilmelidir (Şişman ve Turan; 2004, 213).

Ana babalarla işbirliğini geliştirmek amacıyla öğretmen-veli iletişimde sıklıkla kullanılan yöntemlerden görüşme, yazışma, karşılıklı ziyaretler, veli toplantıları, veli mülakatı, bilgilenme ve bilgilendirme, aile eğitimi daha kapsamlı olarak ele alınmıştır.

2.1.6.1. Görüşme

Öğretmenin aileyle en sağlıklı iletişim kurabileceği yollardan birisi görüşmedir. Görüşme, aile kanalıyla öğrenci hakkında en sağlıklı bilgileri birinci ağızdan elde etmek

için en iyi fırsattır. Görüşme, taraflara birbirini hem duygusal hem de düşünsel açıdan doğrudan tanıma, öğrenci ile ilgili durumlar hakkında görüş alışverişinde bulunma, işbirliği yapma, sorunları birlikte tartışma ve ortak çözüm yolları arama fırsat ve ortamı yaratır (Sarıtış, 2004, 214).

2.1.6.1.1.Üçlü Görüşme

Eğitim sisteminin yapı ve işleyişine ilişkin birçok değişiklik yapılmasına karşın öğretmen veli görüşmelerinin yapı ve içeriği fazla değişmemiştir. Artık bu görüşmelerin üçlü yapılarak, görüşmenin asıl kaynağı ve nedeni olan öğrencilerin de bu sürece dâhil edilmesi düşüncesi giderek yaygınlaşmaktadır. Öğretmen aile görüşmesi iki tarafın da uygun görmesi durumunda öğrencinin de katılımı sağlanarak üçlü görüşme biçiminde yapılarak zenginleştirilir. Bu yolla soruna taraf olan bütün kesimler bir araya getirilmiş olur (Sarıtış, 2004, 215).

2.1.6.1.2. Telefon Faks E-Posta ve İnternet Kanalıyla Görüşme

Bazı durumlarda aile ile en hızlı yoldan iletişim kurmak zorunlu hale gelebilir. Aileyle iletişim gerekirse telefon, faks, e-posta, internet gibi en hızlı iletişim araçları kullanılarak zaman geçmeden gerçekleştirilmelidir. Zamanında yapılmayan iletişim mevcut sorunları ağırlaştırdığı gibi, yeni sorunların doğmasına yol açabilir. Zamanı geçmiş bir iletişim, amacına hizmet etmeyecektir (Sarıtış, 2004, 216).

2.1.6.2. Yazışma

Öğrenci aracılığı ile sözlü iletişim kurma, yanlış anlamalara yol açabilir. Bu yüzden zorunlu kalmadıkça kullanılmamalıdır. Öğretmen aile iletişiminde yararlanılabilecek sağlıklı yollardan birisi de yazışmadır. Yazışma, yüz yüze iletişim sağlanamayan veya mutlaka resmi iletişim gerektiren durumlarda kullanılan bir tekniktir. Yazışma yoluyla aile, eğitim etkinliklerinin bir parçası haline getirilebilir. Yazışma, aileyi tanıma ve iyi bir iletişim başlatma fırsatı yaratır. Yazışma tekniği yardımıyla aile okulun etkinliklerinden ve öğrenciyi yakından ilgilendiren gelişmelerden haberdar olur. Yazışmanın amacı, ailenin okul etkinliklerine daha aktif katılmasını sağlamak, özgün konularda aileyi kısa ve net bir biçimde bilgilendirmek

olmalıdır. Yazılı iletişim, küçük bir not pusulası, kartvizit veya öğrencinin defterine yazı yazma biçiminde olabilir (Sarıtış, 2004, 216).

2.1.6.3. Karşılıklı Ziyaretler

Etkin bir okulda, okulun kapıları ile birlikte sınıfın kapıları da aileye açıktır. Okul öğretmen aile ilişkilerinin geliştirme konusunda okulun bir anlayışa ve politikaya sahip olması gerekir. Bu politikanın temelinde aile, sistemin aktif bir ögesi olarak görülmelidir. Öğretmen aile iletişimi, karşılıklı ziyaretler yoluyla güçlendirilebilir. Ailenin sınıfı ve okulu sıklıkla ziyaret etmesi, işbirliği yapma isteğinin bir göstergesi olarak algılanmalıdır (Sarıtış, 2004, 218).

2.1.6.3.1. Aile Ziyaretleri

Türkiye’de aileler sıklıkla olmasa bile arada bir okulu ziyaret etmekle birlikte, sınıfı ziyaret etme davranışları fazla yaygın değildir. Okul mevzuatında ailenin sınıfı ziyaret etmesini sınırlandıran herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu alandaki engel mesleki ve kültürel değerlerden kaynaklanmaktadır. Sınıf ziyaretleri içerisinde aile çocuğunun eğitim sürecindeki gelişimini, durumunu karşılaştığı güçlüklerin nedenlerini canlı olarak gözleme fırsatı bulur. Sınıf ziyaretlerinde istenilen sonucun alınabilmesi bu sürecin önceden iyi planlanmasına bağlıdır (Sarıtış, 2004, 218).

2.1.6.3.2. Ev Ziyaretleri

Öğretmenin, ailelerle olan işbirliği ve iletişimini arttırmak, öğrenciyi sürekli yaşadığı ev ortamında gözlemlemek ve aileye daha sağlıklı rehberlik etmek için yapılan planlı etkinliklerdir. Amacına uygun iyi bir gözlem yapıldığı takdirde öğrenci ile ilgili sorunların saptanmasında ve bunlara çözüm önerileri hazırlamada öğretmene büyük avantaj sağlamaktadır. Çocuk eğitimini birlikte üstlenmesi beklenen aile ve öğretmenin, açık bir iletişime gereksinimleri olacaktır. Bunu sağlamada, öğretmenlerin öğrenci ailelerine yapacakları içten ziyaretlerin önemi büyüktür. Böylece öğretmen çocuğu daha iyi tanıyabilecek, aileler de kendi ortamlarında öğretmenle daha rahat bir etkileşime girebileceklerdir. Ev ziyaretleri özellikle okuldan kaçınan ailelerle iletişim kurabilmek için etkili bir yoldur. Bu durumda karşılıklı güven ve anlayış daha kolay oluşturulabilir (Bilgin, 1990, 156). Ev ziyaretleri, amacına ve kuralına uygun yapılırsa okul yönetici ve

öğretmenlere büyük avantaj sağlar. Örneğin okul süresince tek taraflı olarak gözlenen öğrencilerin, ev ortamında da gözlenebilme olanağı sağlar. Bu ziyaretler sayesinde öğrencilerde saptanamayan olumsuz davranışların nedenleri ve özel ilgi ve yetenekleri ortaya çıkarılabilir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, 90–91).

2.1.6.4. Veli Toplantıları

Veli toplantıları, gerek okul düzeyinde gerekse öğrenci bakımından genel ve bireysel eğitim sorunlarını tartışma için uygun ortam yaratır. Velilerin temsil etme, eğitim konusundaki düşüncelerini ifade etme, karar sürecine katılma, danışılma gibi beklentilerini karşılama açısından önemli bir işleve sahiptir (Saritaş, 2004, 218).

2.1.6.4.1. Okul Veli Toplantıları

Bugün Türkiye’de okul-veli toplantılarının sağlıklı ve amaca uygun şekilde gerçekleştirildiğini söylemek güçtür. Genel anlamda veli toplantıları, okul aile birliği yönetmeliği çerçevesinde okulların açıldığı ilk iki ay içerisinde yapılmakta bu da sadece okul aile birliği yönetim kurulunu seçmeye yönelik olmaktadır. Okul veli toplantıları yılın belli dönemlerinde önceden planlanarak ve her toplantıdan önce toplantı gündemi belirlenerek ailelere gönderilen davetiye veya mektuplara mutlaka eklenmelidir. Toplantının içeriğini ve amacını önceden öğrenen ailelerin toplantıya katılmalarında duyacakları çekinceler de ortadan kaldırılabilir aynı zamanda katılım sayısını da arttırabilecektir. Okulda yapılacak toplantılarda aşağıdaki kurallara mutlaka dikkat edilmelidir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, 102–103):

- Okulun amacı tanıtılmalı ve okulda uygulanan eğitim programları hakkında aileler bilgilendirilmelidir.
- Okulun bulunduğu ilde veya bölgede bulunan üniversitelere bağlı eğitim fakülteleri ile işbirliği yapılarak öğretmenlerin, ailelerin veya okul çevre kurulunun önerileri doğrultusunda aile eğitimine yönelik konferanslar düzenlenmelidir.
- Okulda yapılan veli toplantılarına ailelerin dışında, okulun yakın çevresinde bulunan sivil toplum örgütleri, ticari kuruluşlar ile eğitim ile ilgilenen kuruluşların temsilcileri de mutlaka davet edilmeli, okulun amacı ve işleyişi mutlaka tanıtılmalıdır.

- Bazı öğrencilerin anne ve babasının ikisinin birden çalışıyor olması, gündüz saatlerinde yapılan toplantılara katılamamalarına neden olabilmektedir. Bu nedenle bazı toplantıların akşam saatlerine veya hafta sonlarına alınması yararlı olacaktır.
- Okul yöneticileri, okulda görev yapan öğretmen, memur, hizmetli gibi tüm çalışanları ailelere tanıtmalıdır.

2.1.6.4.2. Sınıf Veli Toplantıları

Türkiye’de eğitim örgütlerinde ilköğretim okullarının birinci kademesinde okulun açılışında ve ikinci yarıyılın başında olmak üzere yılda iki sefer yapılan ve daha çok öğrencilerin sınıf içi ders durumlarının görüşülüp karar bağlandığı planlı toplantılardır. İlköğretim ikinci kademe ve ortaöğretim kurumlarında ise ailelere öğrencilerin sınav notlarının ara karne olarak verilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Yani her iki durumda da amaca uygun yapıldığını söylemek olanaklı değildir. Veli toplantıları önceden planlanarak ve bir gündemle toplanmalıdır. Ailelerin toplantılara hazırlıklı gelmelerine yardımcı olmak amacı ile toplantı gündemi önceden verilmelidir. Bu gündem çerçevesinde okulun yıllık eğitim-öğretim ve etkinlik planında yer alan akademik, kültürel, sportif, sanatsal gibi etkinlikler değerlendirilebilir, okulun geleceğe yönelik planları görüşülebilir; okul bütçesi, kaynakları, ayniyat ve donatısıyla ilgili sorunlar gözden geçirilerek bu konularda ortak öneri ve çözümler geliştirilebilir. Veli toplantıları içerisinde konferans ve seminer gibi etkinlikler düzenlenerek, dönem veya yılsonu değerlendirmelerde sınıf ve okul düzeyinde yakalanan başarı düzeyine ilişkin veriler, okul programları, paylaşılması istene konular, projeler, aktarılması gereken görüş, düşünce ve istekler, öğrencilerin davranışlarına özgü örnekler, öğrencilerin günlük çektikleri alanlara ilişkin çözüm yolları ve açıklamalar, öğrencileri çevrenin olumsuz etkilerinden korumaya yönelik konularda uzman kişilerin sunacağı bilgilendirme çalışmaları, meslekler hakkında bilgilendirme, sağlık eğitimi gibi konular bu toplantılarda ele alınabilir (Sarıtaş, 2004, 218–219).

Öğretmenler veli toplantılarını sıradan iş ve işlemlerin görüşüldüğü toplantılar olarak görmeyen ötesinde okulun kültür ve değerlerine zenginlik katan bir etkinlik olarak bakmalıdırlar. Toplantılar çerçevesinde çocuğun gelişimi tartışılır, kişisel sorunları ortaya dökülür, yapıcı fikirler görüşülür.

2.1.6.5. Veli Mülakatı

Kayıt sırasında ailelerle çocuklar birlikte mülakata alınabilir. Bu süreçte öğretmenler ailenin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı ve eğitim konusundaki düşünce ve değerleri hakkında fikir sahibi olurken, aileler de okulun eğitim politikası, kültürü, değerleri konusunda aydınlanmış olurlar. Ortak görüşme öğrencinin okula rahat ve kısa zamanda uyum sağlamasını kolaylaştırdığı gibi okul ve öğretmen korkusunu yenmede yardımcı olabilir (Sarıtaş, 2004, 219).

2.1.6.6. Aile Eğitimi

Okul başarısı kavramı zekâ, yetenek, uygun eğitim ortamı ve öğrenme isteği gibi öğeleri içermektedir. Doğal olarak bu öğelerin her birinde ailenin çocuğa karşı olumlu tutum ve davranışları büyük rol oynamaktadır. İşte ana babalar için oldukça ağır olan bu yükümlülük kaçınılmaz olarak aile eğitimini gündeme getirmektedir. Öyleyse aile eğitimi; “anne ve babaların çocuklarına karşı olumlu tutum ve davranışları geliştirmesine yardımcı olmak, ana babalara çocukları ile sağlıklı iletişim kurmaları konusunda ailenin isteyerek aldığı eğitimidir.” diye tanımlanabilir (Oğan, 2000, s.3). Çocuk hakkındaki okul ve ailenin beklentilerini uzlaştırmak gerekmektedir. Bu nedenle okulda aile eğitimi çalışmalarına yer verilir. Okul ortamlarında özellikle okul yönetimi bu hizmetlere ihtiyaç duymalı, önemsemeli, ilgili çalışmaları planlamalı ve uygulamalıdır. Çevrenin destek ve beklentisine cevap vermeyen, ailelerle dayanışma yapmayan okul daha nitelikli insan yetiştirmede yetersiz olacaktır. Aile eğitiminin amacı okulda yapılan çalışmalar hakkında ailelere bilgi vermek, öğrencilerin uyum, gelişim ve problemleri, ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda aileleri bilgilendirmek, ailelerin okula bakış açısını olumlulaştırmak, okulun politikasını benimsettirmek, eğitimin değiştirici, geliştirici, yararlı özellikleri olduğu inancını oluşturmak, ailelerin eğitim etkinliklerinde her türlü desteklerini kazanmak ve katılımlarını sağlamak, aileye ve çevreye her konuda danışmanlık hizmeti vermek, aileyi, çocuğun devamlı gelişiminin sağlanması için bilgilendirmek, insan yetiştirme konusunda aydınlatmak, sorumluluk duymalarını sağlamak, okulu çevreye-çevreyi okula yararlı kılmak, çocuklar üzerinde kontrolü yoğunlaştırmaktır (Vural, 2004, 294–295).

2.1.6.7. Bilgilenme ve Bilgilendirme

Etkili bir okulda öğretmen-veli iletişimi karşılıklı bilgilenmeyi ve bilgilendirmeyi gerektirir. Bu anlamda okul ile aile her zaman birbirine muhtaçtır. Aileler ve öğretmenler çocukların eğitim sisteminden en iyi şekilde yararlanmaları sağlamak bakımından birbirlerinin çok yönlü bilgilendirmek zorundadır. Aslında bütün aileler çocuklarının başarılı olmasını çok istedikleri için, gelişimleri hakkında bilgilenmeyi beklerler (Sarıtaş, 2004, 220). Aileleri çocukların yaşadığı sorunlara nasıl yaklaşması gerektiği konusunda da zaman zaman bilgilendirmek gerekir. Bilgilendirme sadece aileleri okula çağırıp toplantı yapmakla değil, hazırlanacak broşürler yolu ile de olabilir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006, 98). Ayrıca okuldaki çalışmaların planlama, organizasyon, uygulama ve değerlendirme basamaklarında yürütülen etkinliklerin ailelerle paylaşılması okula güveni artırır ve onların desteğini güçlendirir. Bu amaçla haftalık, aylık okul-sınıf haberleri bülteni gönderilebilir. Çocukların eğitim hayatında yapmaları ve yapmamaları gereken davranışların neler olacağı konusunda bilgi verebilir (Sarıtaş, 2004, 220).

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ülker (1984) tarafından yapılan çalışmada, velilerin okul-aile işbirliği konusundaki görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; velilerin % 81,61'i okul-aile birliği çalışmalarına katılmak istemediğini belirtmiştir. Gerekçe olarak da meşguliyet, ilgi duymama vb. gibi nedenler gösterilmiştir. Velilerin % 5,10'unun okul-aile birliklerine hiçbir katkıda bulunmadıklarını, % 7,07'si birlikte görev almak istediklerini belirtmişlerdir. Velilerin %74,32'si Okul-Aile Birliklerinin yararına inanmadıklarını belirtirken, ortaya çıkan duruma göre, çocuklarının eğitimi gibi çok önem verdikleri bir konuda bile, veliler üstünlük kullanma ve sorumluluk kullanmak gibi eğilimlerde bulunmamaktadırlar. Aynı araştırma sonuçlarına göre velilerden büyük çoğunluğu bireysel çıkar bekleme, yani yalnız kendi çocuklarının başarılı olmalarını isteme eğiliminde oldukları belirlenmiştir.

Aslan (1984) tarafından ilkokullarda okul-aile ilişkilerinin içinde bulunduğu durumu, yönetici ve öğretmenler ile velilerin bu ilişkileri algılayış biçimleri arasında farklılıkları tespit etmeye yönelik bir araştırma yapılmıştır. Yönetici ve öğretmenlerle

veliler arasında planlı ve programlı bir ilişkiden söz edilemeyeceği, okullarda, öğretmen ve veli görüşmesi için uygun ortamın hazırlanmamış olması, velilerin çoğunluğunun öğretmen ve yöneticileri tanıdığı, yine velilerin çoğunluğunun okuldaki eğitimsel etkinliklerden haberinin olmadığı elde edilen bulgular arasındadır. Bu durum, okul ile aile arasında sağlıklı bir iletişimin bulunmadığını yansıtmaktadır. Ayrıca öğretmenler ve veliler, okul ve öğrenci sorunları ile ilgilenmediği ve velilerin çoğunluğunun okul aile birliklerine ilgi göstermediği, kadınların, okul-aile ilişkilerinde daha içten ve duyarlı olduğu da araştırmanın diğer bulgularındandır.

Nural (1987) “Velilerin Okul Yönetiminden Beklediği Davranışlar” başlıklı araştırmasında velilerin, yönetici ve öğretmenlerle çok nadir görüştüğü bulgusunu elde etmiştir. Çocuklarına ilgisiz olan velilerin yöneticiler tarafından uyarılması, okulda velilerin rahatça konuşabilecekleri bir ortam hazırlanması, yöneticilerin velilerin hatalarına karşı hoşgörülü olmaları velilerin, yöneticilerden bekledikleri davranışlardır. Veliler, yöneticilerin bu davranışları yeterli düzeyde gösteremediklerini ifade etmişlerdir.

Menteşe (1987) tarafından yapılan çalışmada, ilkokullarda velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgileri ve bu bilgileri edinme yollarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre; velilerin özellikle “Okul-Aile Birliği ve Okul Koruma Derneği” ile “Okul yönetiminin Yetki ve Sorumluluğu” na ilişkin konularda bilgisizlikleri elde edilen bulgular arasındadır. Velilerin en fazla veli toplantıları, en az ise televizyondan yararlanarak okul ve çocuklarına ilişkin bilgi aldıkları araştırmanın bulguları arasında yer alırken, velilerin cinsiyetleri ile okula gidiş sıklıkları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Bilgin (1990) çocuğun eğitiminde sorumlu ailesidir düşüncesinden yola çıkarak, “Ankara Merkez İlçelerindeki Ortaokullarda Okul Aile İşbirliği ve Sorunları” konusunda yaptığı çalışmada şu bulguları elde etmiştir. Okul aile işbirliği konusundaki yasal düzenlemelerin ilgililer tarafından benimsendiği ancak uygulama süreci konusunda öğretmen grubunun görüşlerinin olumsuz olduğu, öğretmenlerin ana babaların yetersizliklerinden yakındıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda, okul aile birliği yönetmeliğinin bazı maddelerinin hiç hayata geçirilmediği, okul ile aileler arasında açık bir iletişimin bulunmadığı belirtilmiştir.

Aslan (Akan) (1994) tarafından yapılan araştırmada ilkokul düzeyindeki başarı ve başarısızlıkların, sosyal-kültürel ve ekonomik boyutlarda aile ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir. Üst ve orta sosyo-ekonomik düzeydeki aileler çocuklarına daha elverişli yaşam koşulları sağlamakta, çocukları ile iletişimi daha yoğun ve yapıcı olmakta, çocuğun özerkliğine ve gelişimine uygun beklentilerde bulunmakta, çocukta içsel kontrolün gelişimini sağlayacak disiplin teknikleri uygulamakta, çocuğun okuldaki etkinlikleri ile ilgili olup, öğretmeni ile daha sık iletişimde bulunmaktadır. Bu düzeye mensup çocukların okulda çoğunlukla başarılı oldukları tespit edilmiştir. Alt sosyoekonomik sınıf ailelerin yaşam koşulları, çocuğun zihinsel gelişimine elverişsiz bulunmakta, ebeveynlerin çocukla diyalogları yetersiz olup, çocukta dışsal denetimin oluşmasına yönelik disiplin teknikleri uygulanmakta, çocuktan beklentileri kendine güven ve özerklik gelişimini engelleyecek nitelikte bulunmakta, öğretmen ile iletişim istenilen seviyede bulunmamaktadır. Nitekim bu aile ortamı ile çocuğun okul başarısızlığı arasında ilişki olduğu da tespit edilmiştir.

Doğan (1995) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim okullarında okul-aile iletişimini engelleyen faktörlerin neler olduğunun ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, sınıfların kalabalık olmasından dolayı toplantılarda velilere yeteri kadar süre ayıramama ve okul yöneticilerinin okul-aile iletişimde ilgisiz, isteksiz ve yeterli bilgiye sahip olmaması, birinci kademe öğretmen ve velileri arasında anlamlı fark bulunmayan okul-aile iletişim engelleridir. İkinci kademe öğretmen ve veli grubunun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmayan engel ise “Tanıdık veliler ve öğretmenlerle rahat iletişim kurma”dır. İlköğretim okullarında okul-aile iletişiminin engelleri konusunda I. kademe ve II. kademe öğretmen gruplarıyla veli grubunun yer yer farklı görüşlere sahip oldukları saptanmıştır.

Eroymak (1997), “İlköğretim Okullarında Velilerin Okul Yönetimlerine Katılmaları” başlıklı araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır: Veliler okul yönetimine hiçbir zaman katılmamaktadır. Velilerin okul yönetimine katılımında büyük eksiklikler vardır. Veliler öğrencinin başarı durumunu bildirme ve uzmanlık gerektirmeyen okulun çevre düzenlemesi ve temizliği gibi konularda okul yönetimine her zaman katılmak istemektedirler. Veliler okullarda alınan kararlara ilgi duymamaktadırlar ve okul ile ilgili kararlara katılmada yeterliliklerinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Koçak'ın (1998) "Okul Aile İletişimi Engelleri" başlıklı araştırmasından elde edilen bulgulara göre, evin okula uzak olması iletişime çok az derecede engel olarak görülmektedir. Okul veli toplantılarının gürültülü olmasının okul aile iletişimini seyrek olarak etkilediğinin ifade edildiği çalışmada ana babaların işlerinin çokluğu, öğrenci ile ilgili bilgilerin aileye geç bildirilmesi, sınıfların kalabalık olması gibi birçok etkenden söz edilmiştir.

Çayırılı (1998), ilköğretim I. Kademesindeki okul-aile ilişkisinin niteliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek ve bu görüşler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymak amacıyla araştırma yapmıştır. Elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir. Örneklemdaki öğretmenlerin ve velilerin ifadelerine göre; veliler öğretmenlerden öncelikle öğrencinin okuldaki zihinsel faaliyetlerini öğrenmek istemektedirler. Derslerden aldığı notlar, derse katılıp katılmadığı gibi. Öğretmenler velilerden öncelikle evdeki zihinsel faaliyetlerine yönelik çalışmalarını öğrenmek istemektedirler. Yapılan veli toplantılarının ve görüşmelerinin sonucunda öğretmenlerin % 41,2'sine ve velilerin 44,7'sine göre öğrencilerde değişimler görülmektedir.

Kazak (1998) velilerin toplumsal konumlarına bağlı olarak, ilköğretim okullarında okul aile işbirliği düzeyini, etkinliklerini ve problemlerini ortaya koymayı amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada ailenin toplumsal konumunu belirlemede velilerin eğitim, meslek, gelir durumları ölçüt olarak alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre; ziyaretlerle ilgili olarak, tüm gruplar yeterli görülmüş, yönetici-öğretmen ve velilerin tutumlarıyla, ayrıca veli toplantıları ile ilgili olarak önemli bir problemle karşılaşılmamıştır. Okul aile iletişimi açısından, okul aile birliklerinin fazla etkin olmadığı; okulun yazılı iletişim sağlama konusunda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yaylacı (1999), "İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı" başlıklı araştırmasında, Ankara ilinde ilköğretim okullarında ailenin okula katılımının düzeyi, katılımın önündeki engeller, bu engelleri ortadan kaldırmak ve katılımı arttırmak için yapılabileceklerin neler olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre: Bütün boyutlarda aile katılımı yetersizdir. Yönetici, öğretmen ve ailelere göre katılımın en önemli engelleri zaman yokluğu ve ekonomik durumdur. Aile, yönetici ve

öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu okul aile ilişkileri ile ilgili konularda herhangi bir eğitim almamıştır.

Titrek (1999) tarafından ilköğretim okullarının çevre ile ilişkilerinin ne düzeyde olduğunu saptamak ve çevre ile daha olumlu ilişkiler kurulabilmesi için gerekli çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla “İlköğretim Okullarının Çevre ile İlişkileri” başlıklı araştırma yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; ilköğretim okullarımızda çevre ile ilişki kurabilmek için yapılması gereken çalışmaların genellikle planlı bir şekilde yürütülmeye çalışıldığı, ilköğretim okullarımızın çevre kalkınması, çevrenin eğitimi ve çevreye rehberlik etme çalışmalarını ara sıra gerçekleştirdiği, eğitsel çalışmalarının genellikle gerçekleştirdiği fakat okuldaki kurulların etkinliklerini ara sıra gerçekleştirdiği belirtilmiştir.

Başaran ve Koç’un (2000) yaptığı, “Ailenin Çocuğun Okuldaki Eğitimine Katılım Sorunları ve Katılımın Sağlanması İçin Alternatif Bir Model” isimli çalışmada, ilköğretim düzeyinde, velilerin çocuğun okuldaki eğitimine katılımı ile ilgili görüşleri, velilerin katılımında karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler dikkate alınarak oluşturulan bir katılım modeli üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucunda çocuğun okuldaki eğitimine velilerin katılım oranları ve katılım şekli ile katılmama nedenlerine ilişkin veli, yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin farklı olduğu, katılımı artırıcı önerilerde ise tarafların hemfikir oldukları görülmüştür. Veliler karar alma süreçlerine katılmak istemektedirler. Velilerin genelinin okuldaki etkinliklerin zamanı, ekonomik kaygılar, duyurular ve toplantıların içeriğinden kaynaklanan engellerden dolayı okuldaki eğitime yeterince katılmadıkları tespit edilmiştir. Var olan yapıda okul aile işbirliğini sağlamada sorumlu birimlerin yetersiz kaldıkları, bu çalışmada ortaya çıkmıştır.

Canpolat’ın (2001) “Öğretmen Aile İşbirliği ile Ailelerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi” konulu çalışmasında ailelerin %80,8’inin veli toplantılarına katıldığı belirlenmiştir. Ailelerin % 55,5’inin ilköğretim düzeyinde veya altında bir eğitime sahip oldukları, ailelerden okuma ve yazma bilen ailelerin okul aile işbirliği için bir programa ihtiyaç duydukları, eğitim düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının eğitimi konusunda yeterli oldukları, eğitim düzeyi düşük ailelerin okul aile işbirliğine açık oldukları belirlenmiştir. Ayrıca evde çocuklarla ilgilenenlerin %66’sının anneler olduğu,

annelerin çocukların sorunlarını daha rahat çözümlediklerini, çocuklarının sağlıklı gelişmelerine yardımcı oldukları da çalışmanın bulguları arasında yer almaktadır.

Kahramanoğlu'nun (2004) "Velilerin Okul ve Çocukları Hakkındaki Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları" konulu araştırmasında veliler, çocuklarının akademik başarıları ve bu başarıyı etkileyen faktörlerin bilinmesi gerektiği görüşünü çok önemli bulmuşlardır. Velilerin okul aile birliklerinin eğitimde ne derecede önemli bir yere sahip olduğu konusunda bilgi sahibi oldukları ancak bu kuruluşların görev ve sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmadıkları araştırmanın bulgularındandır. Veliler çocukları hakkında sık sık bilgi alma ihtiyacı duymayıp, sınıf öğretmenin kendilerini çağrılmalarını beklediklerini söylemek mümkündür. Eğitim seviyesinin yükselmesi ile beraber velilerin beklentileri de farklılaşmaktadır. Gelir durumunun farklı olmasının bir sonucu olarak yaşam standartlarının değişmesi ile veliler arasında okul ve çocuk ile ilgili beklentilerinin farklılaştığı, düşük gelire sahip olan veli grupları ile daha fazla gelir grubuna sahip veliler arasında beklenti farklılıklarının ortaya çıktığı görülmüştür.

Çelik (2005) ilköğretim birinci kademe yöneticilerinin, öğretmenlerinin ve ana babalarının okul aile ilişkilerinde yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşlerini alarak, okul ile aile arasındaki sorunları ve beklentileri belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada sorunlara katılım oranları oldukça yüksek düzeydedir. Öğretmenlerin okul-aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; Velilerin çocuklarının sosyal ve duygusal davranışlarından çok ders başarıları ile ilgilenmeleri, velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri, velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleridir. En az sorun yaşadıkları konular ise; velilerin öğretmenlerle karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak istememeleri, velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı davranmamaları ve velilerin işbirliğine açık olmamalarıdır. Ana babaların okul-aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması, okulla ilgili kararların alınmasında velilerin fikrinin alınmaması, velilerin okula yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda çağrılmasıdır. Ana babaların okul-aile ilişkilerinde en az sorun yaşadıkları konular ise; öğretmenlerin ödevleri kontrol etmemesi, öğretmenlerin yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi ve öğretmenlerin velilerle ilişkilerinde, velilere karşı aşırı derecede kuralcı ve katı davranmasıdır.

Dönmez (2006) tarafından yapılan araştırmada, velilerin okuldan beklentilerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Okulla ilgili görüşleri ve beklentileri konusunda velilere, okul idaresinin velilere karşı tutumu nasıldır, velilerin bu konudaki görüşleri nelerdir, öğretmenlerin velilere karşı tavırları nasıldır, okulun fiziki yeterliği uygun mudur, okullara yapılan bağışlar gerekli midir, okulda rehberlik uygulanması yeterli midir, bir veli okula gittiğinde rahat iletişim kurabiliyor mu gibi sorular sorulmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre velilerin okuldan beklentilerinin olumlu düzeyde olduğu görülmüştür.

Arıkan (2007) tarafından ana babaların, çocukları ile ilgili eğitim gereksinimlerinin saptanması ve okulların bu eğitim gereksinimlerini karşılamadaki mevcut durumlarını tespit etmek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bazı önemli sonuçlar şunlardır: Ana babaların görüşlerine göre; gereksinim duydukları eğitim konuları arasında verimli ders çalışma yöntemleri ve çocuklarla sağlıklı iletişim kurma yer almaktadır. Ana babaların gereksinim duydukları eğitim konularını, okul tarafından karşılanan biçimlerinden daha farklı ortamlarda almak istedikleri tespit edilmiştir. Ana babaların okulda ana baba eğitim programı düzenlenirse katılmak istedikleri tespit edilmiştir. Veli toplantıları, uzmanların davet edildiği konferans, seminer ile bilgi almayı çok istedikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin ders saatlerinin yoğun olmasının ana baba eğitime yönelmelerini engellediği tespit edilmiştir. Okullardaki idari işlerin yoğunluğunun ve sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olmasının yöneticilerin ana baba eğitime yönelmesini engellediği görülmüştür.

Bekyürek (2008) tarafından yapılan çalışmada, ilköğretim okullarında okul yönetimi ile veli iletişimi ve bu iletişimin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Okul yönetimiyle iletişim halinde olan velilerin çocuklarının başarılarının pozitif yönde etkilendiği, okul yönetimi veli iletişiminde, okula sürekli gelen velilerin ara sıra gelen velilere göre daha olumlu bir tutum içerisinde olduğu görülmüştür. Velilerin ekonomik problemlerinin, okul etkinliklerine katılmalarını ve okulla ilişkilerini engellediği, birlikte oturan, eğitim durumu yüksek olan ve ekonomik durumu iyi olan velilerin çocuklarının başarılarının yüksek olduğu araştırmada elde edilen bulgulardan bazılarıdır.

Aydemir (2008) “İlköğretimde Öğrenci ve Öğretmen Performansını Etkileyen Veli Etkinlikleri” konulu araştırmasında velilerin yaptığı etkinlikler ve etkinliklerin ne düzeyde olduğunu değerlendirmiştir. Araştırmada velilerin; çocuğun öğretmeni, dersleri, iletişimi ve çevresi ile olan etkinliklere katıldıkları görülmektedir. Ailelerin bu tür etkinliklere katılımlarının öğrenci ve öğretmenin performansına etkili olduğu görülmüştür.

Oğuz (2008) tarafından ilköğretim ve ortaöğretim okullarında yapılan ve öğretmen aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçlarının ne düzeyde olduğunu, bu işbirliğinin öğrenci başarısına nasıl katkı sağladığını belirlenmeye çalışılan araştırmada bazı önemli sonuçları şunlardır: Annelerin çocukların ödevleri ile daha fazla ilgilendikleri görülmüştür. Ayrıca çocuğun okuldaki eğitimi ile de annelerin daha fazla ilgilendikleri ortaya çıkmıştır. Araştırmaya göre annelerin % 66,8’lik bir kısmının ev hanımı olması çocuklarına ayıracak zamanlarının fazla olduğunu göstermektedir. Okul müdürleri ve rehberlik servisleri ile yapılan görüşmelerde, ev hanımı annelerin büyük çoğunluğunun eğitim düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle anne ile yapılan işbirliğinde yeterli verim alınmadığı görüşü belirtilmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Davies (1991), “Öğrenci Başarısı İçin Okul Aile ve Toplum İşbirliğinin Asgari Şartları” konulu çalışmasında, öğretmen, öğrenci, aile ve toplum ilişkilerinin öneminin sıkça vurgulanmasına karşın bu ilişkilerin ön şartları konusundaki bilgilerin azlığından yakınlıkla, kendi kurduğu okulda bazı yöntemler denemiştir. Öğrencilerin eğitimlerine ilişkin sorumlulukların paylaşımı fikrine dayalı yöntemlerin başında “veli” kavramının değişik bir şekilde anlaşılmasını sağlama uygulaması yer almaktadır. Davies’e göre veli, bugüne kadar son derece dar anlamlı bir kavram olmaktan öteye gidememiştir. Davies, bu kavramın içine ailenin komşularını, hatta yakın çevredeki kurum ve kuruluş yetkililerini de dâhil ederek bu kavramı yeni kapsamı ile çevreye kabul ettirmiştir. Okul çevre ilişkilerinin gelişmesi için özel çaba harcayan veya projeler hazırlayan öğretmenleri ödüllendirmiş, ev ve kurum ziyaretlerini öğretmenlerin görevi haline getirmiştir. Yapılan tüm uygulamalar, oluşturulan bir grup tarafından izlenerek sonuçları değerlendirilmiş ve olumlu sonuçlarının görülmesi üzerine geliştirilmiş bulunan bu model birçok okulda denenmiştir.

D'Angelo ve Adler (1991), “Çevrenin Katılımının Geliştirilmesinde Etkili Olabilecek Yöntemlerin Ortaya Çıkarılması” konulu çalışmalarında hazırlamış oldukları bir “okul çevre ilişkilerini geliştirme programını” bir okulda denemişlerdir. Araştırmada özellikle ev ve okul arasındaki engellerin kaldırılmasına yönelik “iletişim stratejileri”nin önemi vurgulanmıştır. İlişkileri geliştirme sırasıyla “yüz yüze iletişim”, “ileri teknolojiden yararlanılarak kurulan iletişim” ve son olarak da “yazılı iletişim”in etkili olduğu belirtilmiştir.

Chrispeels (1991), “Veli Katılımında Bölge Liderliği Rolü”nü araştırdığı çalışmada, okul idarecileri ve öğretmenlerin, velilerin çocuklarının eğitiminde daha katılımcı olmalarını istediklerini ve bunu desteklediklerini ortaya koymuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, veli katılımı programlarını iyi düzenlendiği takdirde, etkin katılım sağlanacaktır. İyi düzenlenmiş katılım programları için en büyük tehlikenin, okuldan beklentileri düşük olan dar gelirli ailelerin taşıdıkları olumsuz inanç ve tutumlar olduğu ve okul yöneticilerinin de çevre katılımını okula maddi katkı sağlama şeklinde gördükleri ifade edilmiştir.

Eccles ve Harold'un (1993) “Çocuğun Ergenlik Döneminin İlk Yıllarında Ailenin Okula Katılımı” başlıklı araştırmalarında, ailenin okula katılımını önemi, ailenin katılımını engelleyen etkenler ve katılımın artırılmasının önündeki engeller incelenmiştir. Çocukların eğitimine ailenin katılımı ile ailenin geliri, eğitim düzeyi, etnik kökeni, medeni durumu, yaşları ve cinsiyetleri arasında ilişkiler ortaya konulmuştur. Bu araştırmaya göre çevrenin özellikleri de ailenin katılımını etkilemektedir. Çocuğun yaşının da ailenin katılımında önemli bir etken olduğu araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Osborne (1999) tarafından yapılan “Okul Kurulu ve Veli Katılımı: Yeni Bir Bakış Açısı” adlı araştırmasında okul kurullarının (okul aile birlikleri) veli katılımını arttırmadaki çalışmalarının etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, veli katılımının kalıcı olduğu, okul aile birliklerinin aile katılımını her yönüyle kabul etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Okul aile birliklerinin okul yönetimi ile işbirliği içerisinde çalışması, veli katılımı destekleyecek ve izleyecek bir plan geliştirmesi gerektiği belirtilmiştir.

Auperlee (2007) tarafından yapılan “Okul Aile İlişkilerinde Ailelerin Algıları: Model Yaklaşımı, Psikolojik Mekanizmayı Etkileyen Faktörler” adlı çalışmada ilköğretim okulu öğrencilerinin aileleri için okulun nasıl destek sağladığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, okulun bulunduğu yer ve ailenin eğitim durumu, okul aile ilişkilerinde katılımı ve aile memnuniyetini etkilemektedir. Özellikle alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin katılımlarının ve memnuniyetlerinin düşük olduğu görülmüştür. Ailelerin eğitim durumu da okul ile ilişkilerini etkilemektedir. Daha az eğitilmiş aileler az destek ve memnuniyet gösterirken, eğitim düzeyi yüksek aileler daha fazla destek ve memnuniyet göstermektedir.

Yapılan literatür taramasında okul aile işbirliğini konu alan çok sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Bu araştırmaların bir kısmı okul ile aile arasındaki ilişkinin boyutunu, bir kısmı da okul aile birliklerinin görevlerini ve işleyişlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaların bir kısmı ise okul aile ilişkisinin engelleri ve karşılaşılan sorunlar üzerine yoğunlaşmıştır.

Konu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde okul- aile işbirliği konusunda birtakım sorunlar yaşandığı görülmektedir. Okul ile aile arasında sağlıklı bir iletişim bulunmadığı, okul aile birliklerinin görevlerini istenilen düzeyde yapmadığı, velilerin okul aile birliği çalışmalarına katılmakta gönüllü olmadıkları, ailelerin ekonomik düzeylerinin, eğitim durumlarının okul aile işbirliğine katılımları konusunda etkili olduğu araştırmaların sonucunda elde edilen bulgular arasında yer almaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

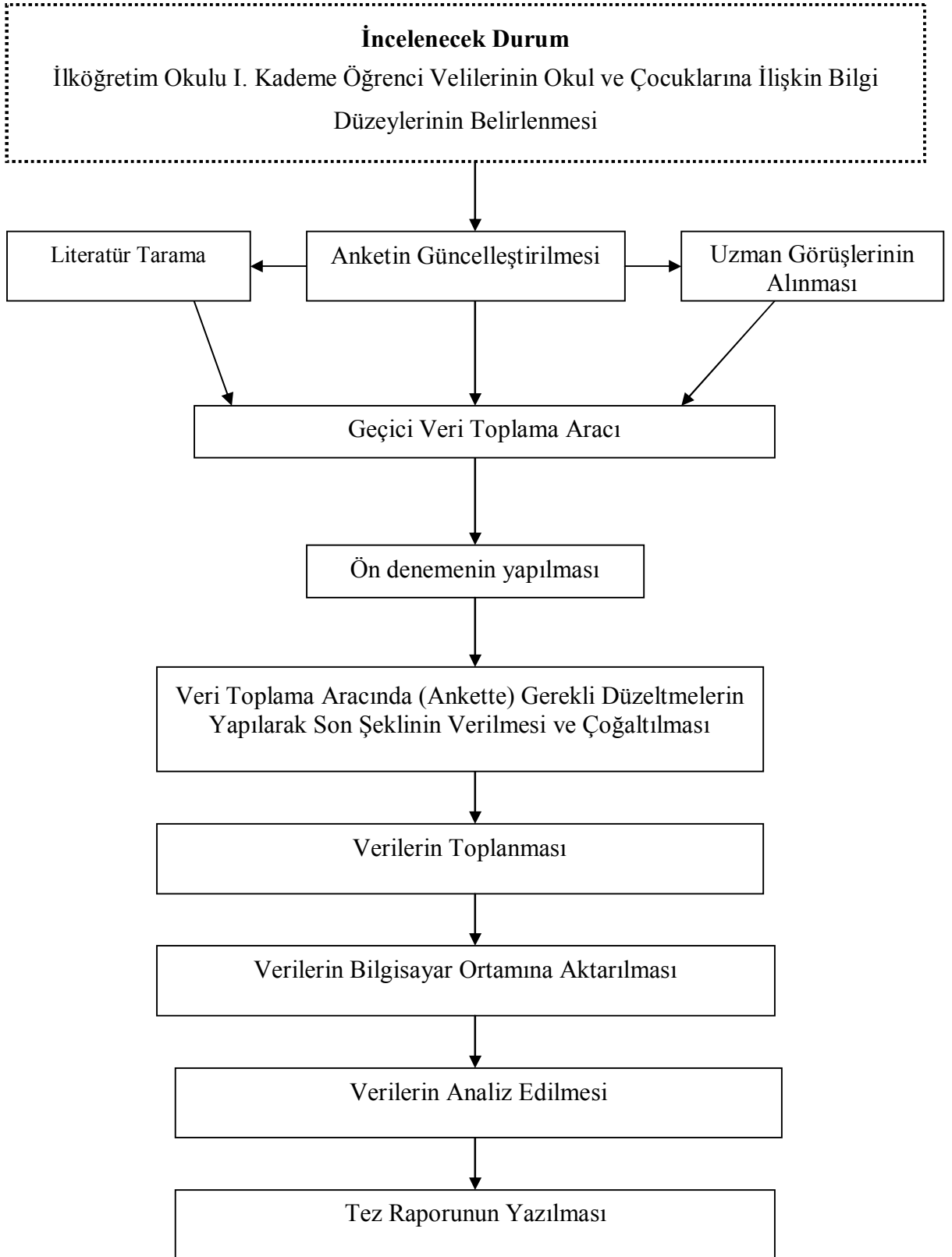
Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama yöntemi ve araçları, verilerin toplanması ve analizi konularında gerekli açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ile ilköğretim okulu birinci kademedeki öğrencisi bulunan bir velinin, okul ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğini ve bu bilgileri hangi kaynaklardan elde ettiğini ortaya koymak amaçladığından araştırma, genel tarama modeline uygun olarak yapılmıştır.

Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrenden, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1991, 79). Bu yöntemeye dayanan araştırmalarda, durum nedir, neredeyiz, ne yapmak istiyoruz, nereye, hangi yöne gitmeliyiz, oraya nasıl gideriz gibi sorulara mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilere dayanılarak cevap bulunmak istenir (Kaptan, 1991, 59).

Eğitim sorunlarının birçoğu tanımlanabilir nitelikte olması nedeni ile tarama modelindeki araştırmalar bilginin anlaşılması ve artırılmasında araştırmacılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı, 1997, 21). Araştırma süresince Şekil 3. 1' deki akış izlenmiştir.

Şekil 3.1. Araştırmanın Akış Modeli

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu Adana ili merkez ilçelerinde bulunan üç farklı ilköğretim okulundaki I. kademe öğrencilerinin velileri oluşturmaktadır.

Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istatistiklerinden yararlanılarak, Adana ili merkez ilçelerindeki okul sayısı tespit edilmiş, ailelerin sosyo-ekonomik durumlarına göre bu okullar, alt sosyo-ekonomik düzey, orta sosyo-ekonomik düzey ve üst sosyoekonomik düzey olarak gruplandırılmıştır. Okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre gruplandırılmasında ilköğretim müfettişlerinden bilirkişi olarak yararlanılmıştır. Bu gruplandırma kapsamında alt sosyo-ekonomik düzey okul grubundan Seyhan ilçesinden bir ilköğretim okulu, orta sosyo-ekonomik düzey okul grubundan Yüreğir ilçesinden bir ilköğretim okulu, üst sosyo-ekonomik düzey okul grubundan da Çukurova ilçesinden bir ilköğretim okulu tesadüfi olarak seçilmiştir.

Bu üç okulda okuyan I. kademe öğrencilerinin listesi alınarak, her sınıf düzeyinden (1.2.3.4. ve 5. sınıf) tesadüfi olarak seçilen yirmi öğrencinin velisi (toplam 300 veli) araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Ankete katılan velilerin cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey ve eğitim durumu değişkenlerine göre dağılımları Tablo 3. 2'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyet, Sosyo-ekonomik Düzey, Eğitim Durumu Değişkenlerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Kadın	215	71.7
	Erkek	85	28.3
	Toplam	300	100.0
Sosyo-ekonomik Düzey (SED)	Alt SED	100	33.3
	Orta SED	100	33.3
	Üst SED	100	33.3
	Toplam	300	100.0
Eğitim Durumu	Okumaz yazmaz	9	3.0
	Okur-yazar	11	3.7
	İlkokul	116	38.8
	Ortaokul	37	12.4
	Lise	84	28.1
	Üniversite	42	14.0
	Toplam	299	100.0

Tablo 3. 2’de görüldüğü gibi ankete katılanların büyük çoğunluğunu kadın veliler oluşturmaktadır (% 71.7). Erkek velilerin oranı % 28.3’tür. Sosyo-ekonomik düzey değişkeni açısından bakıldığında, ankete alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyden 100’er veli katılmıştır. Velilerin eğitim durumlarına bakıldığı takdirde % 3.0’ının okuma yazma bilmediği görülmektedir. Velilerin % 3.7’si okuryazar, % 38.8’i ilkokul, % 12.4’ü ortaokul, % 28.1’i lise ve % 14.0’ı üniversite düzeyinde eğitim görmüştür.

3.3. Veri Toplama Aracı

Velilerin okula ve çocuklarına ilişkin bilgilerini tespit etmek amacıyla 1987 yılında Menteşe tarafından geliştirilen “Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Formu” esas alınmıştır. Menteşe (1987) öğrenci velileri, eğitimciler, ilköğretim müfettişleri, ilkokul yöneticileri ve öğretmenleriyle görüşmeler ve küçük grup çalışmaları yaparak ayrıca ilgili kaynakları tarayarak “Türkiye koşullarında ilköğretim okulunda öğrencisi bulunan bir veli, okul ve çocuğuna ilişkin neleri bilmelidir?” sorusunun cevabını maddeler halinde toplamıştır. Toplanan bu maddeleri, okulun fiziki durumu ve çevresine ilişkin, okul-aile birliğine ilişkin, okul personelinin yetki ve sorumluluklarına ilişkin, öğrenci işlemlerine ilişkin, eğitim-öğretime ilişkin ve çocuğuna ilişkin kişilik ve okul bilgileri, olarak gruplandırmıştır.

Bu bilgi formu araştırmacı tarafından güncellenmiş ve günümüze uyarlanmıştır. Güncellenen bu bilgiler, araştırmanın çalışma grubuna giren okullardan seçilen 5 ilköğretim okulu öğrenci velisine, 5 ilköğretim okulu birinci kademe öğretmenine, 5 ilköğretim okulu yöneticisine (müdür ve müdür yardımcısına), 5 ilköğretim müfettişine ve 5 akademisyene verilerek, formdaki maddeleri önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Böylelikle uzman bir grup oluşturulmuş ve bu grubun kanısı dikkate alınmıştır. Uzman grubun çoğunluğunun “çok önemli” gördüğü maddeler seçilerek “Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilmesi Gereken Bilgiler” olarak belirlenmiştir. Bu bilgiler velilere yönelik soru cümlesine çevrilerek, yansız olarak seçilen 25 kişilik bir grup üzerinde ön denemesi yapılmıştır. Yapılan analizler ve düzeltmelerden sonra, velilere ait kişisel bilgilerin de eklenmesi ile ankete son şekli verilerek uygulanmak üzere çoğaltılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçme aracının güvenilirliğini incelemek amacıyla Evet-Hayır şeklinde puanlanan 67 madde üzerinde istatistiksel analiz yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda Tablo 3. 3’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Ölçme Aracının Güvenirlik Analizi Sonuçları

N	X	SS	MOD	MEDYAN	KR 21
67	52.32	10.04	54	54	.90

Tablo 3. 3 incelendiğinde ölçme aracının Mod ve Medyanın aynı, Aritmetik Ortalamasının da Mod ve Medyan’a yakın olduğu görülmektedir. Bu durum testin normal dağılım gösterdiği ve simetrik olduğu şeklinde yorumlanabilir. Testin KR 21 formülünden hesaplanan güvenilirlik katsayısı da 0.90 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre anketin bu araştırmada kullanılacak düzeyde bir güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Hazırlanan veri toplama aracı, okula davet edilerek gelen öğrenci velilerine okulda uygulanmıştır. Uygulama esnasında okuma-yazma bilmeyen velilere anket okunarak uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizindeki istatistiksel işlemler için SPSS WIN 17.0 paket programı kullanılmıştır. Velilerin her soruya verdikleri cevaplar incelenerek, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanmış, belirtilen değişkenler açısından anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için t-testi yapılmıştır. Sosyo-ekonomik düzey ve eğitim durumu değişkenlerinde anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) ve Kruskall Wallis Testi yapılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında 0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

İlköğretim okulu birinci kademe öğrenci velilerinin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde bulgulara yer verilmiştir.

Velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerine ait bulgular bütünlüğü sağlamak açısından, velilerin çocuğuna, eğitim-öğretime, öğrenci hizmetlerine, okul aile birliğine, okula ve okul personeline ilişkin bilgi düzeyleri şeklinde altı alt başlıkta gruplandırılarak verilmiştir. Her grupta o gruba giren maddelere velilerin “Evet” ve “Hayır” cevaplarının frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir.

4.1. Velilerin Çocuğuna İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında velilerin çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin yüzde ve frekansları Tablo 4. 1’ de verilmiştir.

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Velilerin Çocuğuna İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
1	Çocuğunuzun okuduğu okulun adını biliyor musunuz?	300	300	100.0	-	-
2	Çocuğunuzun okula hangi yoldan gidip geldiğini biliyor musunuz?	300	300	100.0	-	-
3	Çocuğunuzun TC Kimlik numarasını biliyor musunuz?	300	200	66.7	100	33.3
4	Çocuğunuzun okuduğu sınıfı ve şubesini biliyor musunuz?	300	295	98.3	5	1.7
5	Çocuğunuzun okuldaki oyun arkadaşlarını biliyor musunuz?	300	245	81.7	55	18.3
6	Çocuğunuzun sokaktaki oyun arkadaşlarını biliyor musunuz?	300	286	95.3	14	4.7
7	Çocuğunuzun geçirmiş olduğu hastalıkları biliyor musunuz?	300	292	97.3	8	2.7

Tablo 4.1. (Devamı)

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
8	Çocuğunuzun öğretmenine karşı tutum ve davranışlarını (sevme, korkma, inanma vb.) biliyor musunuz?	300	283	94.3	17	5.7
9	Çocuğunuzun hangi alana ilgi duyduğunu (resim, müzik, matematik vb.) biliyor musunuz?	300	266	88.7	34	11.3
10	Çocuğunuzun okula düzenli gidip gitmediğini biliyor musunuz?	300	296	98.7	4	1.3
11	Çocuğunuzun sınıfındaki arkadaşlarına göre seviyesini (durumunu) biliyor musunuz?	300	262	87.3	38	12.7
12	Çocuğunuzun ders notlarını (performans, proje ödevi, yazılı vb.) biliyor musunuz?	300	282	94.0	18	6.0
13	Çocuğunuzun okulda hangi sosyal kulüpte görev aldığını biliyor musunuz?	300	233	77.7	67	22.3

Tablo 4. 1'e göre bu bilgi grubunda yer alan maddeler incelendiğinde velilerin tamamının 1. ve 2. maddeye evet dediği görülmektedir. Bu yüzden araştırmaya katılan velilerin hepsinin çocuğunun okuduğu okulun adını ve çocuğunun okula hangi yoldan gidip geldiğini bildikleri söylenebilir. Velilerin büyük bir çoğunluğunun çocuğunun okuduğu sınıfı ve şubesini (% 98.3) , sokaktaki oyun arkadaşlarını (% 95.3), geçirmiş olduğu hastalıkları (% 97.3), öğretmenine karşı tutum ve davranışlarını (% 94.3), okula düzenli gidip gitmediğini (% 98.7) ve ders notlarını (% 94.0) bildiğini söylemek de mümkündür. Hayır diyenlerin yüzdesinin en yüksek olduğu 3. maddeye göre velilerin büyük bir kısmı çocuğunun TC Kimlik numarasını bilmemektedir (% 66.7).

4.2. Velilerin Eğitim-Öğretime İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Velilerin eğitim-öğretime ilişkin bilgi düzeylerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 4. 2' de verilmiştir.

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim-Öğretime İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
14	Çocuğunuzun okuduğu sınıfın haftalık ders programını biliyor musunuz?	300	207	69.0	93	31.0
15	Çocuğunuzun hangi hallerde sınıfta kalacağını biliyor musunuz?	300	244	81.3	56	18.7
16	Çocuğunuzun devam ettiği okulun derse başlama ve bitiş saatlerini biliyor musunuz?	300	284	94.7	16	5.3
17	Performans ve proje ödevinin ne olduğunu biliyor musunuz?	300	257	85.7	43	14.3

Tablo 4. 2'ye göre velilerin eğitim-öğretime ilişkin bilgilerine baktığımızda, velilerin % 31.0'ı çocuğunun okuduğu sınıfın haftalık ders programını bilmemektedir. Bunun yanı sıra velilerin büyük bir çoğunluğu (% 94.7) çocuğunun devam ettiği okulun derse başlama ve bitiş saatlerini bilmektedirler.

4.3. Velilerin Öğrenci Hizmetlerine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Velilerin öğrenci hizmetlerine ilişkin bilgi düzeylerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 4. 3'de verilmiştir.

Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Velilerin Öğrenci Hizmetlerine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
18	Okula başlama yaşı dolduğu halde çocuğunuzu hangi hallerde okula göndermeyeceğinizi biliyor musunuz?	300	243	81.0	57	19.0
19	Çocuğunu okula göndermeyen veli hakkında ortaya çıkacak olan yasal durumu biliyor musunuz?	300	233	77.7	67	22.3
20	Hangi okulun kayıt sınırlarında ikamet ettiğinizi biliyor musunuz?	300	255	85.0	45	15.0

Tablo 4.3. (Devamı)

21	Okula internetten nasıl kayıt yaptırılacağını biliyor musunuz?	300	186	62.0	114	38.0
22	Yıl içinde mazeret göstermeksizin öğrencisini okula göndermeyen veli için uygulanacak yaptırımları biliyor musunuz?	300	168	56.0	132	44.0
23	Okulun açılış ve kapanış tarihlerini biliyor musunuz?	300	274	91.3	26	8.7
24	Verilen notların ne anlama geldiğini biliyor musunuz?	300	287	95.7	13	4.3
25	Herhangi bir mazeret göstermeksizin bir eğitim-öğretim yılında kaç gün devamsızlık halinde sınıfta kalacağını biliyor musunuz?	300	234	78.0	66	22.0
26	E-okul veli bilgilendirme sistemini biliyor musunuz?	300	183	61.0	117	39.0
27	Çocuğunuzun gireceği (SBS, DPYB gb.) sınavları biliyor musunuz?	300	238	79.3	62	20.7
28	Çocuğunuzun sağlık kurumlarında okul aracılığı ile nasıl tedavi olacağını yol ve yöntemlerini biliyor musunuz?	300	156	52.0	144	48.0
29	Onur Belgesinin ne olduğunu ve verilmiş nedenini biliyor musunuz?	300	261	87.0	39	13.0
30	Hangi hallerde çocuğunuzu okula göndermeyeceğinizi (bulaşıcı hastalık, trafik kazası vb.) biliyor musunuz?	300	290	96.7	10	3.3

Tablo 4. 3'e baktığımızda velilerin bir kısmı okula internetten nasıl kayıt yaptırılacağını (% 38.0) ve e-okul veli bilgilendirme sistemini bilmemektedir (% 39.0). Bu grupta yer alan ve en az bilinen bu iki bilgi maddesi bize velilerin bilgisayar ve internet kullanımı konusunda bir fikir vermektedir. Yıl içinde mazeret göstermeksizin öğrencisini okula göndermeyen veli için uygulanacak yaptırımları 132 veli (% 44.0) bilmezken, velilerin yarısına yakını da (% 48.0) çocuğunun sağlık kurumlarında okul aracılığı ile nasıl tedavi olacağını yol ve yöntemlerini bilmemektedir. Bunun yanı sıra ankete katılan velilerin büyük bir çoğunluğu hangi hallerde çocuğunu okula göndermeyeceğini (bulaşıcı hastalık, trafik kazası vb.) (% 96.7) ve verilen notların ne anlama geldiğini bilmektedirler (% 95.7).

4.4. Velilerin Okul-Aile Birliğine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Okul-Aile Birliğine ilişkin soruların yer aldığı bu bilgi grubuna giren maddelere verilen cevapların yüzde ve frekans dağılımları Tablo 4. 4'de verilmiştir.

Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Velilerin Okul-Aile Birliğine İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
31	Okul-Aile Birliğinin aidatları niçin topladığını biliyor musunuz?	300	258	86.0	42	14.0
32	Okul-Aile Birliği tarafından toplanan para ve yardımların kullanıldığı yerleri biliyor musunuz?	300	204	68.0	96	32.0
33	Okul-Aile Birliği Yönetiminin görevini istenilen düzeyde yapıp yapmadığını biliyor musunuz?	300	138	46.0	162	54.0
34	Okul-Aile Birliği aidatının kaç lira olduğunu biliyor musunuz?	300	246	82.0	54	18.0
35	Okul-Aile Birliğinin okulda herhangi bir kişiyi (temizlik elemanı, güvenlik görevlisi) çalıştırıp çalıştırmadığını biliyor musunuz?	300	223	74.3	77	25.7

Tablo 4. 4'de verilen bulgulara göz attığımızda, veliler Okul-Aile Birliği Yönetiminin görevini istenilen düzeyde yapıp yapmadığını bilmediklerini belirtmişlerdir (% 54.0). Ankete katılan 300 veliden 258'i (% 86.0) Okul-Aile Birliğinin aidatları niçin topladığını bildiğini ifade ederken, 204'ü (% 68.0) toplanan bu paraların ve yapılan yardımların kullanıldığı yerleri bildiğini ifade etmiştir.

4.5. Velilerin Okula İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Velilerin okula ilişkin bilgi düzeylerine yönelik elde edilen bulgulara ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4. 5' de verilmiştir.

Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Velilerin Okula İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
36	Çocuğunuzun devam ettiği okulun bahçesinin teneffüslerde öğrencilerin oynamasına uygun olup olmadığını biliyor musunuz?	300	287	95.7	13	4.3
37	Çocuğunuzun devam ettiği okulun aydınlatma sorununun olup olmadığını biliyor musunuz?	300	198	66.0	102	34.0
38	Çocuğunuzun devam ettiği okulun kütüphanesinin (varsa) ihtiyaca cevap verip vermediğini biliyor musunuz?	300	149	49.7	151	50.3
39	Çocuğunuzun devam ettiği okulun ısıtma araçlarının yeterli olup olmadığını biliyor musunuz?	300	243	81.0	57	19.0
40	Çocuğunuzun devam ettiği okulun ve çevresinin güvenli olup olmadığını biliyor musunuz?	300	241	80.3	59	19.7
41	Çocuğunuzun devam ettiği okulun telefon numarasını biliyor musunuz?	300	124	41.3	176	58.7
42	Çocuğunuzun devam ettiği okulun tuvaletlerinin ihtiyaca cevap verip vermediğini ve temizlik durumunu biliyor musunuz?	300	225	75.0	75	25.0
43	Çocuğunuzun devam ettiği okulun yakınında eğitim öğretim açısından rahatsız edici meyhane, fabrika, çarşı, pazar, ekili arazi vb. olup olmadığını biliyor musunuz?	300	276	92.0	24	8.0
44	Çocuğunuzun devam ettiği okulun derslik ve sınıflarının öğrenci sayısına cevap verebilecek nitelikte olup olmadığını biliyor musunuz?	300	243	81.0	57	19.0
45	Çocuğunuzun devam ettiği okulun kız-erkek öğrenciler için soyunma odalarının olup olmadığını biliyor musunuz?	300	216	72.0	84	28.0
46	Çocuğunuzun devam ettiği okulun sosyal etkinliklere önem verip vermediğini biliyor musunuz?	300	223	74.3	77	25.7
47	Çocuğunuzun devam ettiği okulun ders araç gereçlerinin (lâboratuar malzemeleri, spor malzemeleri vb.) yeterli olup olmadığını biliyor musunuz?	300	140	46.7	160	53.3

Tablo 4. 5 incelendiğinde, velilerin bir kısmının (% 58.7), çocuğunun devam ettiği okulun telefon numarasını, okulun ders araç gereçlerinin yeterli olup olmadığını (% 53.3) ve okulun kütüphanesinin ihtiyaca cevap verip vermediğini (% 50.3) bilmediklerini görülmektedir. Bunun yanı sıra çocuğunun devam ettiği okulun yakınında eğitim öğretim açısından rahatsız edici meyhane, fabrika, çarşı, pazar, ekili arazi vb. olup olmadığını (% 92.0) ve okulun bahçesinin teneffüslerde öğrencilerin oynamasına uygun olup olmadığını (% 95.7) bilmektedirler.

4.6. Velilerin Okul Personeline İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Velilerin okul personeline ilişkin (okul müdürü, müdür yardımcısı, okuldaki öğretmenler, çocuğun öğretmeni ve okulda görevli diğer personele ilişkin) bilgi düzeylerine yönelik elde edilen frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4. 6 'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Velilerin Okul Personeline İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
48	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdürünün görev ve yetkilerini biliyor musunuz?	300	245	81.7	55	18.3
49	Çocuğunuzun devam ettiği okulun okul müdürünün okul yönetimde izlediği politikayı (katı, yumuşak, demokratik vb.) biliyor musunuz?	300	207	69.0	93	31.0
50	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdürünün öğrenciye karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	226	75.3	74	24.7
51	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdürünün okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	249	83.0	51	17.0
52	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdür yardımcılarının okuldaki görevlerini biliyor musunuz?	300	237	79.0	63	21.0
53	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdür yardımcılarının öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	208	69.3	92	30.7

Tablo 4.6. (Devamı)

No	Maddeler	N	Evet		Hayır	
			f	%	f	%
54	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdür yardımcılarının okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	217	72.3	83	27.7
55	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığını biliyor musunuz?	300	141	47.0	159	53.0
56	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	232	77.3	68	22.7
57	Çocuğunuzun öğretmenin telefon numarasını veya e-mail adresini biliyor musunuz?	300	194	64.7	106	35.3
58	Çocuğunuzun öğretmenin adını soyadını biliyor musunuz?	300	298	99.3	2	0.7
59	Çocuğunuzun öğretmenin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	286	95.3	14	4.7
60	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki öğretmenlerin okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	234	78.0	66	22.0
61	Çocuğunuzun öğretmenin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	272	90.7	28	9.3
62	Çocuğunuzun öğretmenin öğrenci başarısını değerlendirmede objektif olup olmadığını biliyor musunuz?	300	257	85.7	43	14.3
63	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki hizmetlilerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	182	60.7	118	39.3
64	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki hizmetlilerin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?	300	192	64.0	108	36.0
65	Çocuğunuzun devam ettiği okulda güvenlik görevlisinin olup olmadığını biliyor musunuz?	300	267	89.0	33	11.0
66	Çocuğunuzun devam ettiği okulda rehber öğretmen olup olmadığını biliyor musunuz?	300	250	83.3	50	16.7
67	Çocuğunuzun devam ettiği okulda sağlık elemanı olup olmadığını biliyor musunuz?	300	129	43.0	171	57.0

Tablo 4. 6 incelendiğinde veliler çocuğunun devam ettiği okulda sağlık elemanı olup olmadığını (% 57.0) ve okulda branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığını (% 53.0) bilmezken, tamamına yakını (% 99.3) çocuğunun öğretmenin adını soyadını bilmektedir.

Okul personelinin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarının sorulduğu maddelere göz attığımızda (51. 54. 60. 61. ve 64. maddeler) müdürün (% 83.0), müdür yardımcısının (% 72.3) okuldaki öğretmenlerin (% 78.0) çocuğunun öğretmenin (% 90.7) ve hizmetlilerin (% 64.0) öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarının veliler tarafından bilindiği görülmektedir. Personelin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarının sorulduğu maddelerde de (50. 53. 56. 59. ve 63. maddeler) müdürün (% 75.3), müdür yardımcısının (% 69.3) okuldaki öğretmenlerin (% 77.3) çocuğunun öğretmenin (% 95.3) ve hizmetlilerin (% 60.7) tutum ve davranışlarının veliler tarafından bilindiği görülmektedir.

Bu altı başlıkta yer alan maddelere genel olarak bakıldığı takdirde araştırmaya katılan ilköğretim okulu birinci kademe öğrenci velileri çocuklarına ilişkin bilgi grubuna giren maddeleri (% 90.76) en çok bilmektedir. Eğitim öğretime ilişkin konular (% 82.67), öğrenci hizmetlerine ilişkin konular (% 77.13) ve okul personeline ilişkin konular (% 75.38) sırasıyla yer alırken, veliler en az okul aile birliğine (% 71.26) ve okula ilişkin (% 71.25) bilgi grubuna giren maddeleri bilmektedir.

4.7. Cinsiyete Göre Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgilerinin cinsiyetlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 4. 7'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Cinsiyete Göre Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine İlişkin t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	215	52.57	9.36	298	.68	.49
Erkek	85	51.69	11.6			

Tabloda görüldüğü gibi kadın velilerin aritmetik ortalaması ($\bar{x} = 52.52$), erkek velilerin aritmetik ortalamasından ($\bar{x} = 51.69$) yüksektir. Ortalamalar arasındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda bu farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($t = .68$, $p > .05$). Bu yüzden, cinsiyet değişkeni açısından velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

4.8. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Sosyo-ekonomik düzeylerine göre velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 4. 8'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Velilerin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Dağılımlarının Frekansları, Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	\bar{x}	S
1. Alt	100	49.05	10.75
2. Orta	100	52.83	8.68
3. Üst	100	55.09	9.71
Toplam	300	52.32	10.03

Tablo 4. 8 incelendiğinde araştırmaya katılan alt sosyo-ekonomik grupta yer alan okulların velilerinin bilgi düzeylerinin aritmetik ortalamasının 49.05, orta sosyo-ekonomik grupta yer alan okulların velilerinin bilgi düzeylerinin aritmetik ortalamasının 52.83 ve üst sosyo-ekonomik grupta yer alan okulların velilerinin bilgi düzeylerinin aritmetik ortalamasının 55.09 olduğu görülmektedir.

Yukarıda görüldüğü gibi, sosyo-ekonomik düzeylerine göre velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri ortalamaları birbirinden farklıdır. Bu farkın anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Yapılan Anova analizinin sonuçları Tablo 4. 9'da verilmiştir.

Tablo 4.9. Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeyleri Üzerinde Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplar Arası Fark
Gruplar arası	1862.58	2	931.29	9.78	.000	1 < 2
Gruplar içi	28267.05	297	95.17			1 < 3
Toplam	30129.63	299				

Tablo 4. 9' da görüldüğü gibi velilerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır ($F = 9.78$, $p < .05$). Başka bir ifadeyle velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri sosyo-ekonomik düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post-Hoc Scheffe testi sonucunda anlamlı farkın orta ($\bar{x} = 52.83$) ve üst ($\bar{x} = 55.09$) sosyo-ekonomik düzey gruplarına göre aritmetik ortalaması daha düşük olan alt sosyo-ekonomik düzeydeki ($\bar{x} = 49.05$) velilerden kaynaklandığı görülmüştür. Buna bağlı olarak alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin, diğer iki gruba göre daha düşük olduğu söylenebilir.

4.9. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Eğitim durumlarına göre velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları Tablo 4. 10'da yer verilmiştir

Tablo 4.10. Velilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımlarının Frekansları, Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Eğitim Durumu Değişkenleri	N	\bar{x}	S
Okumaz yazmaz	9	46.33	10.44
Okuryazar	11	45.27	9.40
İlkokul	116	51.32	9.73
Ortaokul	37	52.94	11.35
Lise	84	53.50	9.29
Üniversite	42	55.59	9.80
Toplam	299	52.36	10.02

Tablo 4.10 incelendiğinde araştırmaya katılan velilerden okuryazar olmayan velilerin aritmetik ortalamasının 46.33, okuryazar olan velilerin aritmetik ortalamasının 45.27, ilkokul mezunu olan velilerin aritmetik ortalamasının 51.32, ortaokul mezunu olan velilerin aritmetik ortalamasının 52.94, lise mezunu olan velilerin aritmetik ortalamasının 53.50, üniversite mezunu olan velilerin aritmetik ortalamasının 55.59 olduğu görülmektedir. Araştırmaya sayısal olarak en fazla ilkokul mezunu olan (N= 116) veliler katılmıştır. En az katılanlar ise okuryazar olmayan velilerdir (N= 9). Görüldüğü gibi eğitim durumlarına göre velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin ortalamaları birbirinden farklıdır. Bu farkın anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla gruplar arası tek yönlü varyans analizinin parametrik olmayan alternatifi olan Kruskal Wallis Testi analizi yapılmıştır. Bu analiz, sürekli değişkenler için üç ya da daha fazla grup için karşılaştırma yapmayı sağlar. Değerler, sıralı hale çevrilir ve her grup için sıralı ortalamalar karşılaştırılır. (Kalaycı, 2006,138) Analizin sonuçları Tablo 4. 11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Eğitim Durumlarına Göre Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeyleri Üzerinde Yapılan Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Eğitim Durumu	N	Sıra Ort.	sd	x^2	p	Anlamlı Fark
1. Okumaz yazmaz	9	99.56	5	17.23	.004	1 < 5
2. Okuryazar	11	84.95				1 < 6
3. İlkokul	116	139.71				2 < 3
4. Ortaokul	37	159.55				2 < 4
5. Lise	84	159.20				2 < 5
6. Üniversite	42	179.46				2 < 6
						3 < 6

Tablo 4. 11’de görüldüğü gibi velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri eğitim durumlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($x^2= 17.23$, $p < .05$). Grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-Testi uygulanarak farkın kaynağı incelenmiş, okumaz yazmaz eğitim düzeyindeki velilerin lise ($U = 221$, $p > .041$) eğitim düzeyindeki velilerle ve üniversite ($U = 96$, $p > .021$) eğitim düzeyindeki velilerle aralarında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Okuryazar eğitim düzeyindeki velilerin ilkokul eğitim düzeyindeki velilerle ($U = 388$, $p > .032$), ortaokul eğitim düzeyindeki velilerle ($U = 112.5$, $p > .025$), lise eğitim düzeyindeki velilerle ($U = 223$, $p > .005$) ve üniversite eğitim düzeyindeki velilerle ($U = 101.5$, $p >$

.004) aralarında farklılıklar olduğu bulunmuştur. İlkokul eğitim düzeyindeki velilerin de üniversite eğitim düzeyindeki velilerle ($U = 1787.5$, $p > .011$) arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

4.10. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgileri Nereden ve Kimlerden Edindiklerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

Ankette velilere “Çocuğunuza ve çocuğunuz devam ettiği okula yönelik bilgileri nereden ve kimlerden öğreniyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Velilerin verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4. 12’de görülmektedir.

Tablo 4.12. Araştırmaya Katılan Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgileri Nereden ve Kimlerden Edindiklerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

No	Maddeler	f	%
68	Radyodan	11	3.7
	Gazeteden	18	6.0
	Kitap Okuyarak	18	6.0
	Televizyondan	46	15.3
	İnternette	88	29.3
	Çocuğundan	265	88.3
	Çocuğumun Arkadaşlarından	128	42.7
	Okul Yönetiminden	171	57.0
	Öğretmenlerden	264	88.0
	Veli Toplantılarından	253	84.3
	Diğer Velilerden	129	43.0
	Meslektaşlarımdan	14	4.7

Tablo 4. 12’ ye göz attığımızda ankete katılan velilerin % 3.7’si radyodan, % 6.0’ı gazeteden, yine % 6.0’ı kitap okuyarak, % 15.3’ü televizyondan, % 29.3’ü internette, % 88.3’ü çocuğundan, % 42.7’si çocuğunun arkadaşından, % 57.0’ı okul yönetiminden, % 88.0’ı öğretmenlerden, % 84.4’ ü veli toplantılarından, % 43.0’ı diğer velilerden ve % 4.7’si meslektaşlarından okul ve çocuklarına ilişkin bilgileri aldığını ifade etmektedir. Buna göre velilerin bilgi edinmede daha çok yüz yüze olan ilişkileri (öğretmen, çocuğu, veli toplantıları) tercih ettiklerini, radyo, televizyon, gazete, internet gibi iletişim araçlarını genellikle tercih etmediklerini söylemek mümkündür.

Öğrenci velilerini cinsiyetlerine, sosyo-ekonomik düzeylerine ve eğitim durumlarına göre bilgileri edindikleri kaynakların betimsel istatistikleri aşağıda ayrı başlıklar halinde verilmiştir.

4.10.1. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynakların Cinsiyetlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Velilerin bilgi edinmede kullandığı kaynakların cinsiyetlerine göre dağılımlarını görmek amacıyla betimsel analiz (Crosstabs) yapılmış ve yapılan bu analizin sonuçları Tablo 4. 13’de verilmiştir.

Tablo 4.13. Cinsiyetlerine Göre Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynaklar Üzerinde Yapılan Betimsel Analiz Sonuçları

	Kadın (N= 215)		Erkek (N= 85)	
	f	%	f	%
Radyodan	9	4.18	2	2.35
Gazeteden	13	6.04	5	5.88
Kitap Okuyarak	15	6.97	3	3.53
Televizyondan	37	17.21	9	10.59
İnternette	64	29.77	24	28.24
Çocuğumdan	189	87.91	76	89.41
Çocuğumun Arkadaşlarından	92	42.79	36	42.35
Okul Yönetiminden	121	56.28	50	58.82
Öğretmenlerden	192	89.30	72	84.71
Veli Toplantılarından	182	84.65	71	83.83
Diğer Velilerden	99	46.05	30	35.29
Meslektaşlarımdan	7	3.25	7	8.24

Tablo 4.13 incelendiğinde erkek velilerin çoğunluğunun (% 89.41) bilgi edinmede çocuğundan, kadın velilerin çoğunluğunun (% 89.30) ise öğretmenlerden faydalandığı görülmektedir. Kadın veliler bilgi edinme kaynağı olarak en az meslektaşlarını (% 3.25) ve radyoyu (% 4.18) kullandıklarını ifade ederken, erkek veliler de en az radyo (% 2.35) ve kitap okumayı (% 5.88) kullandıklarını ifade etmişlerdir.

4.10.2. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynakların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Velilerin okul ve çocuğuna ilişkin bilgileri edindiği kaynakların sosyo-ekonomik düzeylerine göre değerlendirilmesine yönelik bulgular Tablo 4. 14’de verilmiştir.

Tablo 4.14. Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynaklar Üzerinde Yapılan Betimsel Analiz Sonuçları

	Alt (N=100)		Orta (N=100)		Üst (N=100)	
	f	%	f	%	f	%
Radyodan	3	3.0	4	4.0	4	4.0
Gazeteden	7	7.0	7	7.0	4	4.0
Kitap Okuyarak	8	8.0	7	7.0	3	3.0
Televizyondan	17	17.0	21	21.0	8	8.0
İnternette	20	20.0	29	29.0	39	39.0
Çocuğumdan	90	90.0	87	87.0	88	88.0
Çocuğumun Arkadaşlarından	51	51.0	39	39.0	38	38.0
Okul Yönetiminden	61	61.0	52	52.0	58	58.0
Öğretmenlerden	91	91.0	88	88.0	85	85.0
Veli Toplantılarından	83	83.0	83	83.0	87	87.0
Diğer Velilerden	39	39.0	33	33.0	57	57.0
Meslektaşlarından	1	1.0	4	4.0	9	9.0

Tablo 4. 14’ de sosyo-ekonomik düzeylerine göre velilerinin okul ve çocuğuna ilişkin bilgileri edindiği kaynakların frekans ve yüzdeleri görölmektedir. Okul ve çocukları ile ilgili bilgileri veli toplantılarından edinen velilerin (Alt SED= 83.0, Orta SED = 83.0, Üst SED = 87.0), bu bilgileri çocuklarından edinen velilerin (Alt SED = 90.0, Orta SED = 87.0 Üst SED = 88.0) ve radyodan bilgi edinen velilerin (Alt = 3.0, Orta= 4.0, Üst= 4.0), sosyo-ekonomik düzeylerine göre yüzde dağılımlarının birbirine yakın olduğu görölmektedir. Meslektaşlarından bilgi edinen veliler alt sosyo-ekonomik düzeyde % 7.14 iken, orta sosyo-ekonomik düzeyde % 28.57, üst sosyo-ekonomik düzeyde % 64.29’dur. Üst sosyo-ekonomik düzey grubunda yer alan velilerden % 44.33’ü bilgileri internet yoluyla edindiğine dair görüş belirtirken, orta sosyo-ekonomik

düzyeyden velilerin %32.95'i, alt sosyo-ekonomik düzyeyden de velilerin % 22.72'si bu bilgilendirme kanalını kullandıkları şekilde görüş belirtmişlerdir.

4.10.3. Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynakların Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Velilerin eğitim durumlarına göre, bilgiyi hangi kaynaklardan edindiklerine dair frekans ve yüzde dağılımlarına bakılmış ve sonuçlar Tablo 4. 15'de verilmiştir.

Tablo 4.15. Eğitim Durumlarına Göre Velilerinin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Edindiği Kaynaklar Üzerinde Yapılan Betimsel Analiz Sonuçları

	Okumaz yazmaz (N= 9)		Okur Yazar (N=11)		İlkokul (N= 116)		Ortaokul (N= 37)		Lise (N= 84)		Üniversite (N= 42)	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Radyodan	--	--	--	--	5	4.31	1	2.70	2	2.38	3	7.14
Gazeteden	--	--	--	--	7	6.03	4	10.81	5	5.95	2	4.76
Kitap Okuyarak	--	--	2	18.18	8	6.89	3	8.11	4	4.76	1	2.38
Televizyondan	4	44.44	--	--	21	18.10	7	18.92	9	10.71	4	9.52
İnternette	1	11.11	1	9.09	28	24.13	14	37.84	21	25.0	23	54.76
Çocuğumdan	7	77.78	10	90.90	99	85.34	36	97.29	76	90.48	37	88.09
Çocuğumun Arkadaşlarından	5	55.56	5	45.45	48	41.38	19	51.35	37	44.05	13	30.95
Okul Yönetiminden	6	66.67	4	36.37	65	56.03	20	54.05	51	60.71	24	57.14
Öğretmenlerden	9	100.0	11	100.0	105	90.52	33	89.19	68	83.95	37	88.09
Veli Toplantılarından	8	88.89	9	81.81	98	84.48	31	83.78	71	84.52	36	85.71
Diğer Velilerden	5	55.56	4	36.36	38	32.76	18	48.65	42	50.0	22	52.38
Meslektaşlarımdan	--	-	--	--	1	0.86	1	2.70	3	3.57	9	21.43

Tablo 4. 15 incelendiğinde, araştıramaya katılan velilerin eğitim durumuna göre bilgiyi nereden ve kimlerden edindiği görülmektedir. Buna göre okul ve çocuklarına ait bilgileri çocuğunun kendisinden aldığı ifade eden velilerin (265 veli) eğitim durumlarına göre dağılım yüzdelerine bakıldığında, okumaz yazmaz velilerin % 77.78, okuryazar velilerin % 90.90, ilkokul eğitim düzeyinde yer alan velilerin % 85.34, ortaokul eğitim düzeyinde yer alan velilerin % 97.29, lise eğitim düzeyinde yer alan velilerin % 90.48 ve üniversite eğitim düzeyinde yer alan velilerin % 88.09 olduğu görülmektedir. Yine bilgi kaynağı olarak öğretmen diyen grubun dağılım yüzdelerine bakıldığında, okumaz yazmaz ve okuryazar eğitim düzeyinde yer alan velilerin tamamının öğretmenden bilgi edindiği görülmektedir. İlkokul eğitim düzeyinde yer alan velilerin 90.52'si, ortaokul eğitim düzeyinde yer alan velilerin 89.19'u, lise eğitim düzeyinde yer alan velilerin 83.95'i ve üniversite eğitim düzeyinde yer alan velilerin de 88.09'u bilgi edinme kaynağını olarak öğretmeni kullanmaktadır. Okumaz yazmaz ve okuryazar grupta yer alan velilerin (N= 20) radyoyu, gazeteyi ve meslektaşlarını bilgi edinme kaynağı olarak hiç kullanmadıkları görülmektedir. Yine bu iki grubun (okumaz yazmaz ve okuryazar grubun) tamamı bilgi edinmede öğretmeni birinci kaynak olarak kullanmaktadır. Radyo, gazete ve kitap da ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite eğitim grubu tarafından en az tercih edilen bilgi kaynağı olmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA ve YORUM

İlköğretim okulu birinci kademe öğrenci velilerinin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın alt amaçları paralelinde elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1. Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerine Yönelik Tartışma ve Yorum

Ailenin okulu tanınması ve bilmesi, okul ile ilişki kurmasının ilk şartıdır. Okul ile ilgili bilgi sahibi olan bir veli, okul ve okulda verilen eğitimin niteliği hakkında bilgi sahibi olur ve okula olan güveni artar. Gerek okulda gerekse evde öğrencisi ile ilgilenir ve eğitim-öğretim etkinliğinde üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiş olur. Okul ile ilişkisi olmayan bir velinin, okulu, eğitimin amaç ve ilkelerini, en önemlisi de çocuğunu tanınması oldukça güçtür. Bu nedenle okul-aile ilişkilerinde ilk adım veliyi okul ile ilgili olarak bilgilendirmektir.

İlköğretim okulunda çocuğu bulunan bir velinin okula ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada velilere okul ve çocuklarına ilişkin bilgi maddelerini içeren sorular sorulmuştur.

Velilerin tamamı çocukların gittiği okulun adını ve çocuklarının okula giderken hangi güzergâhı kullandıklarını bildiklerini ifade etmişlerdir. Bunda velilerin çocuklarını okula kendileri bırakıyor olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Yine velilerin tamamına yakını (% 99.3) çocuğunun öğretmeninin adını bildiğini ifade etmiştir. Bu da Aslan'ın (1984) araştırmasını desteklemektedir. Aslan da çalışmasında velilerin çoğunluğunun öğretmenlerle tanıştığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan veliler genel anlamda çocuklarına ilişkin bilgileri, diğer bilgi gruplarına göre daha fazla bilmektedirler. Çocuğunun sınıfını ve şubesini, sokaktaki oyun arkadaşlarını, geçirmiş olduğu hastalıkları, öğretmenine karşı tutum ve davranışlarını, ders notlarını, okula düzenli gidip gitmediğini velilerin büyük çoğunluğu

bilmektedir. Velilerin bir kısmı çocuklarının TC kimlik numarasını bilmemektedir. Nüfus cüzdanında yer alan böyle bir bilginin ne derece de bilinmesi gerektiği de ayrıca tartışmalı bir durumdur.

Eğitim öğretime ilişkin bilgilerin yer aldığı diğer grupta velilerin okulun başlama ve bitiş saatlerini bildiğini, çocuğunun sınıfının haftalık ders programını kısmen bildiğini söyleyebiliriz.

Öğrenci hizmetlerine ilişkin olarak da veliler, okulun açılış kapanış tarihlerini, hangi durumda çocuğunu okula göndermeyeceğini ve verilen notların anlamını bilmektedirler. Bununla birlikte, internetten nasıl kayıt yaptıracağını ve e-okul veli bilgilendirme sistemini kısmen bilmektedir. Yıl içinde mazeret göstermeksizin çocuğunu okula göndermeyen veli ile ilgili uygulanacak yaptırımlar ve sağlık kurumlarında okul aracılığıyla nasıl tedavi olunacağı velilerin hemen hemen yarısı tarafından bilinmemektedir.

Velilerin, okul aile birliğine ilişkin bilgi düzeyleri diğer grup bilgilere göre daha düşüktür. Velilerin % 86.0'ı Okul-Aile Birliğinin aidatları niçin topladığını bildiğini ifade ederken, % 68.0'ı toplanan bu paraların ve yapılan yardımların kullanıldığı yerleri bildiğini ifade etmiştir. Buna göre bu iki oran arasındaki % 18.0'lık farkı oluşturan velilerin, bu paraların neden toplandığını bildiğini ancak toplanan bu paraların kullanıldığı yeri bilmediklerini söyleyebiliriz. Kahramanoğlu (2004) da yaptığı çalışmada, velilerin okul aile birliklerinin görev ve sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmiştir. Menteşe'nin (1987) yaptığı çalışmanın bulguları da bu doğrultudadır. Bu üç çalışmanın bulguları da birbirini destekler niteliktedir. Öte yandan Yılmaz (2006) velilerin okul aile birlikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarını öğretmenlere sormuş ve bu bulgularla tutarlı sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmenler velilerin okul aile birliklerinin görev ve sorumlulukları konusunda fazla bilgili olduğunu düşünmemektedirler. Velilerin okul aile birlikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması Çelik'in (2005) de bulguları arasındadır.

Okula ilişkin bilgilere göz attığımızda, velilerin okulun fiziki durumuyla (bahçenin durumu, okulun çevresi) ilgili bilgi sahibi olduğunu söyleyebiliriz. Dönmez'in (2006) çalışmada da velilerin okulun fiziki yapısıyla ilgili bilgi sahibi

oldukları bulgusu elde edilmiştir. Ancak okul kütüphanesi ile okulda kullanılan ders araç gereçlerinin yeterli olup olmadığını ve okulun telefon numarasını velilerin yarıdan fazlası bilmemektedir. Yapılan araştırmalara göre velilerin okulla ilgili konularda yeterli bilgiye sahip olmamaları bir iletişim engeli oluşturmaktadır (Doğan, 1995; Koçak, 1998).

Velilerin okul müdürü, müdür yardımcıları, okuldaki öğretmenler, çocuğunun öğretmeni ve diğer personele ilişkin bilgi düzeylerinin belirlendiği gruba baktığımızda, velilerin yarıya yakını okulda sağlık elemanı olup olmadığını ve branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığını bilmemektedir. Birinci kademe velilerinin görüşlerine başvuru bu çalışmada, branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığı belki de velilerin ilgi alanlarına girmediği için bilinmemektedir şeklinde bir yorum getirilebilir. Okuldaki hizmetlilerin okula gelen öğrenci velisine ve okuldaki öğrencilere karşı tutumları ile müdür yardımcılarının öğrencilere yönelik tutumları veliler tarafından kısmen bilinmektedir. Öğretmenin öğrencilere yönelik tutum ve davranışları velilerin çoğunluğu tarafından bilinmektedir.

Çalışmanın bütünlüğü açısından velilerin çocukları ve onların okuldaki eğitimleri konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olduğunu söyleyebiliriz. Yılmaz (2006) da ilköğretim okullarında etkililik sağlanması için öğretmenlerin ailelerden beklentilerini ortaya koymayı amaçladığı çalışmada, velilerin çocuklarının okuldaki eğitimi konusunda öğretmen görüşlerine başvurmuş ve velilerin bu konuda yeteri kadar bilgi sahibi oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Bununla paralel olarak artık günümüz koşullarında velilerin işbirliğine daha sıcak baktıklarını ve iletişim konusunda daha duyarlı olduklarını söyleyebiliriz.

5.1.1. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik Tartışma ve Yorum

Ankete katılan 300 velinin cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında 215 velinin kadın, 85 velinin erkek olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak kadın velilerin (annelerin) birtakım sebeplere dayalı olarak çocuklarının eğitim durumlarıyla daha ilgili olduklarını söyleyebiliriz. Nitekim Canpolat'ın (2001) öğretmen aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesini konu alan çalışmada çocuklarla

ilgilenenlerin % 66.0'nın anneler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Oğuz'un (2008) ilköğretim ve ortaöğretim okullarında yapılan ve öğretmen aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçlarının ne düzeyde olduğunu, bu işbirliğinin öğrenci başarısına nasıl katkı sağladığını belirlenmeye çalışılan araştırmasında da çocuğun okuldaki eğitimi ile annelerin (% 54.1) daha fazla ilgilendikleri ortaya çıkmıştır.

Cinsiyetlerine göre velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgileri arasında farklılık olup olmadığı t testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda bu farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($t = .68, p > .05$). Bu yüzden, cinsiyet değişkeni açısından velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin birbirine yakın olduğu, aralarında anlamlı farkın olmadığını söylemek mümkündür.

Günümüz anne babaları eğitim konusunda daha bilinçli ve çocuklarının eğitim ihtiyaçlarının daha farkındadırlar. Eğitim sürecinde aktif olarak yer almanın çocuğunun okul başarısına getireceği katkının farkında olan anne ve babalar, bilgilendirme konusunda da birbirleriyle ve diğer anne babalarla etkileşim halindedirler. Bu sebeplerden dolayı kadın ve erkek velilerin bilgi düzeylerinin birbirinden farklı olmadığını söyleyebiliriz.

5.1.2. Velilerin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik Tartışma ve Yorum

Velilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını görmek için, tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda velilerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($F = 9.78, p < .005$). Başka bir ifadeyle velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri sosyo-ekonomik düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin bilgi düzeylerinden daha düşüktür. Buna bağlı olarak alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin okul ve çocuklarına ilişkin daha az bilgiye sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Ahioğlu (2006) yaptığı çalışmasında, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarına daha elverişli yaşam koşulları sağladığını, çocuğun okuldaki

etkinlikleri ile ilgilendiğini, öğretmeni ile daha sık iletişimde bulunduğunu ortaya koymuştur. Alt sosyo-ekonomik düzey ailelerinin çocukları ile diyaloglarının yetersiz olduğu, öğretmeni ile iletişimin istenilen seviyede bulunmadığı araştırmanın diğer bulguları arasındadır. Buradan hareketle alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin okul ile iletişiminin daha sınırlı düzeyde olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Biber (2002) de yaptığı çalışmada, alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin okulu ziyarette bulunma sıklıklarının düzensiz, ziyaretlerin süresi ve görüşmelerin yapıldığı yerin belirsiz olduğunu ifade etmiştir. Buna bağlı olarak alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin okul ile iletişiminin bir plan program dâhilinde olmadığını, ilişkilerin gelişigüzel olduğunu söyleyebiliriz. Üst sosyo-ekonomik düzey aileler, öğretmenleriyle öğrenci ve telefon aracılığıyla iletişim kurmakta, okul dışında karşılıklı ev ziyaretlerinde bulunmaktadır. Bu aileler, sosyal faaliyetleri takip etmek için okul ziyaretlerinde bulunmakta, veli toplantılarında çocuklarının derslere katılımını ve arkadaşlık ilişkilerini öğrenmek istemektedirler.

Çoğu zaman velilerin okula çağırılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Arslanargun (2007) yaptığı çalışmasında sosyo-ekonomik açıdan iyi durumda olmayan, ailesinin geçimini zor sağlayan veliler için parasal konuların görüşme ve toplantılarda oldukça sıkıntılı bir durum yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sebeple ekonomik sıkıntılar ailelerin okul etkinliklerine katılımında gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki veliler için bu daha hassas bir durumdur. Ailelerin birincil derecede önem teşkil eden ekonomik sıkıntıları ve onun beraberinde getirdikleri, öğretmen ve idarecilerin bu konudaki tutumları, tüm bunlardan dolayı iletişim kurmada çekingen davranma veliyi okuldan uzaklaştırmaktadır. Çelikkaya (1996, 81) da alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin ekonomik sıkıntı, kendine ve çocuğuna kabiliyet yönünden duyduğu güvensizlik gibi nedenlerden dolayı çocuklarıyla ve okulla ilgilenmediklerini belirtmiştir. Bu da alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin okul ve çocuklarına ilişkin daha az bilgi sahibi olmalarına sebep olmaktadır.

5.1.3. Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerine Yönelik Tartışma ve Yorum

Eğitim düzeyleri ile velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını görmek için, Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Uygulanan analiz sonrasında velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri ile eğitim durumları arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür ($\chi^2= 17.23$, $p < .05$). Bu farkın hangi gruplar arasında olduğuna bakıldığı takdirde, okumaz yazmaz eğitim düzeyindeki velilerin lise ve üniversite eğitim düzeyindeki velilerle, okuryazar eğitim düzeyindeki velilerin ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite eğitim düzeyindeki velilerle, ilkokul eğitim düzeyindeki velilerin üniversite eğitim düzeyindeki velilerle aralarında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılık eğitim durumu yüksek olan velilerin lehinedir. Eğitim durumu yükseldikçe velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgilerinde bir artış görülmektedir.

Akbaşlı (2007) eğitim düzeyi düştükçe ailenin okulla ilişkilerinin azaldığını ifade etmektedir. Bu nedenle okulla iletişimin daha az olduğu, eğitim düzeyi düşük ailelerin okul ve çocukları konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını söyleyebiliriz. Araştırma bulgularına bakıldığı takdirde farklılıkların eğitim düzeyi düşük ailelerden kaynaklandığı görülmektedir. Bu durum ayrıca okul ile aile arasındaki iletişimde bir engel de teşkil etmektedir. Okula karşı olumlu yaklaşıma sahip olsalar bile ana-babalar, eğitim düzeylerinin düşük olması nedeniyle okul etkinliklerinde nasıl bir görev alabilecekleri konusunda bilgi eksikliğine dayalı olarak güvensiz davranabilmektedirler. Nitekim Gümüşeli (2004, 16) okul aile işbirliğini etkileyen ve aileden kaynaklanan engellerin başında, ailenin eğitim ve kültür düzeyinin düşüklüğünün yer aldığını ifade etmektedir. Yıldırım (2008, 110) da benzer bir bulguya ulaşmış ve okul aile işbirliğini etkileyen engellerden biri olarak ailenin eğitim düzeyinin düşük olmasından kaynaklanan okula karşı soğukluğun olması şeklinde ifade etmiştir. Ailenin eğitim düzeyinin düşük olması, eğitime ilişkin beklenti ve ilgisinin düşük olmasına neden olabileceği gibi, çocuğun eğitimine destek olma konusunda bilgi eksikliği de beraberinde getirir. Nitekim Özdayı (2004, 378) ailenin öğretmenlerle iletişim içinde olmalarına rağmen çocuklarına nasıl yardım edeceklerini bilemediklerini ifade etmiştir. Yine bu faktör aynı zamanda ailenin okul ile yeterli ve doyurucu ilişki kurmada

çekingen davranmasına yol açarak, katılımı engelleyebilir. Bu da ailenin okul ve çocuğuna ilişkin bilgi düzeyinde yetersizliğe neden olabilir.

5.2.Velilerin Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum

Veliler okul ve çocuklarına yönelik bilgileri daha çok çocuğun kendisinden, öğretmeninden ve veli toplantılarından edinmektedir. Buna karşın radyo, gazete, kitap, televizyon gibi iletişim araçlarını, okul ve çocuklarına ilişkin bilgi kaynağı olarak pek tercih etmemektedirler. Buna göre velilerin daha çok yüz yüze iletişimi tercih ettiğini söyleyebiliriz. Mentşe'nin (1987) çalışmasında da velilerin en fazla veli toplantılarından, en az televizyondan bilgi edinme kaynağı olarak faydalandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul ile veliler arasındaki iletişim engellerinden biri de velilerin okulla ilgili yeterli bilgiye sahip olmamalarıdır. Bu nedenle engelleri ortadan kaldırmak için okul velileri bilgilendirmek zorundadır. Okul veliyi bilgilendirirken, toplantı, seminer, öğrenci karneleri, okul veya sınıf gazetesi, bülten, broşür, afiş, veli öğretmen görüşmeleri, veli panosu gibi kaynakları kullanabilir. Velilerin bilgilendirilmesinde ev ziyaretleri, telefon ve e-mail yoluyla iletişim kanalları da kullanılabilir. Ayrıca okul hızla değişen teknolojik gelişmeleri de takip etmeli ve bilgi kaynağı olarak interneti de kullanmalıdır. Bu bağlamda okul web sayfası hazırlanarak velilere gerekli konularda bilgilendirme yapılmalıdır.

Okulda sergi, yarışma, anma günleri, çay, kermes gibi etkinlikler düzenlenerek veliler okula çağrılabilir ve okulun çevreye tanıtılması için, okulun amaçları, tarihçesi, yapısı, kadrosu, kaynakları, eğitim programı, öğrenci etkinlikleri gibi konularda veliler bilgilendirebilir (Taymaz, 2001, 195).

5.2.1. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum

Kadın velilerin bilgi edinmede ilk tercihleri öğretmen olurken, erkek veliler ilk olarak çocuklarından bilgi almayı tercih etmektedirler. Bunda kadın velilerin okula daha sık gittiklerinden dolayı öğretmenle yüz yüze etkileşime daha sık girdikleri sonucu

çıkarılabiliriz. Oysa erkek veliler çalışma koşullarına bağlı sebeplerden dolayı okula daha az gittikleri için bilgileri çocuklarından almayı tercih etmektedirler. Kadın velilerin erkek velilere oranla radyo, gazete, kitap ve televizyonu bilgi edinmede daha çok kullandıkları göze çarpmaktadır. Erkek veliler ise meslektaşlarından, okul yönetiminden kadın velilere oranla daha fazla bilgi almaktadırlar. Bunda kadın velilerin daha çok evde olmaları ve çalışmamalarının neden olduğunu söyleyebiliriz.

5.2.2. Velilerin Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum

Sosyo-ekonomik düzeylerine göre velilerin bilgi edinmede kullandığı kaynaklara göz attığımızda en fazla kullanılan bilgi edinme kaynakları açısından (öğretmenden, veli toplantılarından, çocuğundan) grupların frekans ve yüzde dağılımlarının birbirine yakın olduğunu görmekteyiz. Biber'in (2002) yaptığı çalışmada daha çok alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin, öğretmenden çocukları aracılığıyla bilgi edindiği (iletişim kurduğu) bulgusuna ulaşmıştır. Yapılan bu çalışmada alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerle, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin çocuklarından bilgi edinme yüzdeleri (Alt SED= % 90.0, Orta SED= % 87.0, Üst SED = % 88.0) birbirine yakındır.

Biber (2002) yine aynı çalışmada alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin büyük bir bölümünün okul ziyaretlerinden çekindiği bulgusuna ulaşmıştır. Oysa yapılan bu çalışmada yüz yüze ilişkilerden kaynaklanabilecek çekingenliğe dayalı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Okul ziyaretini kapsayacak bilgi edinme kaynakları (öğretmen, veli toplantıları, okul yönetimi) açısından alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerle frekans ve yüzde dağılımlarının birbirine yakın olduğu, sosyo-ekonomik düzeylerine göre velilerin bilgi edinmede en çok kullandığı kaynakların ortak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe bilgi edinme kaynağı olarak internetin dolayısıyla bilgisayarın daha çok kullanıldığını görmekteyiz. Bunda bilgisayara ulaşılabilirliğin ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Gazete ve kitap üst sosyo-ekonomik düzey tarafından daha az kullanılmaktadır. Bilgisayarla bilgiye ulaşmanın kolaylığını, gazete ve kitaba göre daha çok tercih edilmesinin nedeni olarak gösterebiliriz. Öte yandan toplum olarak okuma

alışkanlığımızın olmayışı ya da kitap ve gazetelerden velilerin okul ve çocuklarına ilişkin somut bilgilerden ziyade eğitimle ilgili genel bilgileri edinebileceğinden dolayı bu bilgi edinme kaynaklarının kullanılmadığını da söyleyebiliriz.

5.2.3. Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Okul ve Çocuğuna İlişkin Bilgileri Hangi Kaynaklardan Edindiğine Yönelik Tartışma ve Yorum

Okumaz yazmaz ve okuryazar eğitim düzeyindeki veliler radyo, gazete ve meslektaşlarını bilgi edinme kaynağı olarak hiç kullanmazken bu iki grubun tamamının öğretmeni bilgi kaynağı olarak tercih ettiğini görmekteyiz. İlkokul eğitim düzeyindeki veliler en fazla öğretmeni bilgi edinme kaynağı olarak kullanırken, en az meslektaşlarını bilgi edinme kaynağı olarak kullanmaktadır. Ortaokul eğitim düzeyindeki veliler en fazla çocuğunu bilgi edinme kaynağı olarak kullanırken, en az meslektaşlarını ve radyoyu bilgi edinme kaynağı olarak kullanmaktadır. Lise eğitim düzeyindeki veliler en fazla çocuğunu bilgi edinme kaynağı olarak kullanırken, en az radyoyu bilgi edinme kaynağı olarak kullanmaktadır. Üniversite eğitim düzeyindeki veliler en fazla öğretmeni ve çocuğunu bilgi edinme kaynağı olarak kullanırken, en az kitap okumayı bilgi edinme kaynağı olarak kullanmaktadır.

Bilgi edinme kaynakları açısından bakacak olursak gelişen teknoloji ile birlikte radyo kullanımının artık eskisi kadar sık olmadığı açıktır. Bu nedenle velilerin bu bilgi edinme kaynağını pek tercih etmediklerini söylemek mümkündür. Radyo bilgi edinme kaynağı olarak en fazla üniversite eğitim düzeyindeki veliler tarafından tercih edilmiştir. Bununla birlikte internet ve meslektaşların bilgi edinme kaynağı olarak kullanımı da en fazla üniversite eğitim düzeyindeki veliler tarafından olmuştur. Gazete en fazla ortaokul eğitim düzeyindeki veliler tarafından tercih edilirken, kitap okuryazar eğitim düzeyindeki veliler tarafından tercih edilmiştir. Ortaokul eğitim düzeyindeki veliler en çok çocuklarından bilgi edinmektedirler. Televizyon, en fazla okumaz yazmaz eğitim düzeyindeki velilerin tercihi olurken, çocuğunun arkadaşları, okul yönetimi, veli toplantıları, diğer veliler en fazla okumaz yazmaz eğitim düzeyindeki veliler tarafından tercih edilmiştir. Yine öğretmen en fazla okumaz yazmaz ve okuryazar eğitim düzeyindeki velilerin bilgi edinme kaynağı olmuştur.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlköğretim okulu I. kademe öğrenci velilerinin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın bulguları ve yapılan tartışmalara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Araştırmada elde edilen sonuçlar, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan ilköğretim okulu I. kademe öğrenci velilerinin büyük bir çoğunluğu (% 90.76) çocuklarına ve eğitim öğretime yönelik konuları (% 82.67) bilmektedir. Öğrenci hizmetlerine (% 77.13) ve okul personeline (% 75.38) yönelik konularda veliler yeterli bilgiye sahiptir. Velilerin okul aile birliğine (% 71.26) ve okula ilişkin (% 71.25) bilgi düzeyleri; çocuklarına (% 90.76), eğitim öğretime (% 82.67), öğrenci hizmetlerine (% 77.13) ve okul personeline yönelik (% 75.38) bilgi düzeylerinden daha düşüktür.

Bu paralelde en dikkat çeken bulgulara ilişkin maddeler şu şekilde sıralanabilir:

- Velilerin tamamı çocuklarının gittiği okulun adını ve çocuklarının okula hangi yolu kullanarak gidip geldiğini bilmektedir.
- Velilerin % 99,3'ü çocuğunun öğretmeninin adını soyadını bilmektedir.
- Velilerin %98,7'si çocuğunun okula düzenli gidip gitmediğini, % 98.3'ü çocuğunun okuduğu sınıfı ve şubesini bilmektedir.
- Çocuğunun geçirmiş olduğu hastalıkları velilerin %97.3'ü, hangi hallerde çocuğunu okula göndermeyeceğini de velilerin % 96.7'si bilmektedir.
- Okul-Aile Birliğinin görevini istenilen düzeyde yapıp yapmadığı velilerin % 54.0'ı tarafından bilinmemektedir.
- Çocuğunun sağlık kurumlarında okul aracılığı ile nasıl tedavi olacağını yol ve yöntemleri (% 48.0) ve yıl içinde mazeret göstermeksizin öğrencisini

okula göndermeyen veli için uygulanacak yaptırımlar (% 44.0) velilerin okula ilişkin yasal durumla ilgili en az bildikleri maddelerdir.

- Çocuğunun devam ettiği okulun kütüphanesinin ihtiyaca cevap verip vermediği velilerin yarısı (% 50.3) tarafından bilinmezken, okulun ders araç gereçlerinin yeterli olup olmadığı da velilerin % 53.3'ü tarafından bilinmemektedir.
- Velilerin %58.7'si çocuğunun devam ettiği okulun telefon numarasını bilmemektedir.
- Çocuğunun devam ettiği okuldaki branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığını velilerin % 53.0'ı, okulda sağlık elemanı olup olmadığını da velilerin % 57.0'ı bilmemektedir.

2. Araştırmaya katılan kadın ve erkek velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri aynıdır.

3. Araştırmaya katılan velilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile velilerinin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında farklılıklar görülmüştür. Alt sosyo-ekonomik düzeyle orta sosyo-ekonomik düzey arasında, yine alt sosyo-ekonomik düzeyle üst sosyo-ekonomik düzey arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerin bilgi düzeyleri daha düşüktür.

4. Araştırmaya katılan velilerin eğitim düzeyleri ile velilerinin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında farklılıklar görülmüştür. Eğitim düzeyi yükseldikçe velilerin bilgileri artmaktadır. Okumaz yazmaz ve okuryazar eğitim grubunda yer alan velilerin bilgi düzeyleri daha düşüktür.

5. Veliler okul ve çocuklarına ilişkin bilgileri en çok çocuklarından (% 88.3), öğretmenlerden (% 88.0) ve veli toplantılarından (% 84.3) elde etmektedir. En az kullanılan bilgi edinme kaynakları da radyo (% 3.7) gazete (% 6.0) ve kitaptır (% 6.0).

6. Bilgi kaynağı kullanımının cinsiyet değişkenine göre dağılımına baktığımızda, kadın veliler en fazla sırasıyla; öğretmen, çocuğu ve veli toplantılarını, en az

meslektaş, radyo ve gazeteyi kullanmakta; erkek veliler de en fazla çocuğu, öğretmen ve veli toplantılarını, en az radyo, kitap ve gazeteyi kullanmaktadır.

7. Sosyo-ekonomik düzeylerine göre velilerin bilgi edinme kaynaklarına baktığımızda, alt ve orta sosyo-ekonomik düzey velilerin en fazla öğretmenlerden, üst sosyo-ekonomik düzey velilerin ise en fazla çocuklarından bilgi edindiğini görmekteyiz. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki veliler bilgi kaynağı olarak en az meslektaşlarından faydalanırken, orta sosyo-ekonomik düzeydeki veliler de en az meslektaşlarından ve radyodan faydalanmaktadır. Üst sosyo-ekonomik düzey veliler ise en az kitaplardan bilgi edinme kaynağı olarak faydalanmaktadır.
8. Eğitim durumlarına göre okumaz yazmaz ve okuryazar grubun tamamı öğretmenden bilgi edinirken, radyo, gazete ve meslektaşlarını bilgi kaynağı olarak hiç kullanmamaktadırlar. İnterneti en çok bilgi edinme kaynağı olarak kullanan grup üniversite eğitim düzeyindeki velilerdir.

6.2. Öneriler

6.2.1. İlköğretim Okulu I. Kademe Öğrenci Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesine İlişkin Öneriler

1. Tanıdığı, bildiği bir okulla işbirliği içinde olan velinin eğitime sağlayacağı katkı tartışılmazdır. Bu nedenle, okul velilere her yönüyle tanıtılmalı, okul ve veli beklentileri ve sorunları üzerinde konuşmaya ve tartışmaya olanak veren toplantılar düzenlenmelidir.
2. Okul veliyi özellikle;
 - Okul-aile birliğine ilişkin olarak birliğin amaçları, görevleri, toplanan paraların miktarı ve kullanıldığı yerler konusunda,
 - Okul kütüphanesinin ve ders araç gereçlerinin yeterli olup olmadığı konusunda,
 - Okulda branş öğretmenlerinden eksik olup olmadığı konusunda,
 - Yıl içinde mazeret göstermeksizin öğrencisini okula göndermeyen veli için uygulanacak yaptırımlar konusunda,

- Öğrencinin sağlık kurumlarında okul aracılığı ile tedavi olunacağıının yol ve yöntemleri konusunda, bilgilendirmelidir.
3. E-okul veli bilgilendirme sistemi velilere tanıtılmalı, kullanımı öğretilmeli ve teşvik edilmelidir.
 4. Velilere hazırlanan bir kartla okulla ilgili genel bilgiler özellikle okulun telefon numarası verilmelidir.
 5. Velilere zaman zaman anket uygulanarak okul ve çocukları ile ilgili beklentileri öğrenilmeli ve olanaklar ölçüsünde bunlar karşılanmaya çalışılmalıdır.
 6. Bilgi edinme kaynakları belirli değişkenlere göre farklılık gösterdiğinden dolayı okul, veliyi bilgilendirmede farklı yöntemler (toplantı, seminer, ev ziyareti, internet, okul gazetesi, veli bilgilendirme panoları, mektup, telefon gibi) kullanılmalıdır.

6.2.2. Bu Konuda Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler

1. İlköğretim I. Kademe düzeyinde yapılan bu çalışma, ilköğretim II. Kademe, ortaöğretim ve özel okullar düzeyinde de yapılarak, okul düzeyi değişkeni açısından incelenebilir.
2. Velilerin okula ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğinin ve bu bilgileri hangi kaynaklardan elde ettiğinin, öğrenci velisinin mesleği, yaşı, öğrencisinin sınıf düzeyi gibi değişkenlere göre farklılıklar gösterip göstermediği incelenebilir.
3. Araştırmada veli anketinin yanı sıra öğretmen anketi de uygulanarak, bu iki grup arasında velilerin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeyleri açısından farklılık olup olmadığı incelenebilir.
4. Velilerin hangi konularda bilgilendirilmek istediğine dair çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Ahioğlu, Ő. S. (2006), “Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Farklı Sosyoekonomik Düzeydeki Ailelerin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Yazma Sürecini Etkileme Biçiminin Değerlendirilmesi” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Akbaşı, S. (2007), “Ortaöğretim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri (Konya İli Örneği)”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akyüz, E. (2000), *Ulusal ve Uluslar Arası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması*, Ankara: MEB Yayınevi.
- Alicıgüzel, İ. (2003), *Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Arslanargun, E. (2007), “Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerinde Bir Tarama Çalışması”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, c:18, s: 119–135.
- Arıkan, S. (2007), “İlköğretim Okullarında Çocukları Olan Ana Babaların Eğitim Gereksinimlerinin Saptanması ve Okulların Bu Gereksinimleri Karşılamadaki Mevcut Durumu” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan, B. (1984), “Ankara Merkez İlçelerindeki Temel Eğitim I. Kademe Düzeyindeki Okul-Aile İlişkisi”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, G. (1994), “İlkokul Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Faktörü”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Auperlee, L. J. (2007), “Parent Perception of the HomeSchool Relationship: Understanding Model, the Psychological Mechanism, and Moderating Factors”, *Michigan State University, USA*.
- Aydemir, İ. (2008), “İlköğretimde Öğrenci Ve Öğretmen Performansını Etkileyen Veli Etkinlikleri (Tuzla Örneği)”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, A. (2000), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Alfa Yayıncılık.

- Aydın, M. ve Diğ. (1987), *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: İlk-San Matbaası.
- Aytaç, T. (2000), *Okul Merkezli Yönetim*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Balcı, A. (1997), *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. 2. Basım.
Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Başar, H. (1998), *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Başaran, S. ve Koç, F. (2000), “Ailenin Çocuğun Okuldaki Eğitimine Katılım Sorunları ve Katılımın Sağlanması İçin Alternatif Bir Model” *MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı*, Ankara.
- Başar, E. (1994), *Eğitim Sosyolojisi-Eğitimin Toplumsal Temelleri*, Samsun: Eser Matbaası.
- Bekyürek, O. (2008), “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velileriyle İletişimde Karşılaştıkları Sorunlar İstanbul İli Bahçelievler İlçesi Örneği”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Biber, K. (2002), “İlköğretim Birinci Sınıfta Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Öğretmen Aile İletişiminin Şekli” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Bilgin, B. (1991), “ Ailede Kuşaklar Arası İletişim Üzerinde Gençlerin Düşünceleri”, *Aile Eğitimi*, Ankara: Başbakanlık Aile Kurumu Eğitim Serisi:5.
- Bilgin, M. (1990), “Ankara Merkez ilçelerindeki Ortaokullarda Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bilhan, S. (1986), *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Bloom, B. S. (1981), *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, (Çev.Durmuş Ali Özçelik),
Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Bulut, F. (1996), *Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen- Ana-Baba Elkitabı*, Ankara: Anıl Matbaacılık.
- Bursalıoğlu, Z. (1994), *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Canpolat, T. (2001), “Öğretmen Aile İşbirliği ile Ailelerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Chrispeels, H.J. (1991), "District Leadership in Parent Involvement" *Phi Delta Kappan*, 72 (5): 371.
- Çayırılı, E. (1998), "İlköğretim I. Kademedede Okul-Aile İlişkisi İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Çelenk, S. (2003), "Okul Başarısının Önkoşulu: Okul Aile Dayanışması" İlköğretim-Online, 2 (2). <http://ilkogretim-online.org.tr/> (5 Kasım 2009)
- Çelik, N. (2005), "Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar" *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelikkaya, H. (1996), *Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi*, İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Dalar, C.(1982), *Okul Koruma Dernekleri, Okul Aile Birlikleri, Okul Kooperatifleri, Kolları Çalışma Şekilleri ve Görevleri*, İstanbul: Kent Basımevi.
- D'Angelo, D. and Adler R. (1991), "A Catalyst for Improving Parent Involvement", *Phi Delta Kappan*, 72 (5): 350–382.
- Davies, D. (1991), "Schools Reaching Out: Family, School and Community Partnership For Student Success", *Phi Delta Kappan*, 72 (5): 376–382.
- Demirel, Ö.Yağcı, E. (1999), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.
- Doğan, E. (1995), "Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul-Aile İletişiminin Engelleri (Keçiören ilçesi Örneği)", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dönmez, H. (2006), "İlköğretim Kademesindeki Öğrenci Velilerinin Okuldan Beklentileri İle İlgili Görüşleri", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Duman, F.N. (2005), *Aile Okul İşbirliği "Aileler Okula Gidiyor"*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Eccles, J. S. and Harold, R. D. (1993), "Parent-School Involvement During TheEarly Adolescent Years", *Teachers College Record, Academic Search Premier*, 94 (3): 568–587.
- Erçetin, S. ve Özdemir, M. Ç. (2004), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım LTD.
- Erden, M. (1999), *Eğitim Bilimine Giriş*, İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.
- Erkal, M. (1995), *Sosyoloji-Toplumbilim*, İstanbul: Der-Yay.

- Eroyamak, Y. (1997), “İlköğretim Okullarında Velilerin Okul Yönetimine Katılımları”
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Frederick, E. (1995), *Çocuk ve Toplum*, (Çev. Nazife Güngör), Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Gordon, E.G. and Catherine, W.H. (1991), “Research and Practice in Parent Involvement: Implications for Teacher Education”, *The Elementary School Journal*, 91 (3): 279.
- Gümüşeli, A.İ. (2004), “Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi”, *Özel Okullar Birliği Bülteni*, S: 2/6
- Güran, N. (1991), “Aile Hizmetleri”, *T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Aile Yazıları:5*, Ankara: Semih Ofset Matbaacılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1989), “Aile İçi Etkileşim ve Çocuk Gelişimi”, *Türkiye’de Çocuğun Durumu*, Ankara: Başbakanlık DPT Sosyal Planlama Yayınları.
- Kahramanoğlu, E. (2004), “ Velilerin Okul ve Çocukları Hakkındaki Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları (Sakarya İli İlköğretim Okulları Örneği)”
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kalaycı, S. (2006), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayınevi.
- Kaplan, S. (2002), “ İlköğretim I. Kademe Okul Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaptan, S. (1991), *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Tekışık Matbaası.
- Karasar, N. (1991), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Sanem Matbaacılık.
- Kazak, E. (1998), “ Okul-Aile İşbirliği Sorunları” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kıncal, R. (1991), “Okul-Aile İşbirliğinin Fonksiyonunu Gerçekleştirme Düzeyi”,
Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Koçak, Y. (1991), “Aile ve Eğitim”, *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: Teknomak Ltd.
- Koçak, Y. (1998), “Okul – Aile İletişiminin Engelleri”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- MEB (2005), *Okul Veli Okul Sözleşmesi*, <http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/2005/OgrenciOkulVeli/OgrOkulVeliGenelge.htm> (22.01.2010)
- Menteşe, S. (1987), “İlkokullarda Velilerin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Nural, E. (1987), “Velilerin Okul Yönetiminden Beklediği Davranışlar”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Oğan, M. (2000), “Okul, Okul Aile Birliği İle Ana-Baba İletişimi ve Velilerin Eğitim Beklentisi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Oğuz, O. (2008), “Öğretmen Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oktay, A. (1999), *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Osborne, S. (1999), “The Shool Board and Parent İnvolvement”, *Contemporary Education Academic Search Premier*, 70 (3):14-16.
- Özdayı, N. (2004), Öğrenci ve Öğretmenlerin Gözüyle Sınıf Yönetimi Sorunlarına Genel Bir Bakış, *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özel, O. (1996), “Ana Baba Okulu” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkalp, E. (1990), *Sosyolojiye Giriş*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Pehlivan, İ. (1997), “Okul Aile Katılımı”, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, S:53, ss: 4-7.
- Resmi Gazete, (1996), *Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, (22703).
- Sarıtaş, M. (2004), “Öğretmen-Veli Görüşmelerinin Yönetimi” (Der. M. Şişman ve S. Turan), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Seçkin, N. ve Kayhan, Ü. (1993), *Aile Yapısı*, (Anadolu Üniversitesi Yayın No: 688) Eskişehir: Özel Yay.
- Sezgin, F. Y. (1991), “ 6–11 Yaş Çocuklarında Görülen Davranış Problemlerini Sınıf Öğretmeni ve Ailelerin Algılayış Farklılıklarının İncelenmesi”, *Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Sevinç, M. (2003), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tan, H. (2000), *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, İstanbul: MEB Basımevi.
- Taymaz, H. (2001), *Okul Yönetimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tebliğler Dergisi, (2005), Okul Aile Birliği Yönetmeliği, *Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, Ankara: 68, 2573.
- Tezcan, M. (1984), *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: Bilim Yayınları.
- Titrek, O. (1999), “İlköğretim Okullarının Çevre ile İlişkileri” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türkoğlu, A. (1994), *99 Soruda Eğitim Bilimlerine Giriş*, İzmir: Memleket Gaz. ve Matbaacılık.
- Ülker, H. İ. (1984), *Okul-Aile İşbirliği Araştırması*, Ankara: Milli Eğitim Planlama-Araştırma ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı.
- Varış, F. (1978), *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 70.
- Vural, B. (2004), *Öğrencinin Başarısı İçin Aile-Okul Birlikteliği*, İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Yaylacı, A. F. (1999), “İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, C. (2008), “Okul -Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma (İstiklal İlköğretim Okulu Örneği)”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23): 98–115.
- Yılmaz, A. (2006), “İlköğretim okullarında Etkililik Sağlanması İçin Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri (Sakarya İli Örneği)”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yiğit, B. ve Bayrakdar, M. (2006), *Okul Çevre İlişkileri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1980), *Çocuk Ruh Sağlığı*, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.

EKLER

EK-1 Uzman Görüşü Anket Formu

İLKÖĞRETİMDE ÖĞRENCİSİ BULUNAN BİR VELİNİN OKUL VE ÇOCUĞUNA İLİŞKİN OLARAK BİLMESİ GEREKEN BİLGİLER

Yüksek lisans tezi olarak yapılan bu çalışmada “İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgileri ve Bu Bilgileri Edinme Yolları” konusunda sizlerin görüş ve önerilerinizi almak amaçlanmıştır. Anket yoluyla elde edilecek veriler sadece bu araştırmada bilimsel veri olarak kullanılacağından ankete isim yazmanıza gerek yoktur. Bu çalışmada; İlköğretim okulunda çocuğu olan bir velinin, okul ve çocuğuna ilişkin olarak bilmesi gerekli olan bilgiler aşağıda altı başlık altında toplanmıştır. Lütfen, velilerin bilmesi gereken bilgileri önem derecesine göre (X) işaretleyiniz.

Son olarak bir velinin okula ilişkin olarak bilmesi gerekli bir husus listeye girmemişse ilgili grubun altındaki boşluğa ilave edip önem derecesini belirtiniz.

Anketteki tüm soruların cevaplandırılması araştırma için önem teşkil etmektedir. Gösterdiğiniz ilgi ve destek için teşekkür ederim.

Hülya Şah Taban
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. OKULA İLİŞKİN BİLGİLER

Madde No	Bilgi Konusu	Önem Derecesi			
		Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
1	Okul binasının yerini bilir/ bilmelidir.				
2	Okul binasının yapılış tarihini bilir/ bilmelidir.				
3	Kim tarafından yapıldığını (devlet, özel, dernek vb.) bilir/ bilmelidir.				
4	İlk yapıldığından bugüne kadar fiziki değişikliğe uğrayıp uğramadığını bilir/ bilmelidir.				
5	İlk hizmete açıldığında okulun personel ve öğrenci sayısını bilir/ bilmelidir.				
6	Şimdiki durumda okulun kaç katlı olduğunu bilir/ bilmelidir.				
7	Kaç tuvaletinin olduğunu bilir/ bilmelidir.				
8	Tuvaletlerin ihtiyaca cevap verip vermediğini bilir/ bilmelidir.				
9	Tuvaletlerin kız, erkek ve öğretmenler için ayrı olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				

10	Tuvaletlerin temizlik ve su durumunu bilir/ bilmelidir.				
11	Okulun koridorlarının teneffüslerde ihtiyaca cevap verip vermediğini bilir/ bilmelidir.				
12	Elektrik tesisatının sağlam yapılıp yapılmadığını bilir/ bilmelidir				
13	Okulun aydınlatma sorununu bilir/ bilmelidir.				
14	Okulun yemekhanesinin (varsa) ihtiyaca cevap verip vermediğini bilir/ bilmelidir				
15	Okul bahçesinin genel durumunu bilir/ bilmelidir.				
16	Konferans ve toplantı salonunun (varsa) ihtiyaca cevap verip vermediğini bilir/ bilmelidir.				
17	Okul kütüphanesinin (varsa) ihtiyaca cevap verip vermediğini bilir/ bilmelidir.				
18	Okulun derslik ve sınıflarının öğrenci sayısına cevap verebilecek nitelikte olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
19	Okulun masa ve sıralarının ihtiyaca cevap verip vermediğini bilir/ bilmelidir.				
20	Okulun ve bahçesinin çevresinin güvenli olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
21	Okulun uygulama bahçesinin olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
22	Okulun üzerinde kurulduğu arazinin öğrenci ihtiyaçlarına göre yeterli olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
23	Okul bahçesinin teneffüslerde oynamasına uygun olup olmadığını (toz, çamur, yeterli düzlük vb.) bilir/ bilmelidir.				
24	Okulun mali durumunu ve nereden para sağladığını bilir/ bilmelidir.				
25	Okulun internet adresini bilir/ bilmelidir.				
26	Okulun telefon numarasını bilir/ bilmelidir.				
27	Okulun trafik açısından kurulduğu yerin uygunluğunu bilir/ bilmelidir.				
28	Okulun yakınında eğitim öğretim açısından rahatsız edici meyhane, fabrika, çarşı, pazar, ekili arazi vb. olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
29	Okulun neyle ısıtıldığını (soba,kalorifer, klima vb.) bilir/ bilmelidir.				
30	Okulun ısıtma araçlarının yeterli olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
31	Yakın zamanda ek bina, derslik, lojman gibi şeylerin yapılıp yapılmadığını bilir/ bilmelidir.				
32	Veli-öğretmen görüşmeleri için özel bir odanın olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				

33	Veli-öğretmen görüşmeleri için görüşme saatlerinin olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
34	Okulda özel alt sınıf olup/ olmadığını bilir/ bilmelidir.				
35	Okulun kız-erkek öğrenciler için soyunma odalarının olup olmadığını bilir/bilmelidir.				
36	Okulun sosyal etkinliklere önem verip vermediğini bilir/ bilmelidir.				
37	Okulun eğitim amaçlı yapılan gezilere bakış açısını bilir/ bilmelidir.				
38	Okulun ders araç gereçlerinin (laboratuvar malzemeleri, spor malzemeleri vb.) yeterli olup olmadığını bilir/bilmelidir.				
39	Ders dışı, egzersiz çalışmaları yapıp yapılmadığını bilir/ bilmelidir.				

II. OKUL-AİLE BİRLİĞİNE İLİŞKİN BİLGİLER

Madde No	Bilgi Konusu	Önem Derecesi			
		Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
1	Okul-Aile Birliğini bilir/ bilmelidir.				
2	Okul-Aile Birliğinin yönetim kadrosunu bilir/ bilmelidir.				
3	Okul-Aile Birliğine nasıl üye olunacağını bilir/ bilmelidir.				
4	Okul-Aile Birliği üyelerinin görev ve sorumluluklarını bilir/ bilmelidir.				
5	Okul-Aile Birliğinin amacını bilir/ bilmelidir.				
6	Okul-Aile Birliğinin görev ve faaliyetlerini bilir/ bilmelidir.				
7	Okul-Aile Birliğinin seçim usul ve yöntem ile seçimlerinin ne zaman yapıldığını bilir/ bilmelidir.				
8	Okul-Aile Birliğini n okulla ne türden bir ilişki içinde olduğunu bilir/ bilmelidir.				
9	Okul-Aile Birliğinin velilerle ilişki kurup kurmadığını veya kurduğu ilişkinin yeterli olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
10	Okul-Aile Birliğini çalışmalarına velilerin nasıl katkı sağlayabileceklerini bilir/ bilmelidir.				
11	Velilerin Okul-Aile Birliğine ilgi gösterip göstermediklerini bilir/ bilmelidir.				
12	Okul-Aile Birliğinin aidatını ve miktarını bilir/ bilmelidir.				

13	Okul-Aile Birliğinin aidatları nasıl topladığını bilir/ bilmelidir.				
14	Okul-Aile Birliğinin topladığı paraların toplam miktarını bilir/ bilmelidir.				
15	Okul-Aile Birliğinin aidatları niçin topladığını bilir/ bilmelidir.				
16	Okul-Aile Birliği tarafından toplanan para ve yardımların kullanıldığı yerleri bilir/ bilmelidir.				
17	Okul-Aile Birliğinin aidat ve parasal yardımlarının kimler tarafından ne karşılığında toplandığını (makbuz) bilir/ bilmelidir.				
18	Okul-Aile Birliğinin paralarının nerede muhafaza edildiğini bilir/ bilmelidir.				
19	Okul-Aile Birliğinin okulda herhangi bir kişiye (temizlik elemanı, güvenlik görevlisi) çalıştırıp çalıştırmadığını bilir/ bilmelidir.				
20	şimdiye kadar okula ne tür yardımlarda bulunduğunu (genel olarak) bilir/ bilmelidir.				
21	Öğrencilere çeşitli yardımlar yapılmışsa bu yardımların ne türden yardımlar olduklarını bilir/ bilmelidir.				
22	Okul-Aile Birliğinin Yönetimin görevini istedik düzeyde yapıp yapmadığını bilir/ bilmelidir.				
23	Okul-Aile Birliğinin öğrenci velileri ile içinde bulunduğu ilişkinin durumunu (genel olarak) bilir/ bilmelidir.				

III. ÖĞRENCİ HİZMETLERİNE İLİşKİN YASAL BİLGİLER

Madde No	Bilgi Konusu	Önem Derecesi			
		Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
1	Çocuğun okula başlama yaşını bilir/ bilmelidir.				
2	Okula başlama yaşi dolduğu halde hangi hallerde çocuğun okula gönderilemeyeceğini bilir/ bilmelidir.				
3	Çocuğunu okula göndermeyen veli hakkında ortaya çıkacak yasal durumu bilir/ bilmelidir.				
4	Hangi okulun kayıt sınırlarında olduğunu bilir/ bilmelidir.				
5	Okula internetten nasıl kayıt yaptırılacağını bilir/ bilmelidir.				
6	Yeni kayıt için istenen belgelerin nereden ve kimlere tasdik ettirileceğini bilir/ bilmelidir.				

7	Yeni kayıt için istenilen belgelerin kime verileceğini bilir/ bilmelidir.				
8	Kayıt yaptırma başlangıç ve bitiş tarihini bilir/ bilmelidir.				
9	Yıl içinde mazeret göstermeksizin öğrencisini okula göndermeyen veli için uygulanacak yaptırımları bilir/ bilmelidir.				
10	Okul öğrenci kıyafetlerini bilir/ bilmelidir.				
11	Okulun açılış ve kapanış tarihlerini bilir/ bilmelidir.				
12	Karne tatilini, başlangıç ve bitiş tarihini bilir/ bilmelidir.				
13	Karnedeki değerlendirilmenin ne anlama geldiğini bilir/ bilmelidir.				
14	Verilen notların ne anlama geldiğini bilir/ bilmelidir.				
15	Diplomayı ve niçin verildiğini bilir/ bilmelidir.				
16	Teşekkürname ve takdirnamenin verilmiş nedenini bilir/ bilmelidir.				
17	Herhangi bir mazeret göstermeksizin bir eğitim-öğretim yılında kaç günlük devamsızlık halinde sınıf ta kalacağını bilir/ bilmelidir.				
18	E-okul veli bilgilendirme sistemini bilir/ bilmelidir.				
19	Öğrenciye izin niçin ve nereden alınacağını bilir/ bilmelidir.				
20	Öğrencinin gireceği (SBS, DPYB gb.) sınavları bilir/ bilmelidir.				
21	Öğrencinin başka bir sınıfa veya okula naklinin hangi nedenlerle ve nasıl alınacağını bilir/ bilmelidir.				
22	Öğrenci kimlik kartının niçin ve nereden alınacağını bilir/ bilmelidir.				
23	Öğrenci pasosunun niçin ve nereden alınacağını bilir/ bilmelidir.				
24	Öğrencinin sağlık kurumlarında okul aracılığı ile tedavi olunacağını yol ve yöntemlerini bilir/ bilmelidir.				
25	Onur Belgesinin verilmiş nedenini bilir/ bilmelidir.				
26	Hangi hallerde öğrencinin okula gönderilemeyeceğini (bulaşıcı hastalık, trafik kazası vb.) bilir/ bilmelidir.				
27	Öğrenciye raporun niçin ve nereden ve nasıl alınacağını bilir/ bilmelidir.				
28	Sınıf atlama veya bir geri sınıfa öğrencinin alınma nedenlerini bilir/ bilmelidir.				
29	Öğrenci belgesini niçin ve kimden nasıl alacağını bilir/ bilmelidir.				

IV. EĞİTİM-ÖĞRETİME İLİŞKİN BİLGİLER

Madde No	Bilgi Konusu	Önem Derecesi			
		Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
1	Eğitimin anlam ve amacını bilir/ bilmelidir.				
2	İlk okuma yazma öğretimi aşamasında izlenen yöntemi (ses temelli- cümle temelli) bilir/ bilmelidir.				
3	Çocuğunun okuduğu sınıf düzeyinin ders programını bilir/ bilmelidir.				
4	Çocuğun okuduğu sınıf düzeyinin ders kitaplarını bilir/ bilmelidir.				
5	Çocuğa gerekli ders araç gereçlerini (kalem, silgi, matematik ve geometri ders araçları vb.) bilir/ bilmelidir.				
6	Çocuğun okuduğu ders sayısını bilir/ bilmelidir.				
7	Öğretimin anlamını bilir/ bilmelidir.				
8	Hangi hallerde sınıfta kalacağını bilir/ bilmelidir.				
9	Sınıf tekrarı yapılabilmesi için izlenecek yöntemleri bilir/ bilmelidir.				
10	Derse başlama ve bitiş saatini bilir/ bilmelidir.				
11	Performans ödevini bilir/ bilmelidir.				
12	Proje ödevini bilir/ bilmelidir.				
13	Ödevin anlam ve amacını bilir/ bilmelidir.				
14	Yazılı, sözlü, test vb. sınavların yapılış neden ve yöntemini bilir/ bilmelidir.				
15	Öğrencilerin ders başarı durumlarının nasıl değerlendirildiğini bilir/ bilmelidir.				
16	Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için yapılması gereken işlemleri bilir/ bilmelidir.				
17	Kaynaştırma öğrencisine Bep hazırlanması gerektiğini bilir/ bilmelidir.				
18	Çocukları disipline etmede izlenen yol ve uygulamaları bilir/ bilmelidir.				

V. OKUL PERSONELİNE İLİŞKİN BİLGİLER

Madde No	Bilgi Konusu	Önem Derecesi			
		Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
Müdüre İlişkin:					
1	Müdürün adını, soyadını bilir/ bilmelidir.				
2	Müdürü gördüğünde tanır.				
3	Müdürün görev ve yetkilerini (genel olarak) bilir/ bilmelidir.				
4	Müdürün meslekte hizmet süresini (kıdemini) bilir/ bilmelidir.				
5	Müdürün idarecilikteki hizmet süresini (kıdemini) bilir/ bilmelidir.				
6	Genel olarak müdürün okul dışı özel ve sosyal yaşantısını bilir/ bilmelidir.				
7	Müdürün okul yönetimde izlediği politikayı (katı, yumuşak, demokratik vb.) bilir/ bilmelidir.				
8	Müdürün astlarına karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
9	Müdürün üstlerine karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
10	Müdürün öğrenciye karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
11	Müdürün okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
12	Müdürün okuttuğu dersler ve hangi sınıflara girdiğini bilir/ bilmelidir.				
13	Müdürün okula karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
14	Müdürün Atatürk ilke ve inkılâplarına karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
15	Müdürün çevreyi okula ilişkin olarak bilgilendirmede izlediği yol ve yöntemleri (toplantı, gazete, öğrenci aracılığı ile vb.) bilir/ bilmelidir.				
16	Müdürün okulun ihtiyaçları için çaba göstermekte olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
17	Müdürün Milli Eğitim genel politikamıza uygun uygulamalar içinde olup olmadığını (genel olarak) bilir/ bilmelidir				
18	Müdürün evli, bekâr olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
19	Müdürün özel alışkanlıklarının (sigara) olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				

Müdür Yardımcısına İlişkin:					
1	Md. yardımcısının adını, soyadını bilir/ bilmelidir.				
2	Md. yardımcısının okuldaki görevlerini bilir/ bilmelidir.				
3	Md. yardımcısının öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
4	Md. yardımcısının okuttuğu dersler ve hangi sınıflara girdiğini bilir/ bilmelidir.				
5	Md. yardımcısının ast ve üstlerine karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
6	Md. yardımcısının okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
7	Md. yardımcısının hizmet süresini (kıdemini) bilir/ bilmelidir.				
8	Md. yardımcısının evli-bekâr olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
Öğretmenlere İlişkin:					
1	Okulda görev yapan öğretmen sayısını bilir/ bilmelidir.				
2	Branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
3	Öğretmenlerin teftiş raporu sonuçlarını bilir/ bilmelidir.				
4	Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
5	Aynı mahallede oturan öğretmenlerin halkla olan ilişkisinin niteliğini (resmi, samimi, laubali vb.) bilir/ bilmelidir.				
6	Okulun çevresinde (aynı mahallede) oturan öğretmenlerin olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
7	Öğretmenlerin velilere karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
8	Öğretmenlerin evli-bekâr olup olmadıklarını bilir/ bilmelidir.				
9	Kadın-erkek öğretmen sayısını bilir/ bilmelidir.				
10	Öğretmenlerin özel alışkanlıklarının (sigara) olup olmadıklarını bilir/ bilmelidir.				

Öğrencisinin Öğretmenine (Sınıf öğretmeni) İlişkin:					
1	Sınıf öğretmenin adını soyadını bilir/ bilmelidir.				
2	Sınıf öğretmenin evli-bekâr olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
3	Sınıf öğretmenin daha önce çalıştığı okulu bilir/ bilmelidir.				
4	Sınıf öğretmenin hangi okuldan mezun olduğunu bilir/ bilmelidir.				
5	Sınıf öğretmenin meslekteki hizmet süresini bilir/ bilmelidir.				
6	Sınıf öğretmenin sosyal ve özel hayatını kısmen de olsa bilir/ bilmelidir.				
7	Sınıf öğretmenin öğrencilere karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
8	Sınıf öğretmenin nereli olduğunu bilir/ bilmelidir.				
9	Sınıf öğretmenin Atatürk ilke ve inkılâplarına karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
10	Sınıf öğretmenin öğretmen arkadaşlarına karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
11	Sınıf öğretmenin telefon numarasını bilir/ bilmelidir.				
12	Sınıf öğretmenin e-mail adresini bilir/ bilmelidir.				
13	Sınıf öğretmenin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışını (öğretmen-öğrenci-veli işbirliğini sağlayıcı davranışta bulunup bulunmadığını) bilir/ bilmelidir.				
14	Sınıf öğretmenin özel alışkanlıklarının (sigara) olup olmadıklarını bilir/ bilmelidir.				
15	Sınıf öğretmenin ev adresini bilir/ bilmelidir.				
16	Sınıf öğretmenin öğrencilerin başarılarını nasıl değerlendirdiğini bilir/ bilmelidir.				
17	Sınıf öğretmenin öğrenci başarısını değerlendirmede objektif olup olmadığını bilir/ bilmelidir				
18	Sınıf öğretmenin sınıf içi etkinliklerini bilir/ bilmelidir.				
19	Sınıf öğretmenin dernek, sendika ve kuruluşlarla olan ilişkilerini bilir/bilmelidir.				
20	Sınıf öğretmenin yeteneklerini, becerilerini faaliyetlerini bilir/bilmelidir.				

Diğer Personele İlişkin:					
1	Okulda varsa kaç hizmetlinin olduğunu bilir/ bilmelidir.				
2	Bu hizmetlilerin görevlerini bilir/ bilmelidir.				
3	Hizmetlilerin görevlerini yapıp yapmadıklarını bilir/ bilmelidir.				
4	Hizmetlilerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
5	Hizmetlilerin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarını bilir/ bilmelidir.				
6	Okulda güvenlik görevlisinin olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
7	Gezici kurs öğretmeninin olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
8	Rehberlik uzmanının olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
9	Özel eğitim öğretmeninin olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
10	Okuldaki sağlık elemanı olup olmadığını bilir/bilmelidir.				

VI. ÇOCUĞUNA İLİŞKİN

Madde No	Bilgi Konusu	Önem Derecesi			
		Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
1	Çocuğunun gittiği okulu bilir/ bilmelidir.				
2	Çocuğunun okula gittiği yol güzergâhını bilir/ bilmelidir.				
3	Çocuğunun TC Kimlik numarasını bilir/ bilmelidir.				
4	Çocuğunun yaşını bilir/ bilmelidir.				
5	Çocuğunun sınıfını bilir/ bilmelidir.				
6	Çocuğunun numarasını bilir/ bilmelidir.				
7	Çocuğunun okulda oyun arkadaşlarını bilir/ bilmelidir.				
8	Çocuğunun boyunu bilir/ bilmelidir.				
9	Çocuğunun kilosunu bilir/ bilmelidir.				
10	Çocuğunun sınıfta sıra arkadaşlarını bilir/ bilmelidir.				
11	Çocuğunun küme veya seviye arkadaşlarını bilir/ bilmelidir.				
12	Çocuğunun alışkanlıklarını bilir/ bilmelidir.				
13	Çocuğunun geçirmiş olduğu hastalıkları bilir/ bilmelidir.				

14	Çocuğunun herhangi bir özrünün olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
15	Çocuğunun öğretmenine karşı tutum ve davranışını (sevme, korkma, inanma vb.) bilir/ bilmelidir.				
16	Çocuğunun sokaktaki oyun arkadaşlarını bilir/ bilmelidir.				
17	Çocuğunun sevdiği ve sevmediği oyun arkadaşlarını bilir/ bilmelidir.				
18	Çocuğunun en fazla ders çalışmak istediği arkadaşını bilir/ bilmelidir.				
19	Çocuğunun hangi alana ilgi duyduğunu (resim, müzik, matematik vb.) bilir/ bilmelidir.				
20	Çocuğunun sokaktaki durumunu (aktif, pasif) bilir/ bilmelidir.				
21	Çocuğunun okuluna karşı tutum ve davranışını bilir/ bilmelidir.				
22	Çocuğunun okula düzenli gidip gitmediğini bilir/ bilmelidir.				
23	Çocuğunun yalan söyleyip söylemediğini bilir/ bilmelidir.				
24	Çocuğunun okula gitmediği günlerin sayısını bilir/ bilmelidir.				
25	Çocuğunun sınıf içinde arkadaşlarına göre seviyesini bilir/ bilmelidir.				
26	Çocuğunun evde derslerine düzenli çalışıp çalışmadığını bilir/ bilmelidir.				
27	Çocuğunun ders notlarını (performans, proje ödevi, yazılı vb.) bilir/ bilmelidir.				
28	Çocuğunun okulda hangi sosyal kulüpte görev aldığını bilir/ bilmelidir.				
29	Çocuğunun üzerine aldığı sorumlulukları yerine getirip getirmediğini bilir/ bilmelidir.				
30	Çocuğunun çevresine ve nesnelere karşı ilgi duyup duymadığını bilir/ bilmelidir.				
31	Çocuğunun geleceğe ilişkin planlarını bilir/ bilmelidir.				
32	Çocuğunun araştırmacı yapısının olup olmadığını bilir/ bilmelidir.				
33	Çocuğunun sınıfındaki (varsa) kaynaştırma öğrencilerine olan tavır ve tutumlarını bilir/bilmelidir.				
34	Çocuğunun teknolojiye (internet, projeksiyon aleti vb.) olan tavrını bilir/bilmelidir.				

EK-2 Veli Anket Formu

Sayın Veli,

İlköğretim Okulu I. Kademe Öğrenci Velilerinin Okula ve Çocuklarına İlişkin Bilgilerinin Belirlenmesi” konusunda görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Sizlerden istenilen, anket formunda yer alan soruları dikkatle okuyup, size uygun olan seçeneği işaretlemenizdir. Anket üzerine isim yazmanıza gerek yoktur.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi, soruları içtenlikle yanıtlamanıza ve görüşlerinizi gerçekçi bir biçimde yansıtmaya bağlıdır. Lütfen ankette cevapsız soru bırakmamaya özen gösteriniz.

Araştırmaya göstereceğiniz ilgi ve destek için teşekkür ederim.

Hülya Şah Taban
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz (...) Kadın (...) Erkek

Eğitim Durumunuz (...) Okur-yazar değil (...) Okur-yazar (...) İlkokul
(...) Ortaokul (...) Lise (...) Üniversite

No	Maddeler	Evet	Hayır
1	Çocuğunuzun okuduğu okulun adını biliyor musunuz?		
2	Çocuğunuzun okula hangi yoldan gidip geldiğini biliyor musunuz?		
3	Çocuğunuzun TC Kimlik numarasını biliyor musunuz?		
4	Çocuğunuzun okuduğu sınıfı ve şubesini biliyor musunuz?		
5	Çocuğunuzun okuldaki oyun arkadaşlarını biliyor musunuz?		
6	Çocuğunuzun sokaktaki oyun arkadaşlarını biliyor musunuz?		
7	Çocuğunuzun geçirmiş olduğu hastalıkları biliyor musunuz?		
8	Çocuğunuzun öğretmenine karşı tutum ve davranışlarını (sevme, korkma, inanma vb.) biliyor musunuz?		
9	Çocuğunuzun hangi alana ilgi duyduğunu (resim, müzik, matematik vb.) biliyor musunuz?		
10	Çocuğunuzun okula düzenli gidip gitmediğini biliyor musunuz?		
11	Çocuğunuzun sınıfındaki arkadaşlarına göre seviyesini (durumunu) biliyor musunuz?		
12	Çocuğunuzun ders notlarını (performans, proje ödevi, yazılı vb.) biliyor musunuz?		

13	Çocuğunuzun okulda hangi sosyal kulüpte görev aldığını biliyor musunuz?		
14	Çocuğunuzun okuduğu sınıfın haftalık ders programını biliyor musunuz?		
15	Çocuğunuzun hangi hallerde sınıfta kalacağını biliyor musunuz?		
16	Çocuğunuzun devam ettiği okulun derse başlama ve bitiş saatlerini biliyor musunuz?		
17	Performans ve proje ödevinin ne olduğunu biliyor musunuz?		
18	Okula başlama yaşı dolduğu halde çocuğunuzun hangi hallerde okula göndermeyeceğinizi biliyor musunuz?		
19	Çocuğunu okula göndermeyen veli hakkında ortaya çıkacak olan yasal durumu biliyor musunuz?		
20	Hangi okulun kayıt sınırlarında ikamet ettiğinizi biliyor musunuz?		
21	Okula internetten nasıl kayıt yaptırılacağını biliyor musunuz?		
22	Yıl içinde mazeret göstermeksizin öğrencisini okula göndermeyen veli için uygulanacak yaptırımları biliyor musunuz?		
23	Okulun açılış ve kapanış tarihlerini biliyor musunuz?		
24	Verilen notların ne anlama geldiğini biliyor musunuz?		
25	Herhangi bir mazeret göstermeksizin bir eğitim-öğretim yılında kaç gün devamsızlık halinde sınıfta kalmacağını biliyor musunuz?		
26	E-okul veli bilgilendirme sistemini biliyor musunuz?		
27	Çocuğunuzun gireceği (SBS, DPYB gb.) sınavları biliyor musunuz?		
28	Çocuğunuzun sağlık kurumlarında okul aracılığı ile nasıl tedavi olacağını yol ve yöntemlerini biliyor musunuz?		
29	Onur Belgesinin ne olduğunu ve verilmiş nedenini biliyor musunuz?		
30	Hangi hallerde çocuğunuzun okula göndermeyeceğinizi (bulaşıcı hastalık, trafik kazası vb.) biliyor musunuz?		
31	Okul-Aile Birliğinin aidatları niçin topladığını biliyor musunuz?		
32	Okul-Aile Birliği tarafından toplanan para ve yardımların kullanıldığı yerleri biliyor musunuz?		
33	Okul-Aile Birliği Yönetiminin görevini istenilen düzeyde yapıp yapmadığını biliyor musunuz?		
34	Okul-Aile Birliği aidatının kaç lira olduğunu biliyor musunuz?		
35	Okul-Aile Birliğinin okulda herhangi bir kişiyi (temizlik elemanı, güvenlik görevlisi) çalıştırıp çalıştırmadığını biliyor musunuz?		
36	Çocuğunuzun devam ettiği okulun bahçesinin teneffüslerde öğrencilerin oynamasına uygun olup olmadığını (toz, çamur, yeterli düzlük vb.) biliyor musunuz?		
37	Çocuğunuzun devam ettiği okulun aydınlatma sorununun olup olmadığını biliyor musunuz?		

38	Çocuğunuzun devam ettiği okulun kütüphanesinin (varsa) ihtiyaca cevap verip vermediğini biliyor musunuz?		
39	Çocuğunuzun devam ettiği okulun ısıtma araçlarının yeterli olup olmadığını biliyor musunuz?		
40	Çocuğunuzun devam ettiği okulun ve çevresinin güvenli olup olmadığını biliyor musunuz?		
41	Çocuğunuzun devam ettiği okulun telefon numarasını biliyor musunuz?		
42	Çocuğunuzun devam ettiği okulun tuvaletlerinin ihtiyaca cevap verip vermediğini ve temizlik durumunu biliyor musunuz?		
43	Çocuğunuzun devam ettiği okulun yakınında eğitim öğretim açısından rahatsız edici meyhane, fabrika, çarşı, pazar, ekili arazi vb. olup olmadığını biliyor musunuz?		
44	Çocuğunuzun devam ettiği okulun derslik ve sınıflarının öğrenci sayısına cevap verebilecek nitelikte olup olmadığını biliyor musunuz?		
45	Çocuğunuzun devam ettiği okulun kız-erkek öğrenciler için soyunma odalarının olup olmadığını biliyor musunuz?		
46	Çocuğunuzun devam ettiği okulun sosyal etkinliklere önem verip vermediğini biliyor musunuz?		
47	Çocuğunuzun devam ettiği okulun ders araç gereçlerinin (lâboratuar malzemeleri, spor malzemeleri vb.) yeterli olup olmadığını biliyor musunuz?		
48	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdürünün görev ve yetkilerini biliyor musunuz?		
49	Çocuğunuzun devam ettiği okulun okul müdürünün okul yönetimde izlediği politikayı (katı, yumuşak, demokratik vb.) biliyor musunuz?		
50	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdürünün öğrenciye karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
51	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdürünün okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
52	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdür yardımcılarının okuldaki görevlerini biliyor musunuz?		
53	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdür yardımcılarının öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
54	Çocuğunuzun devam ettiği okulun müdür yardımcılarının okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
55	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki branş dersi öğretmenlerinden eksik olup olmadığını biliyor musunuz?		
56	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
57	Çocuğunuzun öğretmenin telefon numarasını veya e-mail adresini biliyor musunuz?		
58	Çocuğunuzun öğretmenin adını soyadını biliyor musunuz?		
59	Çocuğunuzun öğretmenin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		

60	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki öğretmenlerin okula gelen velilere ve diğer velilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
61	Çocuğunuzun öğretmenin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
62	Çocuğunuzun öğretmenin öğrenci başarısını değerlendirmede objektif olup olmadığını biliyor musunuz?		
63	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki hizmetlilerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
64	Çocuğunuzun devam ettiği okuldaki hizmetlilerin okula gelen öğrenci velilerine karşı tutum ve davranışlarını biliyor musunuz?		
65	Çocuğunuzun devam ettiği okulda güvenlik görevlisinin olup olmadığını biliyor musunuz?		
66	Çocuğunuzun devam ettiği okulda rehber öğretmen olup olmadığını biliyor musunuz?		
67	Çocuğunuzun devam ettiği okulda sağlık elemanı olup olmadığını biliyor musunuz?		
68	Okul tarafından (öğretmen ya da idareciler) çağrılmadan bir eğitim-öğretim yılı içinde, okula kaç defa gidiyorsunuz? (Aşağıya belirtiniz.)		
69	Çocuğunuza ve çocuğunuzun devam ettiği okula yönelik bilgileri nereden ve kimlerden öğreniyorsunuz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.) (...) Radyodan (...) Gazeteden (...) Kitap Okuyarak (...) Televizyondan (...) İnternette (...) Çocuğumdan (...) Çocuğumun Arkadaşlarından (...) Okul Yönetiminden (...) Öğretmenlerden (...) Veli Toplantılarından (...) Diğer Velilerden (...) Meslektaşlarımdan (...) Diğer (belirtiniz)		

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Hülya Şah Taban
Doğum Yeri-Yılı : Almanya-1975
Yabancı Dil : İngilizce
Medeni Durum : Evli
Adres : Efes Pilsen İlköğretim Okulu Yüreğir/Adana

ÖĞRENİM DURUMU

Yüksek Lisans (2010): Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
Lisans (1998) : Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Programları
ve Öğretimi Bölümü, Adana.
Lise (1993) : Adana Sabancı Anadolu Tekstil Meslek Lisesi, Adana.
Ortaokul (1989) : İstiklal Ortaokulu, Adana.
İlkokul (1986) : Turhan Cemal Beriker İlkokulu, Adana.

İŞ DENEYİMİ

2004-... : Efes Pilsen İlköğretim Okulu Yüreğir/Adana (Rehber Öğretmen)
1998-2004 : İsmail Sefa Özler İlköğretim Okulu Yüreğir/Adana (Sınıf Öğretmeni)
1998 : Türkan Mehmet Akcan İlköğretim Okulu Şehitkamil/Gaziantep
(Sınıf Öğretmeni)